

Ιδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών

Η Ελληνική Οικονομία

2/07

Τριμηνιαία Έκθεση

Αρ. Τεύχους 48, Ιούνιος 2007

Οι Συγγραφείς

Η ανάλυση της πορείας της Ελληνικής Οικονομίας αποτελεί προϊόν συλλογικής εργασίας των Ερευνητών του IOBE. Τα κείμενα αυτά είναι ανυπόγραφα και οι απόψεις που εκφράζονται αποτελούν τη συνισταμένη των διαφόρων αντιλήψεων και απόψεων. Επίσης, οι απόψεις που εκφράζονται εδώ δεν ανταποκρίνονται κατ' ανάγκη προς αυτές των οργανισμών που υποστηρίζουν, χρηματοδοτούν ή συνεργάζονται με το Ίδρυμα. Η ανάλυση στην παρούσα Έκθεση βασίζεται σε στοιχεία που ήταν διαθέσιμα μέχρι 15/06/2006.

Το IOBE

Το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών είναι ιδιωτικός, μη κερδοσκοπικός, κοινωνικής ερευνητικός οργανισμός. Ιδρύθηκε με σκοπό να προωθεί την επιστημονική έρευνα για τα τρέχοντα και αναδυόμενα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας και να παρέχει αντικειμενική πληροφόρηση και να διατυπώνει προτάσεις οι οποίες είναι χρήσιμες στη διαμόρφωση πολιτικής

Copyright © 2007 Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών

ISSN 1106 - 4315

Απαγορεύεται η με οιονδήποτε τρόπο ανατύπωση ή μετάφραση οποιουδήποτε μέρους της μελέτης, χωρίς την άδεια του εκδότη.

Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE)

Τσάμη Καρατάση 11, 117 42 Αθήνα, Τηλ. (+30210 9211200-10), Fax:(+30210 9233977)
<http://www.iobe.gr>

Περιεχόμενα

1. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	9
Άνοδος της παγκόσμιας οικονομίας και το 2007 παρά την επιβράδυνση στις ΗΠΑ.....	9
Δυναμική ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας	9
Προκλήσεις για την οικονομική πολιτική	9
Ο πολιτικός κύκλος	10
Θετικές εξελίξεις στις εξαγωγές - Το πρόβλημα του ελλείμματος.....	10
Υποχώρηση του πληθωρισμού	11
2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....	13
2.1 Τάσεις και Προοπτικές της Διεθνούς Οικονομίας	13
Το Παγκόσμιο Περιβάλλον	13
Οι Οικονομίες της ΕΕ και της Ευρωζώνης	17
2.2 Το Οικονομικό Περιβάλλον στην Ελλάδα	21
Οικονομικό Κλίμα	21
Οικονομική Πολιτική – Προκλήσεις.....	26
Διαρθρωτική Πολιτική.....	28
Δημοσιονομικές Εξελίξεις	29
3. ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	35
3.1 Μακροοικονομικές Εξελίξεις.....	35
Οι πρώτες Ενδείξεις για το 2007	35
Μεσοπρόθεσμες Προοπτικές.....	36
3.2 Εξελίξεις και Προοπτικές στη Βιομηχανία.....	39
Παραγωγή.....	39
3.3 Οι Εξαγωγικές Επιδόσεις της Ελληνικής Οικονομίας	42
3.4 Απασχόληση - Ανεργία	48
Απασχόληση.....	48
Ανεργία.....	50
3.5 Ισοζύγιο Εξωτερικών Συναλλαγών.....	53
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών.....	53
Ισοζύγιο Κεφαλαιακών Μεταβιβάσεων.....	54
Ισοζύγιο Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών	54
3.5 Τιμές Καταναλωτή	56
Εξελίξεις κατά το 2007	56
Μεσοπρόθεσμες Εκτιμήσεις.....	59
4 ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΟ 2007 (ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ IMD).	63
5. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ.....	69

Πίνακες

Πίνακας 2.1	Διεθνές Περιβάλλον – Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ετήσια % μεταβολή, σε πραγματικές τιμές)	14
Πίνακας 2.2	IFO - Εκτιμήσεις για την παγκόσμια οικονομία (Δείκτες, 1995=100).....	16
Πίνακας 2.3	IFO - Δείκτης οικονομικού κλίματος στις οικονομικές ζώνες (Δείκτης, 1995=100).....	16
Πίνακας 2.4	Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη, ΕΕ27, Ευρωζώνη (ετήσιες % μεταβολές).....	18
Πίνακας 2.5	Μηνιαίος Δείκτης EuroCOIN του CEPR.....	20
Πίνακας 2.6	IFO - Εκτιμήσεις για την οικονομία της Ευρωζώνης (Δείκτες, 1995=100).....	20
Πίνακας 2.7	Βραχυχρόνιοι Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας.....	22
Πίνακας 2.8	Εκτέλεση Κρατικού Προϋπολογισμού 3/μήνου 2006-2007 (ποσά σε εκατ. € - Προσωρινά στοιχεία - Ταμειακή βάση)	30
Πίνακας 2.9	Δημοσιονομικές εξελίξεις την περίοδο 2003-2008 (% ΑΕΠ)	32
Πίνακας 2.10	Αναθεώρηση των δημοσιονομικών στοιχείων μεταξύ Μαρτίου 2004 και Απριλίου 2007 % ΑΕΠ	34
Πίνακας 3.1	Εξέλιξη βασικών μακροοικονομικών μεγεθών –Τριμηνιαίοι Εθνικοί Λογαριασμοί (προσωρινά αποτελέσματα, σταθερές τιμές 1995)	35
Πίνακας 3.2	Εγχώρια Δαπάνη και Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν – Εκτιμήσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής (σε σταθερές αγοραίες τιμές έτους 1995)	37
Πίνακας 3.3	Σύγκριση Προβλέψεων για επιλεγμένους Οικονομικούς Δείκτες για τα έτη 2006 – 2008 (σε σταθερές αγοραίες τιμές 1995, ετήσιες % μεταβολές).....	38
Πίνακας 3.4	Εξαγωγές (σε εκατ. ευρώ), προσωρινά στοιχεία	43
Πίνακας 3.5	Εισαγωγική Διείσδυση και Εξαγωγική Επίδοση κατά Κλάδο της Μεταποίησης	46
Πίνακας 3.5 (συνέχεια)		47
Πίνακας 3.6	Πληθυσμός (σε χιλιάδες) ηλικίας 15 ετών και άνω, κατά κατάσταση απασχόλησης (2003-2006 ανά τρίμηνο)	49
Πίνακας 3.7	Εξέλιξη του μέσου ποσοστού ανεργίας για τα έτη 1998-2006	50
Πίνακας 3.8	Η ανεργία (%) κατά φύλο και ομάδες ηλικιών.....	50
Πίνακας 3.9	Η ανεργία (%) κατά φύλο και επίπεδο εκπαίδευσης.....	51
Πίνακας 3.10	Προσωρινό ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών (εκατ. €)	55
Πίνακας 4.1	Διαχρονική κατάταξη της Ελλάδας συνολικά και αναλυτικά στους κύριους παράγοντες ανταγωνιστικότητας	65
Πίνακας 4.2	Οι ελληνικές επιδόσεις στους επιμέρους δείκτες ανταγωνιστικότητας.....	65
Πίνακας 4.3	Σύγκριση της Ελλάδας με τις χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ (κατάταξη).....	66
Πίνακας 4.4	Πλεονεκτήματα & Μειονεκτήματα της Ελληνικής Οικονομίας (θέση σε σύνολο 55 χωρών).....	67

Διαγράμματα

Διάγραμμα 2.1	Μηνιαίος Δείκτης EuroCOIN του CEPR.....	19
Διάγραμμα 2.2	Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία, 1990-2006=100).....	21
Διάγραμμα 2.3	Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών ¹	23
Διάγραμμα 2.4	Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία).....	26
Διάγραμμα 3.1	Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής στη Μεταποίηση (2000=100), % μεταβολή με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους	40
Διάγραμμα 3.2	Επίπεδο Αποθεμάτων και Παραγγελιών στη Βιομηχανία (διαφορά % θετικών αρνητικών απαντήσεων).....	41
Διάγραμμα 3.3	Προσκόμματα στην παραγωγική δραστηριότητα (% επιχειρήσεων).....	41
Διάγραμμα 3.4	Ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού.....	41
Διάγραμμα 3.5	Εξέλιξη του Ποσοστού του Εργατικού Δυναμικού στο Σύνολο του Πληθυσμού και του Ποσοστού των Ανέργων στο Σύνολο του Εργατικού Δυναμικού	49
Διάγραμμα 3.6	Προβλέψεις για την απασχόληση (διαφορά θετικών – αρνητικών απαντήσεων).....	52
Διάγραμμα 3.7	Εξέλιξη δομικού πληθωρισμού (ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)	57
Διάγραμμα 3.8	Εξέλιξη πληθωρισμού (ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές).....	57
Διάγραμμα:3.9	Συμβολή των Καυσίμων στη διαμόρφωση του πληθωρισμού (ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)	58
Διάγραμμα 3.10	Εξέλιξη Εναρμονισμένων Δεικτών Τιμών Καταναλωτή Ελλάδας και ΕΕ-25 (ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές).....	59
Διάγραμμα 3.11	Προβλέψεις για τις Τιμές προϊόντων και υπηρεσιών (διαφορά % θετικών – αρνητικών απαντήσεων).....	62

Πίνακες Παραρτήματος

ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑ.....	70
ΜΕΡΟΣ Α (συνοπτική λίστα διαρθρωτικών δεικτών)	71
I-A. Βασικοί Οικονομικοί Δείκτες	73
I-1a. Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ (μονάδες αγοραστικής δύναμης, PPS, E.E-25=100)	73
I-2a. Παραγωγικότητα Εργασίας ανά Απασχολούμενο Άτομο (ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής δύναμης,(EE-25=100) PPS,/ αριθμό εργαζομένων)	74
II-A. Απασχόληση	75
II-1a. Ποσοστό Απασχόλησης (% απασχολούμενων ατόμων ηλικίας 15-64 ετών στο σύνολο του αντίστοιχου πληθυσμού)	75
II-2a. Ποσοστό Απασχόλησης Ατόμων Ηλικίας 55-64 ετών (% απασχολούμενων ατόμων ηλικίας 55-64 ετών στο σύνολο του αντίστοιχου πληθυσμού)	76
III-A. Καινοτομία και Έρευνα.....	77
III-1a. Ακαθάριστη Εγχώρια Δαπάνη σε Έρευνα και Ανάπτυξη (R&D) (% του ΑΕΠ)	77
III-2a. Επίπεδο Μόρφωσης Ατόμων Ηλικίας 20-24 ετών (% πληθυσμού 20-24 ετών που έχει ολοκληρώσει τουλάχιστον την δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	78
IV-A. Οικονομική Αναδιάρθρωση	79
IV-1a. Συγκριτικά Επίπεδα Τιμών (ιδιωτική τελική κατανάλωση, συμπεριλαμβάνονται οι έμμεσοι φόροι EE-25=100)	79
IV-2a. Επιχειρηματικές Επενδύσεις (ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου ιδιωτικών επιχειρήσεων ως % του ΑΕΠ)	80
V-A. Κοινωνική Συνοχή	81
V-1a. Ποσοστό Πληθυσμού στο Όριο της Φτώχειας (% ατόμων με διαθέσιμο εισόδημα κάτω του 60% του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου εισοδήματος)	81
V-2a. Διασπορά Ποσοστών Συνολικής Απασχόλησης ανά Περιφέρεια (Συντελεστής διασποράς ποσοστών απασχόλησης μεταξύ περιφερειών της κάθε χώρας, NUTS 2)	82
V-3a. Ποσοστό Μακροχρόνιας Ανεργίας (% των ανέργων άνω των 12 μηνών στο σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού)	83
VI-A. Περιβάλλον.....	84
VI-1a. Εκπομπές Αερίων που σχετίζονται με το Φαινόμενο του Θερμοκηπίου (ποσοστιαία μεταβολή από το έτος βάσης ως προς τους στόχους του Κιότο, σε ισοδύναμα CO ₂)	84
VI-2a. Ενεργειακή Ένταση της Οικονομίας (ακαθάριστη εγχώρια κατανάλωση ενέργειας ως προς ΑΕΠ (σταθερές τιμές 1995), kilogram ισοδύναμου πετρελαίου (kgoe) ανά 1000€).....	85
VI-3a. Όγκος Μεταφερόμενων Εμπορευμάτων (ως προς του ΑΕΠ (σε σταθερές τιμές 1995, σε τόνους ανά χλμ, Δείκτης 1995=100).....	86

ΜΕΡΟΣ Β (άλλοι διαρθρωτικοί δείκτες)	87
I-B. Βασικοί Οικονομικοί Δείκτες	89
I-1β. Ρυθμός Ανάπτυξης ΑΕΠ σε σταθερές τιμές 1995 (% μεταβολής σε σχέση με το προηγούμενο έτος)	89
I-2β. Μεταβολή της Απασχόλησης (ετήσια μεταβολή της συνολικής απασχόλησης)	90
I-3β. Πληθωρισμός (ετήσιος ρυθμός μεταβολής του Εν.Δ.Τ.Κ)	91
I-4β. Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (ως % του ΑΕΠ)	92
I-5β. Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (ως % του ΑΕΠ)	93
II-B. Απασχόληση	94
II-1β. Ποσοστό Ανεργίας (άνεργοι ως μερίδιο του εργατικού δυναμικού).....	94
II-2β. Δια Βίου Εκπαίδευση (% πληθυσμού 25-64 ετών που συμμετέχουν σε προγράμματα εκπαίδευσης ή κατάρτισης)	95
III-B. Καινοτομία και Έρευνα.....	96
III-1β. Δημόσιες Δαπάνες για Εκπαίδευση (% του ΑΕΠ)	96
III-2β. Πρόσβασης στο Διαδίκτυο (Νοικοκυριά) (% των νοικοκυριών που έχουν την δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο).....	97
III-3β. Δαπάνες για Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (IT) (% του ΑΕΠ)	98
IV-B. Οικονομική Αναδιάρθρωση	99
IV-1β. Τιμές Τηλεπικοινωνιών, 2005 (ευρώ/10 λεπτά συνομιλίας).....	99
IV-2β. Τιμές Ηλεκτρικού Ρεύματος (Βιομηχανική χρήση) (σε ευρώ ανά kWh).....	100
IV-3β. Τιμές Ηλεκτρικού Ρεύματος (Νοικοκυριά) (σε ευρώ ανά kWh)	101
IV-4β. Αξία Κρατικών Προμηθειών, για τις οποίες έχει γίνει δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε (% του ΑΕΠ)	102
IV-5β. Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (μέση αξία εισροών και εκροών άμεσων ξένων επενδύσεων ως προς το ΑΕΠ επί 100)	103
V-B. Κοινωνική Συνοχή	104
V-1β. Κατανομή Εισοδήματος (Δείκτης του συνολικού εισοδήματος του 20% του πληθυσμού που αμείβεται με υψηλά εισοδήματα ως προς το 20% του πληθυσμού που αμείβεται με χαμηλά εισοδήματα)	104
V-2β. Άτομα με Επίπεδο Μόρφωσης μέχρι και Γυμνάσιο (δευτεροβάθμια) χωρίς περαιτέρω Εκπαίδευσή ή Κατάρτιση (ως % πληθυσμού ηλικίας 18-24 ετών με χαμηλή δευτεροβάθμια και δεν είναι σε πρόγραμμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης).....	105

1. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Άνοδος της παγκόσμιας οικονομίας και το 2007 παρά την επιβράδυνση στις ΗΠΑ

Μετά από ταχεία άνοδο της παγκόσμιας οικονομίας το 2006, εκτιμάται ότι το 2007 θα διατηρηθούν επίσης υψηλοί ρυθμοί μεγέθυνσης, με εξαίρεση τις ΗΠΑ όπου προβλέπεται ότι ο ρυθμός ανόδου θα περιορισθεί αισθητά.

Στην ΕΕ-27 και στην Ευρωζώνη προβλέπεται ότι η άνοδος του ΑΕΠ θα κινηθεί στα ίδια περίπου επίπεδα με το 2006, τροφοδοτούμενη από ισχυρότερη άνοδο της κατανάλωσης, ενώ η περιοριστική κατεύθυνση της νομισματικής και οικονομικής πολιτικής δεν φαίνεται να έχει ακόμη αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομική δραστηριότητα.

Δυναμική ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας

Οι επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας το 2006 ήταν ικανοποιητικές: το ΑΕΠ αυξήθηκε με ρυθμό 4,3%, υπερβαίνοντας το μέσο όρο της δεκαετίας, ο πληθωρισμός επιβραδύνθηκε, η απασχόληση αυξήθηκε ταχύτερα, περιορίσθηκε η ανεργία, ενώ και το οικονομικό κλίμα εμφανίζεται βελτιωμένο σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο.

Οι πρώτες ενδείξεις για το 2007 συνηγορούν στην πρόβλεψη ότι και φέτος η ελληνική οικονομία θα αναπτυχθεί ταχύτερα απ' ό,τι έχει προβλεφθεί, με ρυθμό υψηλό-

τερο του 4% συμπληρώνοντας 14 χρόνια αδιάτάρακτης μεγέθυνσης. Κινητήρια δύναμη της ανάπτυξης παραμένει και αυτό το χρόνο η εγχώρια ζήτηση και ιδιαίτερα η ιδιωτική κατανάλωση η οποία παρά την πίεση από την άνοδο των επιτοκίων θα διατηρηθεί σε υψηλά επίπεδα. Οι επενδύσεις έχουν ανακάμψει, ενώ σημειώνεται και η ταχεία άνοδος των εξαγωγών, οριακά ταχύτερη μάλιστα από την αντίστοιχη άνοδο των εισαγωγών.

Προκλήσεις για την οικονομική πολιτική

Οι επιδόσεις της οικονομίας τα τελευταία χρόνια, οφείλονται εν μέρει και στην εφαρμοζόμενη οικονομική πολιτική, η επίδραση της οποίας εκτιμάται συνολικά θετική.

Σημαντικό πλεονέκτημα στην οικονομική πολιτική προσδίδει και η άρση του καθεστώτος επιτήρησης που είχε επιβληθεί στην Ελλάδα το 2004 για υπέρβαση του ορίου του 3% του ΑΕΠ στο δημοσιονομικό έλλειμμα, καθώς το 2006 το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης μειώθηκε στο 2,6% του ΑΕΠ και τα επόμενα χρόνια προβλέπεται ότι θα κινηθεί σε επίπεδα κάτω του 3%.

Όμως παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί η ελληνική οικονομία συνεχίζει να αντιμετωπίζει σοβαρές προκλήσεις όσον αφορά τις μέσο- μακροπρόθεσμες προοπτικές της. Ως βασικές ξεχωρίζουν η από-

κλιση του πληθωρισμού από το μέσο επίπεδο της Ευρωζώνης, η υψηλή ακόμα ανεργία, το συνεχώς διογκούμενο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και τα εμπόδια στην επιχειρηματική δραστηριότητα, που εμμένουν παρά την πρόοδο που έχει συντελεσθεί. Ουσιαστικά πρόκειται για συμπτώματα χρόνιων διαρθρωτικών μακροοικονομικών αδυναμιών στις αγορές εργασίας και προϊόντων και στη λειτουργία του ευρύτερου δημόσιου τομέα, που πρέπει να αντιμετωπιστούν το συντομότερο για να διασφαλιστούν οι αναπτυξιακές προοπτικές της οικονομίας.

Είναι πλέον επιτακτική ανάγκη να προωθηθούν αποτελεσματικές διαρθρωτικές πολιτικές που θα αντιμετωπίσουν τις χρόνιες αδυναμίες θα περιορίσουν τα υφιστάμενα προσκόμματα στην επιχειρηματικότητα και θα συμβάλουν στον αναπροσανατολισμό της ελληνικής οικονομίας σε μια μορφή ανάπτυξης που θα στηρίζεται περισσότερο στην παραγωγή διεθνώς ανταγωνιστικών προϊόντων και υπηρεσιών και λιγότερο στον δυναμισμό της εγχώριας ζήτησης, ο οποίος υπόκειται στις διακυμάνσεις της συγκυρίας. Αυτό σημαίνει:

Πρώτον, ταχύτερη και πιο αποφασιστική προώθηση των μεταρρυθμίσεων, που έχουν ούτως ή άλλως εξαγγελθεί, δεύτερον, συνέχιση της δημοσιονομικής προσαρμογής, έτσι ώστε να επιτευχθεί ο στόχος του μηδενισμού των ελλειμμάτων και τρίτον πολιτικές που θα στοχεύουν στη δημιουργία ενός πιο αποτελεσματικού Κράτους.

Ο πολιτικός κύκλος

Το τρέχον έτος είναι προεκλογικό, ενδεχομένως και εκλογικό, γεγονός που εγείρει ανησυχίες όσον αφορά τις επιπτώσεις του πολιτικού κύκλου, στο ρυθμό πραγματοποίησης των μεταρρυθμίσεων κυρίως όμως στις προγραμματισμένες δημόσιες δαπάνες, οι οποίες ενδέχεται να υπερβούν τους στόχους του προϋπολογισμού. Ήδη από το α' τρίμηνο του 2007 εντοπίζονται ενδείξεις ανόδου των δημοσίων δαπανών με ρυθμούς ταχύτερους από τον αναμενόμενο. Η απόκλιση αυτή δημιουργεί αυξημένη αβεβαιότητα για την επίτευξη των ετήσιων στόχων του προϋπολογισμού, στη διάρκεια του έτους, όταν η αντίσταση στα αιτήματα για αυξημένες παροχές εμφανίζεται μειούμενη.

Θετικές εξελίξεις στις εξαγωγές - Το πρόβλημα του ελλείμματος

Το 2006 η εξαγωγική δραστηριότητα της Ελλάδας ενισχύθηκε σημαντικά. Η συνολική αξία των εξαγωγών αυξήθηκε με ρυθμό σημαντικά ταχύτερο του 2005, ενώ την τριετία 2004-2006 η σωρευτική αύξηση των εξαγωγών ήταν ταχύτερη της αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ. Από τα πρώτα στοιχεία για το 2007, φαίνεται ότι διατηρείται η ισχυρή δυναμική των ελληνικών εξαγωγών, κυρίως λόγω βελτίωσης της πρόσβασης σε νέες αγορές του εξωτερικού.

Το έλλειμμα του ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών, ωστόσο, διατηρείται σε υψηλά

επίπεδα την τελευταία εξαετία, αντανakλώντας τα χαμηλά επίπεδα της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της χώρας. Το υψηλό έλλειμμα καθαυτό είναι εν μέρει αναμενόμενο σε μια οικονομία όπως η ελληνική, η οποία αναπτύσσεται με ταχείς ρυθμούς, ενώ η εθνική αποταμίευση υστερεί και δεν επαρκεί για τη χρηματοδότηση των επενδύσεων που πραγματοποιούνται.

Από την άλλη πλευρά ωστόσο το υψηλό έλλειμμα του ισοζυγίου οδηγεί τελικά σε αύξηση του εξωτερικού χρέους της οικονομίας, σε περιορισμένη ικανότητα εξυπηρέτησής του και σε δυσμενείς συνέπειες για τις επενδύσεις, τις αναπτυξιακές προοπτικές και το βιοτικό επίπεδο, καθώς ένα αυξανόμενο μερίδιο του εθνικού εισοδήματος θα κατευθύνεται στην αποπληρωμή τόκων επί του εξωτερικού χρέους.

Υποχώρηση του πληθωρισμού

Ο πληθωρισμός εμφανίζει τάσεις επιβράδυνσης το 2007 λόγω της ηπιότερης πορείας των τιμών του πετρελαίου, ωστόσο ο

πυρήνας του πληθωρισμού ακολουθεί αντίθετη πορεία και επιταχύνεται. Οι συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί κυρίως στο διεθνές περιβάλλον επιτρέπουν με σχετική ασφάλεια την εκτίμηση ότι για επίπεδο του ΓΔΤΚ στην περιοχή του 2,7% το 2007 και του Εναρμονισμένου λίγο κάτω από το 3%, σημαντικά υψηλότερα πάντως από τον πληθωρισμό στην Ευρωζώνη. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι η άρση του καθεστώτος επιτήρησης σε συνδυασμό με πιθανή εκλογική αναμέτρηση εντός του έτους πιθανόν να ευνοήσουν παροχές κοινωνικού χαρακτήρα και να αμβλύνουν μέρος της ισχύος των παραγόντων που συγκρατούν έως τώρα τον πληθωρισμό. Οι πιέσεις πάντως από την πλευρά της προσφοράς έχουν αποκλιμακωθεί το 2007 σε σχέση με το 2006 όπως αποτυπώνεται τόσο από την πορεία των τιμών παραγωγού, όσο και τις βραχυπρόθεσμες προβλέψεις των επιχειρήσεων στις έρευνες συγκυρίας του ΙΟΒΕ.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

2.1 Τάσεις και Προοπτικές της Διεθνούς Οικονομίας

Το Παγκόσμιο Περιβάλλον

Η οικονομική δραστηριότητα παγκοσμίως παρέμεινε και το 2006 ικανοποιητική. Σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις της Ε. Επιτροπής, ο ρυθμός ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας άγγιξε το 2006 το 5,2% (4,8% το 2005) και παρέμεινε για τρίτο κατά σειρά έτος υψηλότερος του μέσου όρου της περιόδου 1970-2006 (4,4%). Κινητήριες δυνάμεις της ανάπτυξης ήταν το διεθνές εμπόριο και η επιτάχυνση των ιδιωτικών επενδύσεων, ως αποτέλεσμα και της αύξησης της κερδοφορίας των επιχειρήσεων. Έτσι, παρά τις ιστορικά υψηλές τιμές του αργού πετρελαίου και την περαιτέρω αύξηση των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων, η μεγέθυνση της παγκόσμιας οικονομίας το 2006 ήταν η υψηλότερη της τελευταίας 30ετίας.

Για το 2007 και 2008, οι προοπτικές είναι ευνοϊκές: οι τελευταίες εκτιμήσεις των διεθνών οργανισμών αναφέρονται σε διατήρηση των υψηλών ρυθμών μεγέθυνσης της οικονομικής δραστηριότητας. Η Ε. Επιτροπή, εκτιμά μικρή επιβράδυνση σε 4,8% (4,9% η εκτίμηση του IMF), κυρίως λόγω των χαμηλότερων επιδόσεων της οικονομίας των ΗΠΑ και της επιβράδυνσης του ρυθμού μεγέθυνσης του παγκόσμιου εμπορίου, λόγω περιορισμένης παγκόσμιας παραγωγής. Σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος, το μείγμα της οικονομικής πολιτι-

κής στις προηγμένες οικονομίες θα έχει κατεύθυνση περιοριστική, χωρίς όμως σημαντικές επιπτώσεις στην οικονομική δραστηριότητα και τις χρηματοπιστωτικές συνθήκες, οι οποίες θα εξακολουθήσουν να είναι γενικά ευνοϊκές¹.

Η δυναμικότητα της οικονομίας των **ΗΠΑ** αναμένεται ότι θα αποδυναμωθεί σημαντικά το 2007 (ρυθμό ανάπτυξης 2,2% εκτιμά η Ε. Επιτροπή). Οι επενδύσεις σε κατοικίες έχουν ήδη υποχωρήσει ραγδαία, ενώ και η κατανάλωση των νοικοκυριών είναι αρκετά διστακτική. Η αύξηση όμως της απασχόλησης και η άνοδος του διαθέσιμου εισοδήματος αναμένεται ότι θα τονώσουν την αγορά και θα αντισταθμίσουν την αρνητική τάση των καταναλωτικών δαπανών. Κάμψη σημειώνει και ο μεταποιητικός τομέας της βιομηχανίας, ενώ το τρέχον έτος αναμένεται και περαιτέρω υποχώρηση των επενδύσεων σε κατοικίες.

Η **Ιαπωνία** αν και σημείωσε ταχεία οικονομική ανάπτυξη το πρώτο μισό του 2006, το τρίτο τρίμηνο η ραγδαία υποχώρηση της ιδιωτικής κατανάλωσης περιορίσε το μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης σε 2,2% (2,7% ήταν η εκτίμηση της Ε. Επιτροπής στις προηγούμενες προβλέψεις της). Η ιδιωτική κατανάλωση θα παραμείνει ο κινητήριος μοχλός της ανάπτυξης και τα επόμενα χρόνια, ενώ θα ενισχυθεί περαιτέρω από την εμπιστοσύνη των καταναλωτών,

¹ Τράπεζα της Ελλάδος, «Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2006», Αθήνα 2007

το ευνοϊκό κλίμα στην αγορά εργασίας και τη χαμηλότερη φορολόγηση των νοικοκυριών. Εξαιρετικά ευνοϊκό αναμένεται τα επόμενα χρόνια και το κλίμα στις επενδύσεις. Έτσι, η ανάπτυξη της Ιαπωνίας τόσο το 2007 όσο και το 2008 θα ξεπεράσει το 2%.

Η οικονομική ανάπτυξη της **Κίνας** παρέμεινε εύρωστη και το 2006. Ο ρυθμός μεγέθυνσης επιταχύνθηκε στο 10,7%, από 10,2% το 2005, υποστηριζόμενος από τις καθαρές εξαγωγές και τις επενδυτικές δαπάνες. Η «σφιχτή» οικονομική πολιτική στον τομέα των επενδύσεων και η περιοριστική νομι-

σματική πολιτική δεν είχαν επιβραδυντικές επιπτώσεις στην εγχώρια ζήτηση, με αποτέλεσμα η άνοδος του ΑΕΠ να είναι ταχύτερη από εκείνη που αρχικά είχε προβλεφθεί. Ωστόσο, τα περιοριστικά μέτρα πολιτικής που ελήφθησαν το 2006 αναμένεται να περιορίσουν το ρυθμό μεγέθυνσης του 2007 στο 10,5%. Για το 2008 ο ρυθμός ανάπτυξης της Κίνας δεν αναμένεται να υποχωρήσει κάτω από 10%, ενώ θα συνεχίσουν να διογκώνονται και μάλιστα ταχύτερα από τα προηγούμενα χρόνια, τα πλεονάσματα των ισοζυγίων του εμπορίου και των τρεχουσών συναλλαγών.

Πίνακας 2.1

Διεθνές Περιβάλλον – Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ετήσια % μεταβολή, σε πραγματικές τιμές)

	2006	2007	2008
ΑΕΠ			
ΗΠΑ	3,3	2,2	2,8
Ιαπωνία	2,2	2,3	2,1
Ασία (εκτός Ιαπωνίας)	8,7	8,3	8,4
εκ των οποίων			
Κίνα	10,7	10,5	10,4
ASEAN4+Κορέα	5,2	5,1	5,3
Υποψήφιος χώρες (στην ΕΕ)	5,9	4,9	5,8
Κοινοπολιτεία Ανεξάρτητων Κρατών (CIS)	7,7	6,9	6,9
εκ των οποίων			
Ρωσία	6,7	6,8	6,5
MENA	5,4	5,4	5,2
Λατινική Αμερική	5,4	4,5	4,1
Υποσαχάρια Αφρική	5,5	6,5	6,0
Παγκόσμια οικονομία	5,2	4,8	4,8
Παγκόσμια οικονομία (εκτός ΕΕ-27)	5,8	5,3	5,4
Παγκόσμιο Εμπόριο			
Παγκόσμιες εισαγωγές	9,2	7,7	7,6
Παγκόσμιες εισαγωγές (εκτός ΕΕ-27)	8,8	7,7	8,0
Εξαγωγές εκτός ΕΕ-27	9,3	8,0	7,8

ASEAN4: Ινδονησία, Μαλαισία, Φιλιππίνες, Ταϊλάνδη. Υποψήφιος χώρες: Βουλγαρία, Κροατία, Ρουμανία, Τουρκία. MENA (Middle East & North Africa): Αλγερία, Μπαχρέιν, Αίγυπτος, Ιράν, Ιράκ, Ισραήλ, Ιορδανία, Κουβέιτ, Λίβανος, Λιβύη, Μαρόκο, Ομάν, Κατάρ, Σαουδική Αραβία, Συρία, Τυνησία, Ην. Αραβικά Εμιράτα, Υεμένη. Ασία: Όλες οι χώρες εκτός Ιαπωνίας και ασιατικών MENA χωρών. Υποσαχάρια Αφρική: Όλες οι χώρες εκτός αφρικανικών MENA χωρών. Πηγή: European Commission, Economic Forecasts, Spring 2007.

Στη **Ρωσία**, η ισχυρή εγχώρια ζήτηση αντιστάθμισε τις - υψηλές προς τα τέλη του 2006 - τιμές ενέργειας και η ανάπτυξη κινήθηκε στο 6,7%, εικόνα που δεν αναμένεται να αλλάξει το 2007 (μεγέθυνση 6,8% προβλέπει η Ε. Επιτροπή). Στις **υπόλοιπες χώρες της πρώην ΕΣΣΔ**, μετά την ύφεση του 2005 (ρυθμός 6,4% από 11% το 2004), η οικονομική δραστηριότητα ανέκαμψε το 2006 (10%), λόγω κυρίως της ενίσχυσης της Ουκρανικής οικονομίας, ενώ αναμένεται να διατηρηθεί πάνω από 7,0% τη διετία 2007-2008.

Η οικονομική μεγέθυνση στη **Λατινική Αμερική** άγγιξε το 5,4% το 2006. Με την εγχώρια ζήτηση σχετικά ισχυρή, λόγω ενίσχυσης της αγοράς εργασίας και τις εξωτερικές συνθήκες να παραμένουν ευνοϊκές (ισχυρή παγκόσμια ζήτηση, υψηλές τιμές αγαθών και καλές χρηματοπιστωτικές συνθήκες), η οικονομική ανάπτυξη αυτής της ζώνης προβλέπεται να επιβραδυνθεί μόνο οριακά σε 4,5% και 4,1% τα επόμενα δύο χρόνια.

Αλλά και στις νέες **Υποψήφιες προς Ένταξη στην ΕΕ χώρες**, η οικονομική ανάπτυξη παραμένει ισχυρή. Πιο συγκεκριμένα, το 2006 ο ρυθμός ανάπτυξης της Τουρκίας κινήθηκε στο 6,0%, ενώ αν και θα υποχωρήσει σε 5,0% το 2007, θα επανέλθει στο 6,0% το 2008. Τη διετία αυτή, η άνοδος του ΑΕΠ της Κροατίας αναμένεται να παραμείνει στο 4,5%, ενώ στην ΠΓΔΜ ο ρυθμός μεγέθυνσης, από 3,1% το 2006 θα αυξηθεί σε 4,3% το 2007 και 5,3% το 2008.

Χρήσιμη πηγή πληροφόρησης για την εικόνα που παρουσιάζει η παγκόσμια οικονομία αποτελεί και η έρευνα «World Economic Survey» που διεξάγει τέσσερις φορές το χρόνο το Ινστιτούτο IFO της Γερμανίας. Με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία για το 2007 (Έρευνα Απριλίου), ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος παρέμεινε σταθερός στα υψηλότερα του μακροχρόνιου μέσου όρου επίπεδα του προηγούμενου τριμήνου. Οι πολύ θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση αποδυναμώθηκαν οριακά, ενώ οι προσδοκίες για το επόμενο εξάμηνο βελτιώθηκαν περαιτέρω κάτι που υποδηλώνει εύρωστη παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα το δεύτερο μισό του 2007 (Πίνακας 2.2).

Στις βασικές γεωγραφικές και οικονομικές ζώνες, τα αποτελέσματα της έρευνας είναι τα ακόλουθα:

Στη **Δυτική Ευρώπη**, ο δείκτης οικονομικού κλίματος αυξήθηκε για δεύτερη συνεχή φορά τον Απρίλιο, κυρίως λόγω ευνοϊκότερων προβλέψεων για το δεύτερο μισό του έτους, αφού οι εκτιμήσεις για την παρούσα οικονομική κατάσταση παρέμειναν σταθερές, σε υψηλό ωστόσο επίπεδο (το υψηλότερο των τελευταίων έξι ετών).

Στη **Βόρεια Αμερική** ο δείκτης οικονομικού κλίματος υποχώρησε το δεύτερο τρίμηνο του 2006. Και οι δυο επιμέρους δείκτες των εκτιμήσεων και των προσδοκιών κινήθηκαν καθοδικά. Ιδιαίτερα στις **ΗΠΑ**, η υποχώρηση των δυο δεικτών ήταν σημαντική, ενώ στον **Καναδά** οι περισσότεροι αισιόδοξες, σε

σχέση με τον Ιανουάριο, προσδοκίες για το επόμενο εξάμηνο αντιστάθμισαν τις μετριοπαθέστερες εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική δραστηριότητα.

Στην **Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη**, το οικονομικό κλίμα βελτιώθηκε οριακά, λόγω των θετικότερων προσδοκιών, αφού η τρέχουσα οικονομική δραστηριότητα εκτιμάται απλώς ως ικανοποιητική.

Στην χώρας **της πρώην ΕΣΣΔ** το οικονομικό κλίμα επιδεινώθηκε τον Απρίλιο, κυρίως λόγω των μετριοπαθέστερων εκτιμήσεων και προσδοκιών για την οικονομική δραστηριότητα της Ουκρανίας. Αντιθέτως, στη **Ρωσία** το οικονομικό κλίμα παρέμεινε ευνοϊκό: η παρούσα οικονομική κατάσταση εκτιμάται «καλή» και οι προσδοκίες για το δεύτερο μισό του έτους συνεχίζουν να είναι ευνοϊκές. Παρά την έντονη κριτική για τη "δημοκρατικότητα" των κυβερνητικών

αποφάσεων, εντούτοις η οικονομική πολιτική αξιολογείται θετικά. Τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει την περίοδο αυτή η Ρωσία είναι η έλλειψη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού και η χαμηλή της ανταγωνιστικότητα διεθνώς.

Στην **Ασία**, το δεύτερο τρίμηνο του 2007 το οικονομικό κλίμα επιδεινώθηκε. Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση, αν και υποχώρησαν, παρέμειναν γενικά θετικές, ενώ και οι προσδοκίες προοιωνίζονται ικανοποιητική οικονομική δραστηριότητα τους επόμενους έξι μήνες. Η δραστηριότητα στην **Κίνα** παραμένει εύρωστη και σύμφωνα με τις προβλέψεις θα διατηρηθεί ισχυρή και το δεύτερο μισό του τρέχοντος έτους, αφού παρότι οι επενδύσεις αναμένεται να περιοριστούν, η ιδιωτική κατανάλωση και οι εξαγωγές θα επιταχυνθούν.

Πίνακας 2.2

IFO - Εκτιμήσεις για την παγκόσμια οικονομία (Δείκτες, 1995=100)

Τρίμηνο / Έτος	II/05	III/05	IV/05	I/06	II/06	III/06	IV/06	I/07	II/07
Οικονομικό Κλίμα	97,5	97,5	99,3	109,2	111,0	105,6	104,7	106,5	106,5
Παρούσα Κατάσταση	96,8	93,2	98,6	109,6	113,2	115,1	120,5	122,4	120,5
Προσδοκίες	98,2	101,8	100,0	108,8	108,8	96,5	89,5	91,2	93,0

Πηγή: IFO, World Economic Survey, WES 2/2007.

Πίνακας 2.3

IFO - Δείκτης οικονομικού κλίματος στις οικονομικές ζώνες (Δείκτης, 1995=100)

Τρίμηνο / Έτος	II/05	III/05	IV/05	I/06	II/06	III/06	IV/06	I/07	II/07
Βόρεια Αμερική	104,2	111,3	99,8	110,4	114,8	98,0	96,2	101,5	92,7
Δυτική Ευρώπη	83,6	81,0	88,7	99,8	104,9	104,9	99,8	102,3	106,6
Ασία	104,6	104,6	109,3	115,7	114,8	102,8	109,3	113,0	104,6

Πηγή: IFO, World Economic Survey, WES 2/2007

Σταθερά θετικό τα τελευταία δυο χρόνια είναι το κλίμα στην **Λατινική Αμερική**, με αρκετά ικανοποιητική τρέχουσα οικονομική κατάσταση και αισιόδοξες προβλέψεις για το 2007 που υποδεικνύουν οικονομική σταθερότητα. Ως βασικό οικονομικό πρόβλημα αυτής της γεωγραφικής ζώνης αναφέρεται η χαμηλή ανταγωνιστικότητα.

Οι Οικονομίες της ΕΕ και της Ευρωζώνης²

Οι οικονομίες της ΕΕ-27 και της Ευρωζώνης παρουσίασαν το 2006 έντονη οικονομική ανάπτυξη, λόγω της ταχείας παγκόσμιας οικονομικής μεγέθυνσης και των ευνοϊκών εγχώριων οικονομικών συνθηκών. Το 2006 ο ρυθμός ανάπτυξης στην ΕΕ-27 και την Ευρωζώνη άγγιξε το 3,0% και 2,7% αντίστοιχα (από 1,7% και 1,4% το 2005), επιδόσεις αρκετά υψηλότερες από εκείνες που προέβλεπε η Ε. Επιτροπή το φθινόπωρο του 2006.

Η ισχυρή εγχώρια ζήτηση και το ευνοϊκό διεθνές περιβάλλον παραμένουν οι κύριοι παράγοντες ενίσχυσης της οικονομικής ανάπτυξης στην Ευρώπη. Η αύξηση της εγχώριας ζήτησης κατά 2,6% στην Ευρωζώνη έναντι 1,7% κατά μέσο όρο την περίοδο 2003-2005 (αντίστοιχα 3,0% και 2,1% στην ΕΕ-27) συνδέεται κυρίως με την επιτάχυνση των επενδύσεων σε εξοπλισμό, αφού η αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης

ήταν συγκρατημένη. Θετική επίδραση στην ανάπτυξη είχαν και οι ευνοϊκές εξελίξεις στην αγορά εργασίας, ενώ ισχυρή συνεισφορά είχαν και οι καθαρές εξαγωγές (ιδιαίτερα προς τα τέλη του 2006), παρά την ανατίμηση του ευρώ σε πραγματικούς όρους.

Η ιδιωτική κατανάλωση επιταχύνθηκε το 2006 στα περισσότερα κράτη-μέλη. Χαρακτηριστικά, στη Γερμανία αυξήθηκε κατά 0,8%, όταν την προηγούμενη τριετία ήταν μηδενική και στην Ιταλία κατά 1,5% όταν την ίδια περίοδο ο μέσος ετήσιος ρυθμός δεν ξεπερνούσε το 0,8%. Έτσι στο σύνολο της ΕΕ-27 ο ρυθμός ανόδου της ιδιωτικής κατανάλωσης διαμορφώθηκε σε 2,2% και στην Ευρωζώνη σε 1,8%. Η μεγάλη απόκλιση μεταξύ τους οφείλεται στην αναδιάρθρωση των δαπανών του συστήματος υγείας της Ολλανδίας και στην επακόλουθη μείωση της ιδιωτικής και αύξηση της δημόσιας κατανάλωσης και στην αποδυνάμωση της καταναλωτικής δαπάνης των νοικοκυριών της Πορτογαλίας.

Οι επενδύσεις αυξήθηκαν το 2006 κατά 4,7% στην Ευρωζώνη και κατά 5,6% στην ΕΕ-27 συνεισφέροντας πάνω από μια εκατοστιαία μονάδα στην αντίστοιχη άνοδο του ΑΕΠ. Οι ιδιωτικές επενδύσεις υποστηρίχθηκαν από πολλούς παράγοντες. Καταρχάς από τη γενικότερη βελτίωση της ζήτησης. Δεύτερον, από την σταθερή αύξηση του ποσοστού χρησιμοποίησης εργασιακού δυναμικού. Τρίτον, από τις ευνοϊκές χρηματοπιστωτικές συνθήκες, καθώς τα μακροχρόνια επιτόκια αυξήθηκαν μεν, αλλά ήπια. Τέταρτον, από την δυνα-

² Σημειώνεται η ένταξη της Σλοβενίας στη ζώνη του Ευρώ από την 1^η Ιανουαρίου 2007. Είναι η πρώτη διεύρυνση μετά την ένταξη της Ελλάδας το 2001, ενώ ήδη έλαβαν ημερομηνία εισόδου (01/00/2008) η Κύπρος και η Μάλτα.

τότητα αυτοχρηματοδότησης των επιχειρηματικών επενδύσεων, λόγω και της υψηλής κερδοφορίας των επιχειρήσεων.

Το 2006 το παγκόσμιο εμπόριο (χωρίς την ΕΕ) επιταχύνθηκε οριακά έναντι του 2005 και κατά συνέπεια οι δυναμικοί εξαγωγείς της ΕΕ αξιοποίησαν τις ευκαιρίες που παρουσιάστηκαν. Οι εξαγωγικές ροές της ΕΕ-27 αρχικά κινήθηκαν πτωτικά, ωστόσο ανέκαμψαν το δεύτερο μισό του 2006, διαμορφώνοντας έτσι έναν μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης των εξαγωγών περί το 9,2% (8,2% στην Ευρωζώνη). Οι εισαγωγές από την άλλη πλευρά, επίσης επιταχύνθηκαν το δεύτερο μισό του έτους και αυξήθηκαν συνολικά με μέσο ετήσιο ρυθμό 9,1% το 2006 στην ΕΕ-27 (5,8% τον προηγούμενο χρόνο) και 7,7% στην Ευρωζώνη (5,2% το

2005). Παρά όμως την επιτάχυνση των εισαγωγών, η συνεισφορά του εξωτερικού τομέα στη μεγέθυνση του ΑΕΠ ήταν θετική και μεγαλύτερη απ' ό,τι το 2005 (κατά 0,5 εκατοστιαίες μονάδες στην Ευρωζώνη και κατά 0,2 εκατοστιαίες μονάδες στην ΕΕ-27).

Το 2007 η ανάπτυξη της ευρωπαϊκής οικονομίας θα διατηρηθεί δυναμική, στο 2,9% για την ΕΕ-27 και 2,6% για την Ευρωζώνη, σύμφωνα με την Ε. Επιτροπή. Η ιδιωτική κατανάλωση θα επιταχυνθεί οριακά, ενώ η άνοδος της δημόσιας θα είναι μικρότερη από πέρυσι. Οι επενδύσεις θα επιβραδυνθούν, ωστόσο ο ρυθμός ανόδου τους δεν θα υποχωρήσει κάτω από 5,0% στην ΕΕ-27 (κάτω από 4,4% στην Ευρωζώνη).

Πίνακας 2.4

Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη, ΕΕ27, Ευρωζώνη (ετήσιες % μεταβολές)

	ΕΕ-27			Ευρωζώνη		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
ΑΕΠ	3,0	2,9	2,7	2,7	2,6	2,5
Ιδιωτική Κατανάλωση	2,2	2,5	2,6	1,8	2,1	2,4
Δημόσια Κατανάλωση	2,1	1,8	1,8	2,1	1,8	1,8
Τελική Ζήτηση	4,7	4,3	3,7	4,2	4,1	3,4
Επενδύσεις	5,6	5,2	4,2	4,7	4,4	3,6
Εξαγωγές	9,2	7,0	6,2	8,2	6,7	6,0
Εισαγωγές	9,1	7,2	6,6	7,7	6,7	6,2
Απασχόληση	1,5	1,4	1,1	1,4	1,4	1,2
Ανεργία	7,9	7,2	6,7	7,9	7,3	6,9
Πληθωρισμός	2,3	2,2	2,1	2,2	1,9	1,9
Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης (%ΑΕΠ)	-1,7	-1,2	-1,0	-1,6	-1,0	-0,8
Χρέος Γεν. Κυβέρνησης (%ΑΕΠ)	61,7	59,9	58,3	69,0	66,9	65,0
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών	-0,7	-0,7	-0,8	0,0	0,2	0,1

Πηγή: European Commission, Economic Forecasts, Spring 2007

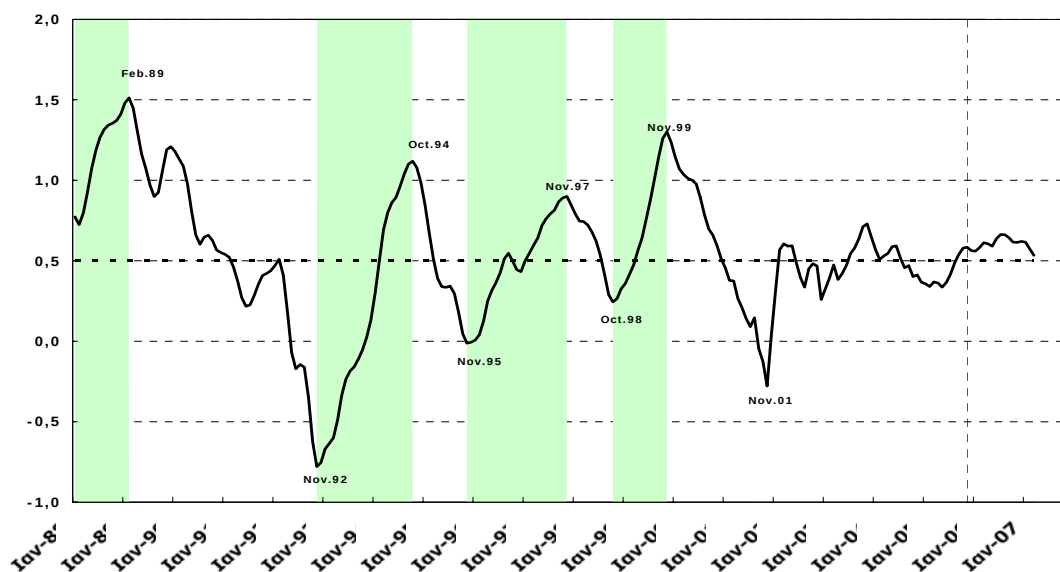
Στον εξωτερικό τομέα, οι εισαγωγές και οι εξαγωγές της ΕΕ-27 και της Ευρωζώνης θα περιοριστούν σημαντικά τη διετία 2007-2008, ακολουθώντας την τάση του παγκόσμιου εμπορίου. Ωστόσο, η εκτίμηση της Ε. Επιτροπής είναι ότι ο ρυθμός αύξησης των εξαγωγών θα παραμείνει εύρωστος στο 7,0% το 2007 (9,2% το 2006). Όμως έντονα και μάλιστα πιο γρήγορα από τις εξαγωγές, προβλέπεται ότι θα αυξηθούν το 2007 και οι εισαγωγές της ΕΕ-27 (7,2%), κάτι που θα οδηγήσει έτσι, έστω και οριακά, σε αρνητικό πρόσημο στη συνεισφορά των καθαρών εξαγωγών στην εξέλιξη του ΑΕΠ (-0,1

ποσοστιαίες μονάδες για την ΕΕ-27).

Σημαντική πληροφόρηση για την πορεία της οικονομίας της ευρωζώνης αποτελεί η πορεία του πρόδρομου δείκτη οικονομικής δραστηριότητας Eurocoin που δημοσιεύει το Center of Economic Policy Research (CEPR) σε μηνιαία βάση και προβλέπει την εξέλιξη του ΑΕΠ. Ο δείκτης συνθέτει πλήθος οικονομικών δεδομένων όπως, βιομηχανική παραγωγή, τιμές, στοιχεία από την αγορά εργασίας, καθώς και χρηματοοικονομικά στοιχεία και δεδομένα που σχετίζονται με την κυκλική διακύμανση του ΑΕΠ.

Διάγραμμα 2.1

Μηνιαίος Δείκτης EuroCOIN του CEPR

Σημείωση: Θετική κλίση του δείκτη υποδηλώνει αύξοντα ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ. Αρνητική τιμή του δείκτη υποδηλώνει πτώση του επιπέδου οικονομικής δραστηριότητας. Εάν ο δείκτης κινείται κάτω/πάνω από το μέσο ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ (διακεκομμένη ευθεία), η οικονομική μεγέθυνση είναι χαμηλή/υψηλή

Πηγή: CEPR (www.cepr.org)

Πίνακας 2.5

Μηνιαίος Δείκτης EuroCOIN του CEPR

2006												
	Ιαν.	Φεβ.	Μαρ.	Απρ.	Μαϊ.	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπ.	Οκτ.	Νοε.	Δεκ.
EuroCOIN	0,56	0,583	0,612	0,605	0,591	0,637	0,664	0,663	0,643	0,615	0,614	0,620
2007												
	Ιαν.	Φεβ.	Μαρ.									
EuroCOIN	0,615	0,574	0,534									

Πηγή: CEPR (www.cepr.org)

Πίνακας 2.6

IFO - Εκτιμήσεις για την οικονομία της Ευρωζώνης (Δείκτες, 1995=100)

Τρίμηνο / Έτος	II/05	III/05	IV/05	I/06	II/06	III/06	IV/06	I/07	II/07
Οικονομικό Κλίμα	78,8	78,8	84,8	99,2	103,4	101,7	97,5	100,0	106,8
Παρούσα Κατάσταση	65,4	59,8	67,3	86,0	97,2	108,4	152,2	129,0	130,8
Προσδοκίες	89,9	94,6	99,2	110,1	108,5	96,1	74,4	76,0	86,8

Πηγή: IFO, World Economic Survey, WES 2/2007

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία (Μάρτιος 2007), ο δείκτης συνεχίζει να «δείχνει» συγκρατημένη οικονομική ανάπτυξη στην ευρωζώνη. Η τάση του δείκτη από τον Ιούλιο του 2006 είναι πτωτική, χωρίς όμως αυτό να εγείρει ανησυχίες, αφού συνολικά η πορεία του δείκτη σηματοδοτεί άνοδο του ΑΕΠ της Ευρωζώνης πάνω από 2,0%.

Πιο αισιόδοξες εμφανίζονται οι εκτιμήσεις της έρευνας "World Economic Survey in the Euro Area" του IFO. Συγκεκριμένα, οι εκτιμήσεις αυτές που διατυπώθηκαν τον Απρίλιο του 2007 οδηγούν το Δείκτη Οικονομικού Κλίματος, στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων έξι ετών. Ανοδικά κινήθηκαν και οι δυο επιμέρους δείκτες: βελτιώθηκε περαιτέρω τόσο η εκτίμηση της τρέ-

χουσας οικονομικής κατάστασης (στο υψηλότερο επίπεδο της τελευταίας εξαετίας), όσο και οι προσδοκίες για το δεύτερο μισό του τρέχοντος έτους (Πίνακας 2.6). Μεταξύ των χωρών της **Ευρωζώνης** μόνο η Πορτογαλία εκτιμά κακή γενικά οικονομική κατάσταση. Από την άλλη πλευρά οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση της Φιλανδίας, της Γερμανίας και της Γαλλίας ήταν εξαιρετικά ευνοϊκές, ενώ πολύ καλή εκτιμάται και η οικονομική κατάσταση της Σλοβενίας. Όσον αφορά τις προσδοκίες των χωρών για την οικονομική τους δραστηριότητα στο δεύτερο μισό του έτους, η Αυστρία, το Βέλγιο και η Ελλάδα αναμένουν σταθερότητα, ενώ οι εμπειρογνώμονες της Ισπανίας, της Ιρλανδίας και της Γαλλίας είναι απαισιόδοξοι και προβλέπουν κάμψη.

2.2 Το Οικονομικό Περιβάλλον στην Ελλάδα

Οικονομικό Κλίμα

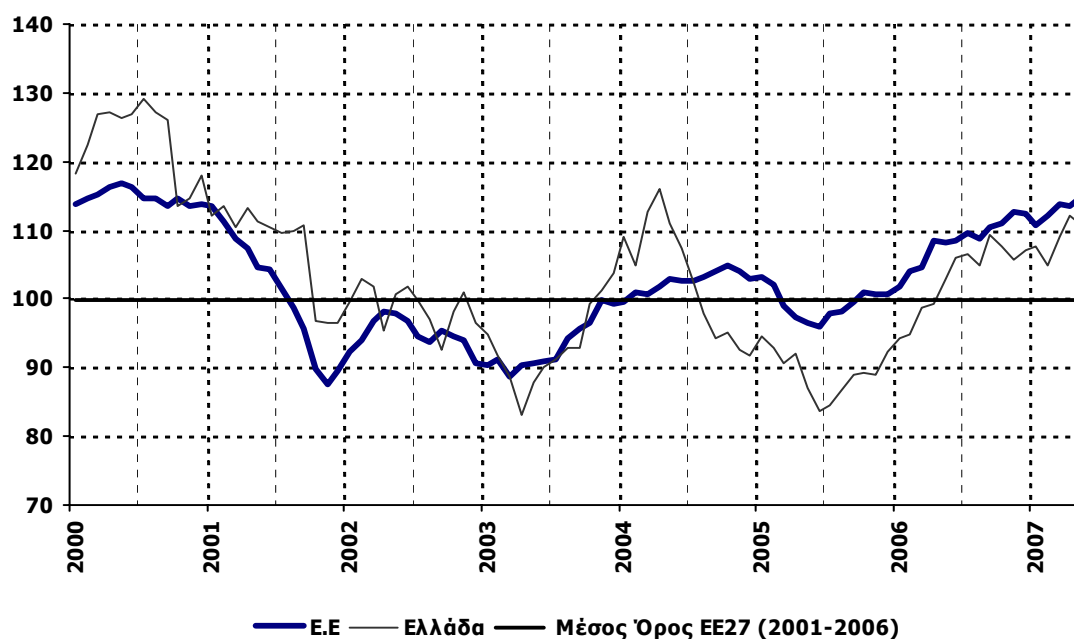
Το οικονομικό κλίμα στην Ελλάδα το 2007 - όπως αυτό εκτιμάται από το σχετικό Δείκτη - βελτιώνεται σταθερά από τα μέσα του 2005. Έτσι την περίοδο Ιανουαρίου – Μαΐου 2007 προσεγγίζει κατά μέσο όρο τις 108,9 μονάδες, επίδοση που υπερτερεί σαφώς της προ έτους αντίστοιχης περιόδου αλλά και αυτής του 2005. Η βελτίωση αυτή φαίνεται να τροφοδοτείται από τις ευνοϊκότερες επιχειρηματικές προσδοκίες αλλά και τη σταδιακή τόνωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης. Εξάλλου, ο δείκτης στην Ελλάδα δείχνει να ακολουθεί παράλληλη πορεία με τον αντίστοιχο δείκτη στην ΕΕ-27, γεγονός που υποδηλώνει την καλύτερη ενσωμάτωση της πρώτης στη δεύτερη, καθώς η επίδραση που ασκούν ευρωπαϊκοί παράγοντες έναντι των αμιγώς εγχωρίων είναι ουσιαστική και

έχει απτές επιπτώσεις στη διαμόρφωση κυρίως των επιχειρηματικών προσδοκιών, αλλά και της καταναλωτικής εμπιστοσύνης.

Στο πλαίσιο αυτό κατά τους πρώτους μήνες του 2007 ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στην Ελλάδα διατηρεί έντονα ανοδική πορεία και φτάνει το ανώτερο σημείο του τον Απρίλιο (112,0 μονάδες), επίδοση που συνιστά τη μέγιστη τιμή από τις αρχές του 2004. Τον Μάιο ο δείκτης περιορίζεται στις 110,7 μονάδες, κινείται όμως σε επίπεδα σημαντικά ανώτερα του μακροχρόνιου μέσου όρου της περιόδου 2001-2006. Η μείωση του δείκτη το μήνα αυτό οφείλεται σε αποδυνάμωση των ισχυρών προσδοκιών ανόδου στη Βιομηχανία, ενώ αντίθετα οι επιχειρήσεις του λιανικού εμπορίου και των υπηρεσιών εξακολουθούν να διατυπώνουν θετικές εκτιμήσεις και προβλέψεις, κάτι που υποδηλώνει ένα ευνοϊκότερο επιχειρηματικό περιβάλλον.

Διάγραμμα 2.2

Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία, 1990-2006=100)

Πηγή: DG ECFIN

Πίνακας 2.7

Βραχυχρόνιοι Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας

Δείκτες Οικονομικού Κλίματος¹			Δείκτες Επιχειρηματικών Προσδοκιών^{2,3} (Ελλάδα)				Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης¹ (Ελλάδα)
<i>E.E-27</i>	<i>Ελλάδα</i>		<i>Βιομηχανία</i>	<i>Κατασκευές</i>	<i>Λιανικό Εμπόριο</i>	<i>Υπηρεσίες</i>	
2001	101,0	107,6	101,9	114,0	92,2	105,8	-26
2002	94,9	98,9	101,2	114,0	93,3	82,8	-28
2003	93,2	93,2	97,9	115,0	102,0	85,5	-39
2004	102,5	102,9	99,1	81,5	104,8	94,6	-26
2005	99,4	89,3	92,6	63,0	96,8	93,6	-34
2006	108,4	103,1	101,5	91,1	110,8	103,7	-33
Ιαν-06	101,7	94,2	96,2	75,8	101,2	90,4	-31
Φεβ-06	103,9	94,7	100,0	81,8	109,2	90,3	-36
Μαρτ-06	104,5	98,7	103,9	90,5	115,2	93,0	-38
Απρίλ-06	108,6	99,3	103,1	82,4	111,7	101,4	-40
Μάιος-06	108,2	102,9	104,9	85,9	105,1	111,9	-36
Ιούν-06	108,6	105,9	104,3	88,7	112,5	110,4	-31
Ιούλ-06	109,7	106,4	100,6	92,1	109,5	111,9	-33
Αυγ-06	108,7	104,8	100,7	99,5	111,2	106,2	-34
Σεπτ-06	110,4	109,3	104,5	114,2	116,0	105,9	-33
Οκτ-06	110,9	107,7	102,0	100,9	115,1	107,2	-30
Νοεμ-06	112,6	105,7	98,9	91,5	111,6	108,6	-33
Δεκ-06	112,4	107,1	98,8	90,1	111,3	106,8	-28
Ιαν-07	110,8	107,6	101,3	91,4	117,1	109,5	-31
Φεβ-07	112,0	105,0	100,9	90,7	122,0	104,2	-30
Μαρτ-07	113,8	109,1	105,1	104,9	118,5	106,5	-29
Απρίλ-07	113,6	112,0	109,5	103,7	119,7	106,9	-32
Μάιος-07	114,9	110,7	106,6	106,2	124,3	112,4	-28

1. Εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία

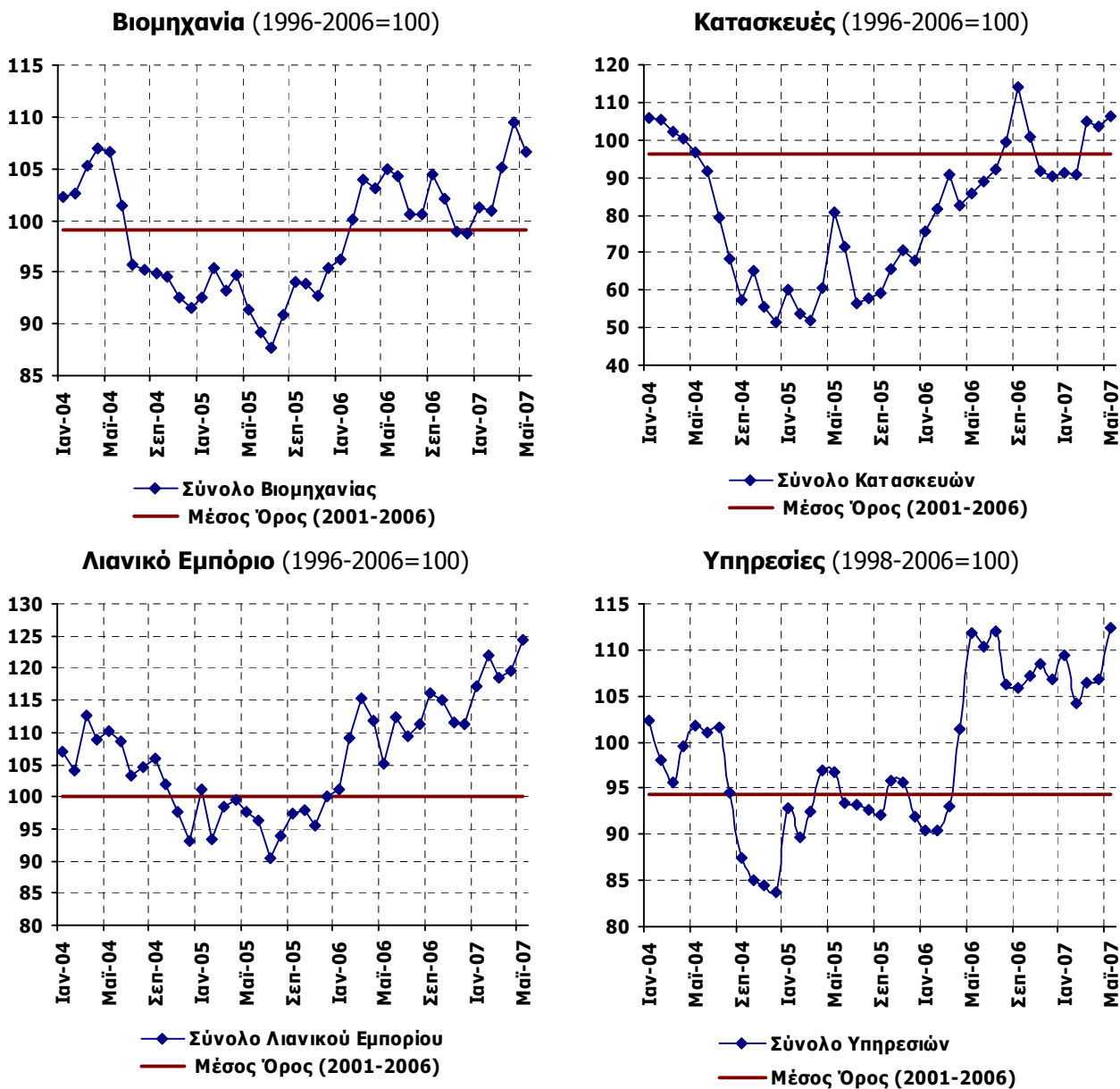
2. Χωρίς εποχική εξομάλυνση

3. Στον υπολογισμό των δεικτών χρησιμοποιείται πλέον μία περίοδος βάσης, αντί για έτος βάσης. Έτσι οι τομείς της Βιομηχανίας, των Κατασκευών και του Λιανικού εμπορίου αποκτούν κοινή περίοδο βάσης (1996-2006=100) και στις Υπηρεσίες χρησιμοποιείται η περίοδος (1998-2006=100) αφού δεν υπάρχουν μετρήσεις του τομέα πριν το 1998. Η αλλαγή αυτή επιτρέπει την ακριβέστερη αποτύπωση των διακυμάνσεων της επιχειρηματικών προσδοκιών σε μία μακρά περίοδο, ενώ παράλληλα δίνει τη δυνατότητα κατασκευής συγκρίσιμων επιμέρους κλαδικών δεικτών. Όλη η χρονοσειρά των δεικτών έχει αναθεωρηθεί ανάλογα.

Πηγή: ¹Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG ECFIN ² IOBE

Διάγραμμα 2.3

Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών¹

1. Στον υπολογισμό των δεικτών χρησιμοποιείται πλέον μία περίοδος βάσης, αντί για έτος βάσης. Έτσι οι τομείς της Βιομηχανίας, των Κατασκευών και του Λιανικού εμπορίου αποκτούν κοινή περίοδο βάσης (1996-2006=100) και στις Υπηρεσίες χρησιμοποιείται η περίοδος (1998-2006=100) αφού δεν υπάρχουν μετρήσεις του τομέα πριν το 1998. Η αλλαγή αυτή επιτρέπει την ακριβέστερη αποτύπωση των διακυμάνσεων της επιχειρηματικών προσδοκιών σε μία μακρά περίοδο, ενώ παράλληλα δίνει τη δυνατότητα κατασκευής συγκρίσιμων επιμέρους κλαδικών δεικτών. Όλη η χρονοσειρά των δεικτών έχει αναθεωρηθεί ανάλογα.

Πηγή IOBE

Αναλυτικότερα, για τους επιμέρους τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας και την καταναλωτική εμπιστοσύνη επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη **Βιομηχανία** την περίοδο Ιανουαρίου – Μαΐου 2007 καταγράφει έντονη ανοδική πορεία και τον Απρίλιο φτάνει την υψηλό-

τερη τιμή από το Μάρτιο του 2000 (109,5 μονάδες). Το ιδιαίτερα θετικό κλίμα το μήνα αυτό οφείλεται στην τόνωση της ζήτησης, όπως αυτή αποτυπώνεται στο επίπεδο των παραγγελιών που δέχτηκαν οι επιχειρήσεις. Σημειώνεται επίσης ρευστοποίηση μέρους των αποθεμάτων, ενώ οι επιχειρήσεις διατυπώνουν ακόμα πιο ευνοϊκές προσδοκίες για επέκταση της παραγωγής. Επιπροσθέτως, το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν ότι η ανεπάρκεια ζήτησης αποτελεί το βασικότερο εμπόδιο στην ομαλή διεξαγωγή της δραστηριότητας τους μειώνεται σε 17% (από 21% τον Ιανουάριο και 24% τον Απρίλιο του 2006).. Τον Μάιο ο δείκτης στον τομέα μειώνεται μεν στις 106,6 μονάδες, παραμένει όμως σταθερά ανώτερος του Μαΐου του 2006. Αυτή τη φορά διατυπώνονται μετριοπαθέστερες εκτιμήσεις για τα επίπεδα παραγγελιών που επηρεάζουν καθοριστικά την εξέλιξη του δείκτη, ενώ παράλληλα σημειώνεται διόγκωση των αποθεμάτων. Είναι όμως φανερό ότι η μείωση αυτή δεν αποτελεί παρά μόνο μία «διόρθωση» των έντονα αισιόδοξων εκτιμήσεων του Απριλίου, καθώς αφενός οι προσδοκίες για την εξέλιξη της παραγωγής, των πωλήσεων και εξαγωγών τους επόμενους μήνες παραμένουν έντονα θετικές και αφετέρου οι εκτιμήσεις τους για μεγέθη που συνδέονται άμεσα με την επιχειρηματική δυναμικότητα -μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής και ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού- διατηρούνται σε υψηλά επίπεδα

Στις **Κατασκευές** ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών, διατηρεί έντονα ανοδική πορεία από τα μέσα του 2005 και μετά την

έντονη πτώση που είχε επέλθει στη «μετα-ολυμπιακή αγορά». Έτσι το 2007 ο δείκτης συνεχίζει να κινείται σε υψηλά επίπεδα, τους τελευταίους μήνες υπερέβη μάλιστα και το μακροχρόνιο μέσο της περιόδου 2001-2006, ενώ τον Μάιο έφτασε στο ανώτερο σημείο του έτους (106,2). Η βελτίωση αυτή ήταν απόρροια των θετικότερων εκτιμήσεων για το επίπεδο του προγράμματος εργασιών, τάση που αντιστάθμιζε τις μετριοπαθέστερες προβλέψεις για την απασχόληση τους προσεχείς μήνες. Αναλυτικότερα μειώνεται το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει ότι το επίπεδο των προς εκτέλεση έργων είναι χαμηλό, με την πλειονότητα αυτών να αναφέρεται σε κανονικά για την εποχή επίπεδα. Άλλωστε οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας ξεπερνούν τους 16, αν και επηρεάζονται κυρίως από τα δημόσια έργα. Ωστόσο φαίνεται στον κλάδο να υπάρχουν σαφώς μεγαλύτερα περιθώρια βελτίωσης, καθώς διατηρείται ακόμα υψηλό (περί το 30%) το ποσοστό που δηλώνει δυσαρεστημένο από το επίπεδο του προγράμματος εργασιών του. Σημειώνεται όμως ότι ένας στους τέσσερις επισημαίνει τη χαμηλή ζήτηση ως βασικό πρόσκομμα στην ομαλή διεξαγωγή της κατασκευαστικής δραστηριότητάς του (έναντι ενός στους πέντε τον Απρίλιο). Όμως το βασικότερο εμπόδιο στον κλάδο παραμένει η γραφειοκρατία και το γενικότερο ρυθμιστικό περιβάλλον, στο οποίο λειτουργούν οι επιχειρήσεις, το οποίο εμποδίζει την απρόσκοπτη λειτουργία τους. Όσο αφορά στην απασχόληση οι προβλέψεις αν και παραμένουν θετικές είναι συγκρατημένες σε σύγκριση με αυτές των προηγούμενων μηνών, καθώς το ποσοστό

των επιχειρήσεων που αναμένει αύξηση του αριθμού των εργαζομένων φτάνει το 33% (46% τον Απρίλιο) και πλέον μία στις δύο επιχειρήσεις προβλέπει σταθερότητα στον κλάδο.

Το **Λιανικό Εμπόριο** από την άλλη είναι ο τομέας με τη εντονότερη βελτίωση τους τελευταίους μήνες. Ο Δείκτης Επιχειρηματικών προσδοκιών κινείται το 2007 συνεχώς ανοδικά, κάτι που υποδηλώνει ιδιαίτερα ευνοϊκό κλίμα. Οι εκτιμήσεις για την εξέλιξη των πωλήσεων είναι εξαιρετικά θετικές, ενώ και οι αντίστοιχες προβλέψεις είναι πολύ αισιόδοξες, γεγονός που ωθεί τις προσδοκίες σε πολύ υψηλά επίπεδα: τον Μάιο του 2007 ο δείκτης προσδοκιών φτάνει στο μέγιστο των τελευταίων έξι ετών. Εξάλλου, η αύξηση των πωλήσεων κατά την τρέχουσα περίοδο οδηγεί σε ρευστοποίηση των αποθεμάτων. Ταυτόχρονα οι προσδοκίες για περαιτέρω άνοδο των πωλήσεων τους προσεχείς μήνες παραμένουν ισχυρές, με αποτέλεσμα περίπου τέσσερις στις δέκα επιχειρήσεις να δηλώνουν ότι τους προσεχείς μήνες θα αυξήσουν τις παραγγελίες τους προς τους προμηθευτές. Τη θετική εικόνα συμπληρώνουν τέλος οι προβλέψεις για μεγαλύτερη ακόμα άνοδο της απασχόλησης στον τομέα στους επόμενους μήνες.

Στις **Υπηρεσίες**, το 2007 φαίνεται να παγώνεται η άνοδος, που οδήγησε από τις αρχές του 2006 το δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών, σε επίπεδα σημαντικά υψηλότερα του μακροχρόνιου μέσου. Καθ' όλη τη διάρκεια των πρώτων μηνών του 2007 ο δείκτης διατηρείται σε σταθερά υψηλά

επίπεδα, ενώ τον Μάιο η έντονη βελτίωση του κλίματος είχε ως αποτέλεσμα να σημειώσει την υψηλότερη επίδοση για το τρέχον έτος. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την κατάσταση της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας είναι έντονα θετικές, με τις μισές επιχειρήσεις να αναφέρονται σε βελτίωση τον Μάιο. Επίσης βαθμιαία διευρύνεται το ποσοστό εκείνων που εκτιμούν αύξηση της ζήτησης, ενώ προβλέπεται περαιτέρω άνοδος βραχυχρόνια. Άλλωστε το ποσοστό των επιχειρήσεων που κρίνει ότι η ανεπάρκεια ζήτησης αποτελεί το βασικό πρόσκομμα στην ομαλή διεξαγωγή της επιχειρηματικής λειτουργίας περιορίζεται σημαντικά. Στο πλαίσιο αυτό, οι επιχειρήσεις σε ποσοστό περί το 68% αναφέρονται σε σταθερότητα της απασχόλησης, ενώ το ποσοστό αυτών που βλέπουν άνοδο είναι το διπλάσιο εκείνων που αναμένουν μείωση του αριθμού των εργαζομένων. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι παρά το θετικότερο κλίμα του Μαΐου και την ενίσχυση της ζήτησης οι επιχειρήσεις δεν προβλέπουν άνοδο στις τιμές των παρεχόμενων υπηρεσιών και αναφέρονται με μεγαλύτερη ένταση σε σταθερότητά τους.

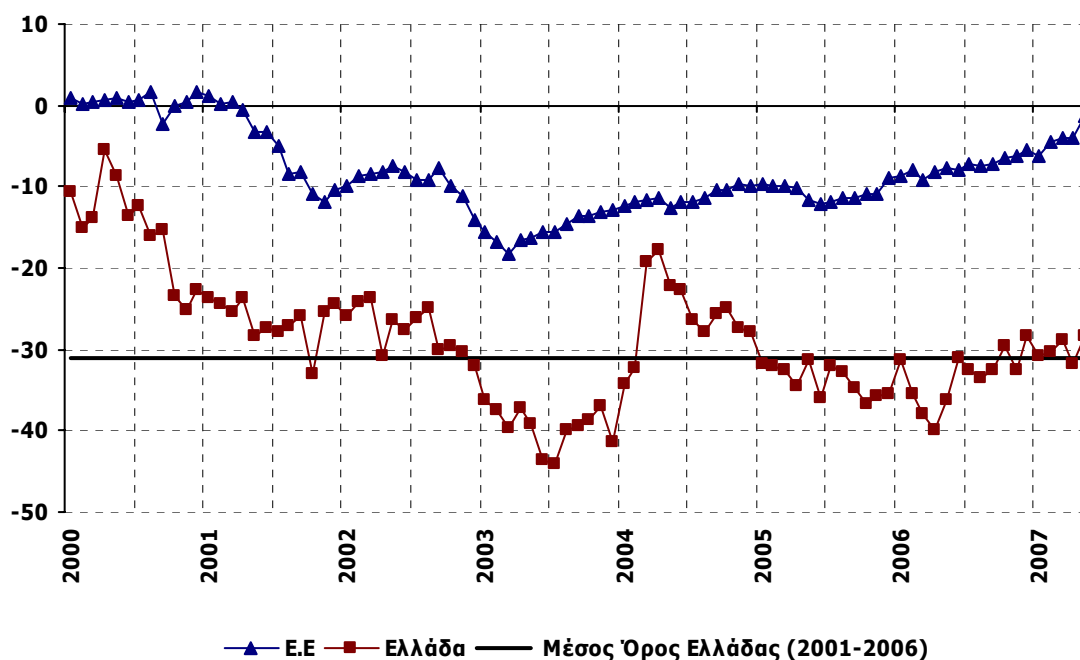
Τέλος το 2007 φαίνεται ότι το ευνοϊκό κλίμα έχει αρχίσει να επηρεάζει και τους **καταναλωτές**. Οι Έλληνες παραμένουν από τους πιο απαισιόδοξους στην Ευρώπη, ωστόσο ο δείκτης εμπιστοσύνης καταναλωτών, δείχνει ενδείξεις βραδείας βελτίωσης ήδη από τα μέσα του 2006. Τον Μάιο οι Έλληνες καταναλωτές, όμοια με τους υπόλοιπους ευρωπαίους, διατυπώνουν θετικότερες προβλέψεις για τη γενικότερη οικο-

νομική κατάσταση, την εξέλιξη της ανεργίας αλλά και την πρόθεσή τους για αποταμίευση. Οι αρνητικές προσδοκίες τους για την οικονομική κατάσταση στη χώρα περιορίζονται βαθμιαία, ενώ αντίστοιχη βελτίωση παρατηρείται και στις προβλέψεις τους για την οικονομική κατάσταση του ίδιου του νοικοκυριού τους. Η πρόθεση για αποταμίευση φαίνεται να ενισχύεται, ενώ αμβλύνονται και οι πάντα δυσμενείς προβλέψεις για την πορεία της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες. Αυτό πάντως που με βεβαιότητα μπορεί να διατυπωθεί είναι ότι

οι προσδοκίες των ελλήνων καταναλωτών είναι αισθητά καλύτερες συνολικά τους πρώτους μήνες του 2007 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2006 (κατά μέσο όρο στο -30 έναντι -36). Άλλωστε έχει παρατηρηθεί – διεθνώς και όχι μόνο στην Ελλάδα – ότι οι προσδοκίες των καταναλωτών επηρεάζονται άμεσα και τονώνονται όταν προσεγγίζει μία εκλογική διαδικασία. Επομένως είναι μάλλον λογικό να ενδυναμώνονται οι προσδοκίες και των ελλήνων καταναλωτών με δεδομένο ότι το 2007 φαίνεται να εξελίσσεται σε εκλογικό έτος.

Διάγραμμα 2.4

Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: DG ECFIN

Οικονομική Πολιτική – Προκλήσεις

Το 2007 η ελληνική οικονομία διανύει το 14ο έτος συνεχούς και σημαντικής αύξησης του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος και των πραγματικών εισοδημάτων, με σημαντική πρόοδο ως προς τη σύγκλιση με

το βιοτικό επίπεδο της ΕΕ. Το 2006, ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης διαμορφώθηκε στο 4,3%, υπερβαίνοντας το μέσο όρο της τελευταίας δεκαετίας (4,1%), ενώ αναμένεται να διατηρηθεί σε υψηλό επίπεδο – και σημαντικά υψηλότερο από την ΕΕ – και το 2007. Ο πληθωρισμός επιβραδύνθη-

κε το 2006 και συνεχίζει να επιβραδύνεται το 2007, το δημοσιονομικό έλλειμμα περιορίστηκε το 2006 – και επίσημα πλέον από την Eurostat - στο 2,6% του ΑΕΠ, η ανεργία φαίνεται να περιορίζεται, ενώ παράλληλα επιταχύνθηκε και ο ρυθμός αύξησης της απασχόλησης.

Οι παραπάνω επιδόσεις είναι ιδιαίτερα ικανοποιητικές και αντανakλούν επιτυχημένες παρεμβάσεις από πλευράς οικονομικής πολιτικής. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να προκαλούν εφησυχασμό, αφού παρά την πρόοδο που έχει συντελεστεί, η ελληνική οικονομία συνεχίζει να αντιμετωπίζει σοβαρές προκλήσεις όσον αφορά τις μέσο- μακροπρόθεσμες προοπτικές της. Ως βασικές ξεχωρίζουν η απόκλιση του πληθωρισμού από το μέσο επίπεδο της Ευρωζώνης, η υψηλή ακόμα ανεργία και το συνεχώς διογκούμενο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Ουσιαστικά πρόκειται για συμπτώματα χρόνιων διαρθρωτικών μακροοικονομικών αδυναμιών στις αγορές εργασίας και προϊόντων και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, που πρέπει να αντιμετωπιστούν το συντομότερο για να διασφαλιστούν οι αναπτυξιακές προοπτικές της οικονομίας. Αναλυτικότερα:

Αν και η συμμετοχή της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ διασφαλίζει συνθήκες νομισματικής σταθερότητας, ο πληθωρισμός στην Ελλάδα συνεχίζει να είναι υψηλός και να υπερβαίνει την τελευταία εξαετία το μέσο πληθωρισμό στη ζώνη του ευρώ (πάνω από μία ποσοστιαία μονάδα). Σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος η διαφορά αυτή του πληθωρισμού αντανakλά δύο χαρα-

κτηριστικά: (α) τη μεγάλη διαφορά μεταξύ Ελλάδος και Ευρωζώνης ως προς τη μέση ετήσια άνοδο του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος (3,6% έναντι 1,8% στην ζώνη του ευρώ) και (β) τις δυσκαμψίες και ατέλειες των αγορών προϊόντων στην Ελλάδα, με τις επιχειρήσεις ορισμένων κλάδων να ακολουθούν εναρμονισμένες πρακτικές στον καθορισμό των τιμών.³

Το ποσοστό της ανεργίας, αν και μειώνεται τα τελευταία χρόνια, παραμένει υψηλό. Επίσης η ελαστικότητα της απασχόλησης ως προς το ΑΕΠ – η δυνατότητα δηλαδή της ανάπτυξης να δημιουργεί θέσεις εργασίας - αν και θετική παραμένει υποτονική, γεγονός που υποδηλώνει σημαντικές διαρθρωτικές αδυναμίες της αγοράς εργασίας, και του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας. Για να βελτιωθεί η παραγωγικότητα και η ευκαμψία των αγορών χρειάζονται αποφασιστικές μεταρρυθμίσεις σε όλους τους τομείς της οικονομίας και ονομαστικές αυξήσεις αποδοχών που θα συμβαδίζουν με την άνοδο της παραγωγικότητας. Επιτακτική όμως είναι η ανάγκη ουσιαστικής αναδιάρθρωσης του εκπαιδευτικού συστήματος και ο μετασχηματισμός του σε ένα σύστημα που θα παρέχει στους εκπαιδευόμενους τα απαιτούμενα προσόντα και τις γνώσεις για την παρακολούθηση των τεχνολογικών εξελίξεων και την αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων που αυτή παρέχει.

Εξάλλου, σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, η διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συ-

³ Τράπεζα της Ελλάδος, «Νομισματική Πολιτική 2006-2007», Αθήνα, Φεβρουάριος 2007

ναλλαγών σε υψηλά επίπεδα τα τελευταία χρόνια συνδέεται με χαμηλή εθνική αποταμίευση (ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι 6,6 εκατοστιαίες μονάδες χαμηλότερη απ' ό,τι στην ευρωζώνη) και παράλληλα υψηλές επενδύσεις (ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι 4 εκατοστιαίες μονάδες υψηλότερες), με συνέπεια να έχει οδηγήσει τη χώρα σε σημαντική επιδείνωση της αρνητικής διεθνούς επενδυτικής της θέσης. Παράλληλα, ένα συνεχώς αυξανόμενο μερίδιο του εθνικού εισοδήματος κατευθύνεται στην αποπληρωμή των τόκων, με δυσμενείς συνέπειες για την ανάπτυξη και το βιοτικό επίπεδο των Ελλήνων. Επιπλέον, θα πρέπει να γίνει σαφές ότι η ιδιωτική κατανάλωση δε θα συνεχίσει να στηρίζει μακροχρόνια τη μεγέθυνση, αφού η άνοδος της θα τείνει να επιβραδυνθεί και ο δανεισμός των νοικοκυριών ως ποσοστό του ΑΕΠ κάποια στιγμή θα σταθεροποιηθεί. Επομένως παραμένει έντονη η ανάγκη αναζήτησης και οικοδόμησης εναλλακτικών και πιο μόνιμων πηγών ανάπτυξης.

Η αντιμετώπιση των παραπάνω προκλήσεων απαιτεί το μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας, ώστε η μελλοντική ανάπτυξή της να βασίζεται στη διεύρυνση της παραγωγικής δυναμικότητας για την παραγωγή ανταγωνιστικών προϊόντων. Η ανάγκη για πρόοδο είναι επιτακτική ενόψει της παγκοσμιοποίησης και των νέων ευκαιριών που αυτή συνεπάγεται. Συνεπώς καθίσταται πλέον επιτακτική η έγκαιρη και αποτελεσματική ανάληψη πολιτικών που θα επιτρέψουν τη διατήρηση των υψηλών ρυθμών ανάπτυξης μακροχρόνια, θα εξομαλύνουν τις διαρθρωτικές αδυναμίες και

τις μακροχρόνιες ανισορροπίες, θα βελτιώσουν την ανταγωνιστική θέση της Ελλάδας στο εξωτερικό, θα μειώσουν ακόμη ταχύτερα την ανεργία και θα επιταχύνουν την απασχόληση.

Σημειώνεται εδώ ότι οι παραπάνω επισήμανσεις δεν υποδηλώνουν απαισιοδοξία, ούτε παραβλέπουν σημαντικούς στόχους που έχουν επιτευχθεί. Κατατίθενται ωστόσο στο δημόσιο διάλογο, ο οποίος μπορεί να οδηγήσει σε ορθολογικές, και κοινωνικά αποδεκτές μεταρρυθμιστικές πολιτικές.

Διαρθρωτική Πολιτική

Το IOBE έχει τονίσει επανειλημμένα την ανάγκη προώθησης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων προκειμένου να βελτιωθεί περαιτέρω το επιχειρηματικό κλίμα στην Ελλάδα. Ωστόσο, αν και μέχρι σήμερα έχουν γίνει σημαντικά βήματα, όπως διαπιστώνουν η Ε. Επιτροπή και ο ΟΟΣΑ «σημαντικές περαιτέρω μεταρρυθμίσεις πρέπει να γίνουν που θα διασφαλίσουν τη διατηρησιμότητα των καλών επιδόσεων στα έτη που έρχονται».⁴ Η πιο πρόσφατη κινητικότητα στον τομέα των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων είναι μάλλον όμως υποτονική και σχετίζεται με την εύλογη προσπάθεια απομάκρυνσης του κράτους από κάποιους επιχειρηματικούς τομείς και με τη βελτίωση του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των επιχειρήσεων. Όσον αφορά στο πρώτο, αναζητείται ακόμα στρατηγικός εταίρος του ΟΤΕ και έχουν αρχίσει οι διαδικασίες εισαγωγής της ΔΕΠΑ στο ΧΑΑ,

⁴ OECD, "OECD Economic Outlook: Greece", Volume 2007/05, April 2007

ενώ όσον αφορά το δεύτερο, έχουν απλοποιηθεί οι διαδικασίες ίδρυσης επιχείρησης και έχει καταρτιστεί σχέδιο νόμου για την αναμόρφωση του πτωχευτικού κώδικα, ενώ έχουν ενισχυθεί και τα κίνητρα για επενδύσεις των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω σχετικών επιχορηγήσεων. Το νέο πλαίσιο για την αδειοδότηση των μεταποιητικών επιχειρήσεων, οι προσπάθειες προώθησης της απελευθέρωσης της αγοράς ενέργειας, η ενεργοποίηση των διαδικασιών εκπόνησης ολοκληρωμένου εθνικού χωροταξικού σχεδίου και το σχέδιο νόμου για το καθεστώς λειτουργίας των Α.Ε. αποτελούν θεσμικές παρεμβάσεις που θα έχουν θετικές επιπτώσεις. Παραμένουν όμως ανοικτά τα βραδυφλεγή ζητήματα που αφορούν την μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού και συνταξιοδοτικού συστήματος, στοιχεία που σε συνδυασμό με τις δημογραφικές εξελίξεις θέτουν σε κίνδυνο τη δυνατότητα της οικονομίας να δημιουργεί ανάπτυξη σε πραγματικούς όρους.

Δημοσιονομικές Εξελίξεις

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους για την εκτέλεση του Προϋπολογισμού του 2007 σε ταμειακή βάση, το α' τρίμηνο του 2007 καταγράφονται οι ακόλουθες τάσεις (βλ. Πίνακα 2.8):

1. Τα καθαρά έσοδα αυξήθηκαν μόνο κατά 1,5% το α' τρίμηνο του 2007, όταν ο ετήσιος ρυθμός αύξησης που έχει προϋπολογισθεί είναι 6,2% και τα τακτικά έσοδα αυξήθηκαν κατά 7,9% (προϋπολογισμένος συνολικός ετήσιος ρυθμός αύξησης 7,2%).

2. Οι δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού, ήδη από το πρώτο τρίμηνο αυξάνονται ταχύτατα (10,9%), πολύ ταχύτερα από την ετήσια πρόβλεψη (6,3%). Εάν μάλιστα οι πληρωμές τόκων δεν ήταν μειωμένες κατά 23,7% σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο πέρυσι, η επιτάχυνση των δαπανών θα ήταν ακόμη μεγαλύτερη, καθώς η άνοδος των πρωτογενών δαπανών είναι της τάξης του 18,0% (7,4% ο ετήσιος ρυθμός ανόδου που έχει προϋπολογιστεί). Αυτή η εξέλιξη της πορείας των δαπανών είναι αρνητική, ιδιαίτερα μάλιστα αν συνυπολογιστεί ότι πραγματοποιείται υπό το πρίσμα διακήρυξης μη χαλάρωσης και διατήρησης της δημοσιονομικής προσαρμογής και πριν ακόμα την άμεση αρνητική επίδραση του πολιτικού κύκλου, που εμφανίζεται προεκλογικά, με αυξημένες δαπάνες «κοινωνικής ευαρέσκειας».

3. Το έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού διαμορφώνεται το α' τρίμηνο στα 676,0 εκατ. ευρώ, δηλαδή 35,7% πάνω από το έλλειμμα του αντίστοιχου τριμήνου πέρυσι, όταν για ολόκληρο το 2007 έχει προϋπολογιστεί ετήσιος ρυθμός διόγκωσης μόλις 8,1%. Η αύξηση του ελλείμματος οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι το πρώτο τρίμηνο του 2006 υπήρχαν μη τακτικά έσοδα, ύψους 409 εκατ. ευρώ, τα οποία δεν επαναλαμβάνονται στο τρέχον έτος, αλλά και σε ορισμένες δαπάνες, όπως η καταβολή του δώρου Πάσχα σε υπηρετούντες υπαλλήλους (που πέρυσι έγινε τον Απρίλιο). Επιπλέον, η αύξηση θα

ήταν ακόμη μεγαλύτερη εάν οι απολήψεις από την ΕΕ κινούνταν στον ετήσιο ρυθμό ανόδου που έχει προϋπολογιστεί (4,7%) και δεν αυξάνονταν κατά 176,6% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι. Ωστόσο, σημαντικά αυξημένες σε σχέση με το α' τρίμηνο του 2006 είναι και οι πληρωμές για δαπάνες του ΠΔΕ (κατά 74,3%, ενώ έχει προϋπολογιστεί ετήσια άνοδος 6,9%), κυρίως λόγω της επιτάχυνσης εκτέλεσης του Γ' ΚΠΣ.

Από τα παραπάνω γίνεται φανερό ότι η πορεία των βασικών μεγεθών του προϋπολογισμού το α' τρίμηνο του 2007 εγείρει ανησυχίες για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί, κυρίως από άποψη δαπα-

νών. Επιπλέον, το 2007 είναι προεκλογικό έτος και η αντίσταση στα αιτήματα για περισσότερες παροχές είναι μειωμένη, με συνέπεια οι αρνητικές επιπτώσεις του πολιτικού κύκλου να οδηγήσουν σε σημαντικές αποκλίσεις από τους προϋπολογισθέντες στόχους.

Η σημαντικότερη όμως εξέλιξη στα δημοσιονομικά της χώρας είναι η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για άρση του καθεστώτος επιτήρησης που είχε επιβληθεί στην Ελλάδα το 2004 για υπέρβαση του ορίου του 3% του ΑΕΠ στο δημοσιονομικό έλλειμμα, όπως που προβλέπει η Συνθήκη Σταθερότητας. Υπενθυμίζεται ότι στις 19 Μαΐου του 2004, η Ε. Επιτροπή ξεκίνησε τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος για

Πίνακας 2.8

Εκτέλεση Κρατικού Προϋπολογισμού 3/μήνου 2006-2007
(ποσά σε εκατ. € - Προσωρινά στοιχεία - Ταμειακή βάση)

Οικονομικό έτος 2006			Οικονομικό έτος 2007		Μεταβολή 3/μηνου 07/06 (%)	Ετήσια μεταβολή 07/06 (%)
3/μηνο	Ετήσιες πραγμ/σεις	3/μηνο	Στόχοι προϋπολογισμού*			
Τακτικός Προϋπ/σμός						
1. Καθαρά έσοδα	10.274	46.293	10.432	49.170	1,5	6,2
α. Τακτικά Έσοδα	10.247	47.913	11.052	51.370	7,9	7,2
β. Επιστροφές φόρων	382	2.392	620	2.200	62,3	-8,0
2. Δαπάνες	10.852	50.194	12.037	53.360	10,9	6,3
α. Πρωτογενείς δαπάνες	9.014	40.605	10.634	43.610	18,0	7,4
β. Τόκοι	1.838	9.589	1.403	9.750	-23,7	-1,7
Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων						
3. Έσοδα	772	3.714	2.135	3.890	176,6	4,7
4. Δαπάνες	692	8.184	1.206	8.750	74,3	6,9
5. Έλλειμμα ΚΠ	498	8.371	676	9.050	35,7	8,1

* Σύμφωνα με τα τελευταία δημοσιευμένα στοιχεία

Πηγή: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, Πορεία Εκτέλεσης, Αριθμός Δελτίου 3, Μάρτιος 2007

την Ελλάδα, με βάση τα νέα στοιχεία που είχαν υποβληθεί από τις Ελληνικές Αρχές σύμφωνα με τα οποία, το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης ήταν 3,2% του ΑΕΠ το 2003 και το χρέος στο 103% του ΑΕΠ. Δύο μήνες μετά το Συμβούλιο των Υπουργών δέχτηκε την πρόταση της Επιτροπής για υπερβολικό έλλειμμα και κάλεσε την Ελλάδα να μειώσει το έλλειμμα κάτω από το 3% μέχρι το τέλος του 2005. Στις αρχές του 2005, το Συμβούλιο αποφάσισε ότι η Ελλάδα δεν είχε συμμορφωθεί στην κατεύθυνση αυτή και ζήτησε πρόσθετα μέτρα ώστε να μειωθεί το έλλειμμα κάτω από το 3% μέχρι το τέλος του 2006.

Με την πρόταση που υπέβαλε η Ε. Επιτροπή φέτος, στις 16 Μαΐου, προτείνεται στο Συμβούλιο η άρση του καθεστώτος επιτήρησης, αφού το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης μειώθηκε το 2006 στο 2,6% του ΑΕΠ και τα επόμενα χρόνια προβλέπεται ότι θα κινηθεί σε επίπεδα κάτω από το 3%.

Οι εξελίξεις αυτές είναι αναμφισβήτητα θετικές για τη χώρα και δείχνουν ότι η προσπάθεια που καταβλήθηκε τα δύο τελευταία χρόνια απέδωσε καρπούς. Με βάση τα στοιχεία της Ε. Επιτροπής (Πίνακας 2.9), η προσαρμογή προήλθε κυρίως από τη μείωση των δαπανών, από το 49,8% του ΑΕΠ που ήταν το 2004 στο 46,1% το 2006. Είναι γεγονός ότι οι δαπάνες του 2004 ήταν αυξημένες λόγω Ολυμπιακών Αγώνων και επομένως η μείωση των δαπανών κατά 3,7 μονάδες του ΑΕΠ είναι στην ουσία μικρότερη, αφού οι δαπάνες για τους Αγώνες είναι μη επαναλαμβανόμενες. Αν μάλιστα λάβουμε υπόψη τη με-

ταβολή των πρωτογενών δαπανών, (χωρίς δηλαδή τους τόκους εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους), τότε η μείωση αυτή περιορίζεται στο 2,8% περίπου. Από την άλλη πλευρά πρέπει να σημειωθεί ότι και τα έσοδα του Προϋπολογισμού αυξήθηκαν κατά 1,1 μονάδα του ΑΕΠ, εξέλιξη που αποδίδεται στην αύξηση του ΦΠΑ κατά μια μονάδα το 2005 και στις αυξήσεις στη φορολογία καυσίμων και τσιγάρων.

Οι θετικές εξελίξεις στη μείωση των ελλειμμάτων επιβεβαιώνονται και από τα στοιχεία για το διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο, το οποίο από ελλειμματικό το 2004 (3% του ΑΕΠ) μεταβλήθηκε σε πλεονασματικό (0,7%) το 2006 και σύμφωνα με την Ε. Επιτροπή αναμένεται να διατηρηθεί σε αυτό το επίπεδο τα επόμενα δύο χρόνια. Θετικές είναι και οι εξελίξεις στο δημόσιο χρέος, το οποίο στην περίοδο 2004-2006 μειώθηκε κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες και προβλέπεται ότι το 2007 θα μειωθεί κάτω από το 100% του ΑΕΠ.

Αν εξετάσουμε τώρα πιο αναλυτικά την προσαρμογή και από που αυτή προήλθε θα διαπιστώσουμε ότι η μείωση του ελλείμματος σε επίπεδο κάτω του 3%, το 2006, οφείλεται και σε μέτρα προσωρινού χαρακτήρα, όπως τονίζει η Ε. Επιτροπή στην έκθεσή της, αλλά και η Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας για το 2006. Τα πιο πάνω έκτακτα μέτρα μείωσαν το έλλειμμα περί το 0,6% του ΑΕΠ. Επιπλέον, όπως τονίζει η Ε. Επιτροπή και ο Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, το έλλειμμα μειώθηκε κατά 0,3% από τη συγκράτηση των δαπανών για τόκους, λόγω των πράξεων

swaps, που έγιναν το 2006. Ακόμη, με βάση την Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος το έλλειμμα μειώθηκε και από την αύξηση των αποθεματικών των ασφαλιστικών ταμείων, τα οποία συμπεριλαμβάνουν το ποσό των 1.157 εκατ. ευρώ, το οποίο προέρχεται από τις καταθέσεις των επικουρικών συνταξιοδοτικών ταμείων των τραπεζών στο ταμείο ΕΤΑΤ, που θεσμοθετήθηκε πρόσφατα. Σύμφωνα με το Ν. 3455/2006, πρόκειται για τις τράπεζες Εμπορική και Πειραιώς, οι οποίες θα καταβάλουν το ποσό αυτό σε δέκα ισόποσες δόσεις.

Τα πιο πάνω στοιχεία δείχνουν, παρά την αδιαμφισβήτητη πρόοδο, ότι η δημοσιονομική κατάσταση της χώρας παραμένει εύθραυστη, ενώ είναι φανερό ότι απαιτούνται μέτρα μόνιμου χαρακτήρα για να μπορέσει η χώρα να μπει σε σταθερά δια-

τηρήσιμη τροχιά μείωσης του ελλείμματος. Άλλωστε βασική απαίτηση του αναθεωρημένου Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης είναι η μείωση του διαρθρωτικού ελλείμματος κατά 0,5% του ΑΕΠ ετησίως, κάτι το οποίο με βάση της προβλέψεις της Ε. Επιτροπής δεν φαίνεται να ικανοποιείται τα επόμενα δύο χρόνια.

Επιπροσθέτως θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι πιο πάνω εκτιμήσεις στηρίζονται σε στοιχεία του ΑΕΠ, όπως υπολογίζεται σήμερα. Επειδή όμως αναμένεται ότι η Eurostat θα αναγνωρίσει το νέο αυξημένο, κατά 25% περίπου, ΑΕΠ τότε παρά τις όποιες αβεβαιότητες που μπορεί να υπάρχουν για τις μελλοντικές εξελίξεις στα δημοσιονομικά μεγέθη, δεν πρέπει να αναμένεται υπέρβαση του ορίου του 3% στο έλλειμμα, εφόσον δεν «εκτροχιαστεί» η δημοσιονομική

Πίνακας 2.9

Δημοσιονομικές εξελίξεις την περίοδο 2003-2008 (% ΑΕΠ)

	2003	2004	2005	2006	2007		2008	
					Ε.Ε *	ΠΣΑ*	Ε.Ε *	ΠΣΑ*
Ισοζύγιο Γενικής κυβέρνησης	-6,2	-7,9	-5,5	-2,6	-2,4	-2,4	-2,7	-1,8
- Σύνολο εσόδων	43,0	42,1	41,6	43,2	43,0	43,2	42,5	43,6
- Σύνολο δαπανών	49,5	49,8	47,3	46,1	45,5	45,6	45,3	45,4
από τις οποίες :								
-δαπάνες για τόκους	5,5	5,5	4,9	4,6	4,4	4,4	4,2	4,2
- Ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου	4,0	4,2	3,5	3,6	3,5	3,5	3,5	3,5
Πρωτογενές ισοζύγιο	-0,7	-2,4	-0,6	2,0	2,0	2,0	1,5	2,4
Προσωρινά μέτρα	0,0	0,0	0,0	0,6	0,5	0,0	0,0	0,0
Διαρθρωτικό ισοζύγιο	-6,5	-8,5	-6,1	-3,9	-3,6	-2,8	-3,5	-2,3
Διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο	-1,0	-3,0	-1,2	0,7	0,8	1,6	0,7	1,9
Ακαθάριστο δημόσιο χρέος	107,8	108,5	107,5	104,6	100,9	100,1	97,6	95,9
Μεταβολή στο ποσοστό χρέους	-2,9	0,7	-1	-2,9	-3,7	4,0	-3,3	-4,2

* Προβλέψεις της Ε. Επιτροπής (Ε.Ε) και του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΠΣΑ) της Ελλάδας.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

πολιτική. Η αναθεώρηση όμως του ΑΕΠ θα έχει ως συνέπεια την αύξηση των εισφορών της Ελλάδας στον Κοινοτικό Προϋπολογισμό και για το 2007, καθώς θα υπάρχει και η αυξημένη εισφορά αναδρομικά για τα προηγούμενα χρόνια. Εκτιμήσεις της Ε. Επιτροπής φαίνεται να δείχνουν ότι οι αυξημένες αυτές δαπάνες μπορεί να αυξήσουν το έλλειμμα σε επίπεδα κοντά στο 3%, αλλά δεν θα το ξεπεράσουν.

Η ανάγκη για ταχύτερη μείωση των ελλειμμάτων επιβεβαιώνεται και από τη δέσμευση που ανέλαβε η κυβέρνηση ότι θα επιδιώξει το μηδενισμό του δημοσιονομικού ελλείμματος μέχρι το τέλος του 2010. Για να υλοποιηθεί αυτή η δέσμευση θα πρέπει να ληφθούν έγκαιρα σημαντικά μέτρα για μείωση κυρίως των δαπανών, αφού η αύξηση των εσόδων δεν είναι η ενδεδειγμένη πολιτική, εκτός κι αν αυτή προέλθει από περιορισμό της φοροδιαφυγής. Μια μείωση του ελλείμματος κατά 2,5% του ΑΕΠ μέσα σε τρία χρόνια είναι ένας φιλόδοξος στόχος και η επίτευξή του θα θέσει σε διατηρήσιμη τροχιά τη δημιουργία πλεονασμάτων τα οποία είναι αναγκαία για να μειωθεί το μεγάλο δημόσιο χρέος. Η προσπάθεια όμως περιορισμού των δαπανών θα πρέπει να επικεντρωθεί στην περικοπή καταναλωτικών δαπανών και όχι στη μείωση των επενδυτικών δαπανών, οι οποίες συντελούν στη δημιουργία υποδομών που βελτιώνουν την παραγωγικότητα των επιχειρήσεων και την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων.

Ένα άλλο στοιχείο της έκθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το οποίο αξίζει σχολια-

σμού είναι ο Πίνακας 2, ο οποίος περιγράφει τις διαδοχικές αλλαγές των ελλειμμάτων και του χρέους από το 2004 μέχρι σήμερα. Οι συνεχείς αναθεωρήσεις γίνονταν στο πλαίσιο παροχής πρόσθετων στοιχείων από την Ελληνική Κυβέρνηση στην Eurostat. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα στοιχεία για το έλλειμμα του 2003 έχουν αναθεωρηθεί επτά φορές και από 1,7% τον Μάρτιο του 2004 διαμορφώθηκε τελικά στο 6,2% τον Απρίλιο του 2007. Επειδή οι μεταβολές αυτές είναι πολύ σημαντικές και δεν μπορεί να οφείλονται μόνο στην αλλαγή του τρόπου καταγραφής των αμυντικών δαπανών, χρήσιμο θα ήταν να αποσαφηνιστεί από τις Αρμόδιες Αρχές η προέλευση αυτών των αλλαγών, ώστε να διαμορφωθεί μια ακριβέστερη εικόνα για τις κατηγορίες εκείνες των εσόδων ή δαπανών που μεταβλήθηκαν ουσιαστικά.

Είναι αξιοσημείωτο ότι ενώ και το 2005 έγιναν τρεις αλλαγές στα στοιχεία του ελλείμματος και του χρέους, για το 2006 η Ε. Επιτροπή και η Eurostat φαίνεται να αποδέχονται τα στοιχεία που υποβλήθηκαν από τις Ελληνικές αρχές, χωρίς επιφυλάξεις. Όπως αναγνωρίζει η Ε. Επιτροπή, παρά τις αδυναμίες που παραμένουν, η ποιότητα των δημοσιονομικών στοιχείων έχει βελτιωθεί αρκετά. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την αξιοπιστία της χώρας να μην υπάρξουν στο εξής άλλες μεγάλες αναθεωρήσεις των στατιστικών στοιχείων για να αποκατασταθεί κλίμα εμπιστοσύνης μεταξύ της ΕΣΥΕ και της Eurostat, και να εδραιωθεί η αξιοπιστία των δημοσιονομικών δεδομένων της χώρας.

Πίνακας 2.10

Αναθεώρηση των δημοσιονομικών στοιχείων μεταξύ Μαρτίου 2004 και Απριλίου 2007 % ΑΕΠ

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Έλλειμμα Γενικής Κυβέρνηση							
2004 Μάρτιος	-2,0	-1,4	-1,4	-1,7			
2004 Σεπτέμβριος	-4,2	-3,7	-3,7	-4,6			
2005 Μάρτιος		-3,6	-4,1	-5,2	-6,1		
2005 Σεπτέμβριος		-6,1	-4,9	-5,7	-6,6		
2006 Απρίλιος			-4,9	-5,8	-6,9	-4,5	
2006 Σεπτέμβριος			-5,2	-6,1	-7,8	-5,2	
2007 Απρίλιος				-6,2	-7,9	-5,5	-2,6
Ακαθάριστο Χρέος Γενικής Κυβέρνησης							
2004 Μάρτιος	106,1	106,6	104,6	102,6			
2004 Σεπτέμβριος	114,0	114,7	112,5	109,9			
2005 Μάρτιος		114,8	112,2	109,3	110,5		
2005 Σεπτέμβριος		114,4	111,6	108,8	109,3		
2006 Απρίλιος			110,7	107,8	108,5	107,5	
2006 Σεπτέμβριος			110,7	107,8	108,5	107,5	
2007 Απρίλιος				107,8	108,5	107,5	104,6

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Συνοψίζοντας, παρά τη σημαντική πρόοδο που επετεύχθη τα τελευταία χρόνια στη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος και του χρέους, οι μεγάλες προκλήσεις για τη δημοσιονομική πολιτική παραμένουν. Η δημοσιονομική προσαρμογή πρέπει να συνεχιστεί, οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις πρέπει να γίνουν ακόμη πιο αποφασιστικές και σε καμία περίπτωση να μην υπάρξει «χαλάρωση», λόγω πιθανής εκλογικής αναμέτρησης εντός του έτους. Άλλωστε όλοι οι διεθνείς οργανισμοί τονίζουν την ανάγκη αντιμετώπισης των μακροοικονομικών ανισορροπιών και των διαρθρωτικών αδυναμιών της ελληνικής οικονομίας και

επισημαίνουν emphaticά ότι η μη έγκαιρη αντιμετώπισή τους σε συνδυασμό με τις δυσμενείς δημογραφικές προοπτικές που αυτή θα επιφέρει και την επακόλουθη εκτόξευση του ύψους των κοινωνικών δαπανών, θα επιβαρύνουν σημαντικά τη δημοσιονομική θέση της χώρας και τη διεθνή ανταγωνιστικότητά της στο μέλλον. Γι αυτό είναι αναγκαίο να προχωρήσει η χώρα στις διαρθρωτικές αλλαγές που θα διασφαλίσουν έγκαιρα τη δημοσιονομική εξυγίανση της οικονομίας για να μπορέσει να αντιμετωπίσει αποτελεσματικότερα τη χρηματοδότηση των αυξημένων αναγκών της στο μέλλον.

3. ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

3.1 Μακροοικονομικές Εξελίξεις

Οι πρώτες Ενδείξεις για το 2007

Σύμφωνα με τα προσωρινά αποτελέσματα της ΕΣΥΕ, κατά το πρώτο τρίμηνο του 2007 ο ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας ανήλθε σε 4,6% (έναντι 4,2% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2006), ξεπερ-

νώντας την ετήσια πρόβλεψη του Επικαιροποιημένου Προγράμματος Σταθερότητας & Ανάπτυξης (ΠΣΑ 2006-2009) για ρυθμό 3,9%, αλλά και τις προβλέψεις των διεθνών οργανισμών (βλ. Πίνακα 3.4). Η ελληνική οικονομία τα τελευταία δέκα χρόνια αναπτύσσεται, με ταχύτερους ρυθμούς απ' ό,τι η ΕΕ-25, με αποτέλεσμα το κατά κεφαλήν εισόδημα να ανέρχεται πλέον περί το 85,5% του μέσου όρου της ΕΕ-25, από 70,9% το 1997.

Πίνακας 3.1

Εξέλιξη βασικών μακροοικονομικών μεγεθών –Τριμηνιαίοι Εθνικοί Λογαριασμοί
(προσωρινά αποτελέσματα, σταθερές τιμές 1995)

Τρίμηνο	ΑΕΠ		Τελική Κατανάλωση		Επενδύσεις		Εξαγωγές		Εισαγωγές	
	εκατ. €	% μεταβ. τριμην.	εκατ. €	% μεταβ. τριμην.	εκατ. €	% μεταβ. τριμην.	εκατ. €	% μεταβ. τριμην.	εκατ. €	% μεταβ. τριμην.
α' 2004	35363	4,8%	29260	4,1%	10204	5,8%	6043	-0,9%	10115	4,0%
β' 2004	35149	4,7%	28994	4,0%	9454	5,6%	6773	9,5%	10287	5,5%
γ' 2004	35772	4,6%	29815	4,8%	9717	3,3%	7202	11,5%	10983	7,5%
δ' 2004	35726	4,8%	29927	4,1%	10047	6,2%	7011	9,5%	11096	5,2%
2004	142010	4,7%	117996	4,2%	39422	5,2%	27029	7,4%	42481	5,5%
α' 2005	36606	3,5%	30228	3,3%	10263	0,6%	6480	7,2%	10256	1,4%
β' 2005	36487	3,8%	29850	3,0%	9171	-3,0%	6976	3,0%	9608	-6,6%
γ' 2005	37149	3,8%	30648	2,8%	9774	0,6%	7357	2,2%	10650	-3,0%
δ' 2005	37066	3,8%	30786	2,9%	10218	1,7%	7210	2,8%	11077	-0,2%
2005	147308	3,7%	121512	3,0%	39426	0,0%	28023	3,8%	41591	-2,1%
α' 2006	38156	4,2%	31256	3,4%	11281	9,9%	6619	2,1%	10840	5,7%
β' 2006	38014	4,2%	31008	3,9%	10736	17,1%	7180	2,9%	10870	13,1%
γ' 2006	38839	4,5%	31660	3,3%	10815	10,7%	7929	7,8%	11574	8,7%
δ' 2006	38691	4,4%	31649	2,8%	11611	13,6%	7806	8,3%	12381	11,8%
2006	153700	4,3%	125573	3,4%	44443	12,8%	29534	5,3%	45665	9,8%
α' 2007	39911	4,6%	32099	2,7%	12969	15,0%	7243	9,4%	12400	14,4%

Πηγή: ΕΣΥΕ

Η επιτάχυνση του ρυθμού ανόδου του ΑΕΠ το α' τρίμηνο του 2007 προέρχεται από τη σημαντική αύξηση της τελικής ζήτησης της οικονομίας κατά 6,4% και ειδικότερα από την επιτάχυνση του ρυθμού αύξησης των επενδύσεων σε 15,0% από 9,9% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2006. Η αύξηση των επενδύσεων συνέβαλε κατά 3,4 ποσοστιαίες μονάδες στην αύξηση της τελικής ζήτησης της οικονομίας. Κατά 1,7 ποσοστιαίες μονάδες συνέβαλε η αύξηση της τελικής κατανάλωσης, οι δαπάνες της οποίας αυξήθηκαν κατά 2,7% σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο του 2006, δηλαδή βραδύτερα απ' ό,τι αυξήθηκαν την ίδια περίοδο πέρυσι, επιβεβαιώνοντας έτσι τις προβλέψεις των διεθνών οργανισμών.

Σε ό,τι αφορά τον εξωτερικό τομέα, το α' τρίμηνο του 2006, οι εξαγωγές αν και αυξήθηκαν πολύ ταχύτερα απ' ό,τι το αντίστοιχο τρίμηνο του 2005 (9,4% έναντι 2,1%), εντούτοις δεν κατάφεραν να υπερκεράσουν τη σημαντικά ταχύτερη άνοδο των εισαγωγών (14,4%), κάτι που διατηρεί αρνητική τη συμβολή στο ΑΕΠ.

Μεσοπρόθεσμες Προοπτικές

Οι πρώτες ενδείξεις για το 2007 συνηγορούν στο ότι η οικονομία θα διατηρήσει τις υψηλές αναπτυξιακές της επιδόσεις, με το ΑΕΠ να αυξάνεται τελικά ταχύτερα από 4,0%. Εξάλλου τα παραπάνω προσωρινά αποτελέσματα του πρώτου τριμήνου υπερακοντίζουν όλες τις προβλέψεις και προοιωνίζονται υψηλούς ρυθμούς οικονομικής δραστηριότητας. Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσονται και οι ενδείξεις που παρέχονται από προπορευόμενους δείκτες, οι οποίες υπο-

δεικνύουν ότι οι παράγοντες που στηρίζουν τα τελευταία χρόνια την άνοδο της ελληνικής οικονομίας θα εξακολουθήσουν να επιδρούν ευνοϊκά και το τρέχον έτος.

Αναλυτικότερα:

Η προβλεπόμενη αύξηση της μισθωτής απασχόλησης, η συνεχιζόμενη αύξηση των περιουσιακών στοιχείων των νοικοκυριών και η καθ' όλα δυναμική -αν και σε πτωτική πορεία- πιστωτική επέκταση θα είναι και φέτος οι παράγοντες που θα στηρίξουν την άνοδο της ιδιωτικής κατανάλωσης. Ο ρυθμός αύξησής της εκτιμάται ότι θα υποχωρήσει μεν, αλλά όχι κάτω από 3,5%. Η επιβράδυνση αποδίδεται στην αύξηση των επιτοκίων και στη μικρότερη αύξηση των μισθών, παράγοντες που αναμένεται να αντισταθμίσουν τη θετική εξέλιξη της απασχόλησης και τη μείωση της άμεσης φορολογίας.

Μια δεύτερη σημαντική συνιστώσα στην άνοδο του ΑΕΠ το 2007 θα είναι οι επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, παρά την επιβράδυνση, κυρίως λόγω σημαντικής υποχώρησης του ρυθμού ανόδου των επενδύσεων σε κατοικίες. Αντίθετα, οι επιχειρηματικές επενδύσεις προβλέπεται ότι θα επιταχυνθούν, εκτίμηση που βασίζεται κυρίως στις υποθέσεις για αξιοποίηση των κινήτρων του νέου επενδυτικού νόμου, στην υλοποίηση έργων στο πλαίσιο των Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα, στους μειωμένους φορολογικούς συντελεστές και γενικότερα στο θετικό κλίμα που δημιουργούν οι προθέσεις για διαρθρωτικές κινήσεις και μεταρρυθμίσεις. Το θετικό κλίμα στην επενδυτική ζήτηση απο-

τυπώνεται και στις τελευταίες έρευνες επενδύσεων του IOBE όπου καταγράφεται η πρόθεση των επιχειρήσεων να αυξήσουν το 2007 τις επενδύσεις που αφορούν την

εισαγωγή νέων τεχνολογιών για την παραγωγή νέων προϊόντων, αξιοποιώντας ίσως τις επιχορηγήσεις που προβλέπονται.

Πίνακας 3.2

Εγχώρια Δαπάνη και Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν – Εκτιμήσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής
(σε σταθερές αγοραίες τιμές έτους 1995)

	2005	2006	2007	2008
Ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές				
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	3,7	4,3	3,7	3,7
Ιδιωτική Κατανάλωση	3,7	3,8	3,6	3,4
Δημόσια Κατανάλωση	3,1	0,6	1,3	3,3
Ακαθάριστες Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου	-1,4	12,6	6,6	5,3
Εξοπλισμός	0,5	3,8	6,7	5,8
Τελική Ζήτηση	2,5	5,6	4,4	4,2
Εξαγωγές Αγαθών και Υπηρεσιών	2,9	6,2	6,1	5,9
Εισαγωγές Αγαθών και Υπηρεσιών	-1,2	9,8	6,5	5,4
Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα	2,5	3,4	3,9	3,9
Απασχόληση	1,3	1,5	1,4	1,3
Αποδοχές Εργαζομένων κατά Κεφαλή	6,5	5,9	5,3	5,0
Πραγματικό Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας	0,4	-0,3	-0,2	-0,8
Αποπληθωριστής ΑΕΠ	3,7	3,4	3,2	3,3
Αποπληθωριστής Ιδιωτικής Κατανάλωσης	3,7	3,4	3,0	3,1
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή	3,5	3,3	3,2	3,1
Συμβολή στη μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ				
Εγχώρια Ζήτηση	2,7	5,9	4,5	4,2
Καθαρές Εξαγωγές	1,0	-1,7	-0,8	-0,5
Αποθέματα σε κατοικίες	0,0	0,1	0,0	0,0
Σε ποσοστό του ΑΕΠ				
Εμπορικό Ισοζύγιο	-16,2	-17,3	-17,2	-16,9
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης	-5,5	-2,6	-2,4	-2,7
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών	-9,2	-11,4	-11,0	-10,5
Ακαθάριστο Χρέος Γενικής Κυβέρνησης	107,5	104,6	100,9	97,6
Σε ποσοστό				
Ανεργία (% του εργατικού δυναμικού)	9,8	8,9	8,5	8,1
Ρυθμός Αποταμίευσης Νοικοκυριών (ακαθάριστη αποταμίευση προς ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα)	6,8	4,1	3,7	3,6

Πηγή: European Commission, Economic Forecasts, Spring 2007

Σε ό,τι αφορά τον εξωτερικό τομέα, η συμβολή του στην ανάπτυξη αναμένεται ότι θα είναι και πάλι αρνητική το 2007, αλλά μικρότερη σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο. Οι εκτιμήσεις του IOBE είναι ότι οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών θα αυξηθούν οριακά ταχύτερα από πέρυσι, με τις εξαγωγές υπηρεσιών να αντισταθμίζουν την υποχώρηση του ρυθμού ανόδου των εξαγωγών αγαθών, λόγω της αναμενόμενης μείωσης του παγκόσμιου εμπορίου. Εξάλλου από τις τελευταίες έρευνες συγκυρίας του IOBE το οικονομικό κλίμα βελτιώνεται, καθώς ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών είναι αισθητά ισχυροποιημένος τους πρώτους μήνες του 2007 τόσο σε σχέση με το μακροχρόνιο μέσο όρο, όσο και σε σχέση με την αντίστοιχη

περίοδο του 2006. Αλλά και το εξαγωγικό κλίμα παρουσιάζεται θετικό. Τον Μάρτιο οι εκτιμήσεις των εξαγωγικών επιχειρήσεων για το επίπεδο ζήτησης εξωτερικού, όπως αυτό εκφράζεται από το επίπεδο παραγγελιών εξωτερικού βελτιώνονται σημαντικά. Ο ρυθμός ανόδου των εισαγωγών, ακολουθώντας την εγχώρια ζήτηση θα υποχωρήσει οριακά, όμως το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών δεν θα περιοριστεί κάτω από το 10% του ΑΕΠ, όπως προβλέπει το ΥΠΟΙΟ στο Επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης 2006-2009. Στην εκτίμηση αυτή συγκλίνουν και οι προβλέψεις της Ε. Επιτροπής, οι οποίες αναφέρονται σε έλλειμμα 11% του ΑΕΠ το 2007 (Πίνακας 3.3).

Πίνακας 3.3

Σύγκριση Προβλέψεων για επιλεγμένους Οικονομικούς Δείκτες για τα έτη 2006 - 2008

(σε σταθερές αγοραίες τιμές 1995, ετήσιες % μεταβολές)

	ΥΠΟΙΟ			ΕΕ			ΟΟΣΑ			ΔΝΤ		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
ΑΕΠ	4,0	3,9	4,0	4,3	3,7	3,7	4,0	3,8	3,8	4,1	3,8	3,5
Τελική Ζήτηση	:	:	:	5,6	4,4	4,2	4,4	4,1	3,9	4,7	4,0	3,4
Ιδιωτ. Κατανάλωση	3,8	3,7	3,7	3,8	3,6	3,4	3,6	3,5	3,5	3,9	3,4	2,8
Ακαθ. Επενδ. Παγίου Κεφαλαίου	9,1	7,7	7,7	12,6	6,6	5,3	7,1	6,1	5,8	8,2	7	:
Ανεργία (%)	9,2	8,2	7,4	8,9	8,5	8,1	9,6	9,2	8,8	9	8,8	8,6
Αποπληθωριστής ΑΕΠ	3,7	3,2	3,0	3,4	3,2	3,3	3,2	3,1	3,1	3,4	3,3	3,3
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-2,6	-2,4	-1,8	-2,6	-2,4	-2,7	-2,6	-2,6	-2,6	-2,2	-2,0	-1,9
Ακαθ. Δημόσιο Χρέος (% ΑΕΠ)	104,1	100,1	95,9	104,6	100,9	97,6	:	:	:	83	80	78

Πηγή: Επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας & ανάπτυξης 2006-2009, ΥΠΟΙΟ, Δεκέμβριος 2006, European Commission, Economic forecasts, Spring 2007, OECD Economic Outlook No 80 Preliminary edition, November 2006, Κρατικός Προϋπολογισμός για το 2007, Εισηγητική Έκθεση, Νοέμβριος 2006. IMF Country report 07/26 January 2007

Στην αγορά εργασίας οι προβλέψεις του IOBE για την απασχόληση είναι ότι θα αυξηθεί με μέσο ετήσιο ρυθμό 1,6% περίπου την περίοδο 2007-2009. Η ανεργία θα υποχωρήσει κάτω από το επίπεδο του 9% και οι μισθοί, αν και θα αυξηθούν βραδύτερα απ' ό,τι το 2006, θα συνεχίσουν να αυξάνονται ταχύτερα από τις τιμές και ελαφρώς ταχύτερα από την άνοδο της παραγωγικότητας.

Μετριοπαθέστερες από τις προβλέψεις του IOBE, αν και «διορθωμένες» προς τα άνω, είναι οι πρόσφατες εκτιμήσεις των διεθνών οργανισμών (Πίνακας 3.4) για τα μακροοικονομικά χαρακτηριστικά της Ελλάδας το 2007. Η Ε. Επιτροπή προβλέπει άνοδο του ΑΕΠ κατά 3,7%, ενώ ο ΟΟΣΑ και το ΔΝΤ κατά 3,8%. Υποχώρηση του ρυθμού ανόδου της ιδιωτικής κατανάλωσης εκτιμάται και από τους τρεις φορείς, ενώ περιορισμένη προβλέπεται και η άνοδος των επενδύσεων, κυρίως λόγω επιβράδυνσης των επενδύσεων σε κατοικίες. Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα μειωθεί, ενώ το ακαθάριστο δημόσιο χρέος δεν θα υποχωρήσει κάτω από το 100% του ΑΕΠ πριν το 2008. Όσον αφορά τέλος στην αγορά εργασίας, επίπεδο ανεργίας κάτω του 9% προβλέπουν για το 2007 η Ε. Επιτροπή και το ΔΝΤ, ενώ ο ΟΟΣΑ αναφέρεται σε ποσοστό 9,2%. Σε κάθε περίπτωση, τα έως σήμερα στοιχεία δείχνουν ότι οι παραπάνω εκτιμήσεις και προβλέψεις είναι μάλλον ήπιες και το πιθανότερο είναι να αναθεωρηθούν προς τα άνω στις επόμενες εκθέσεις.

3.2 Εξελίξεις και Προοπτικές στη Βιομηχανία

Παραγωγή

Η βιομηχανική παραγωγή επανακάμπτει το 2006 –μετά την υποχώρηση το 2005- και ο αντίστοιχος δείκτης αυξάνεται κατά 0,8%. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στην αντιστροφή της πτωτικής πορείας του όγκου παραγωγής κεφαλαιουχικών και ενδιάμεσων αγαθών, η οποία αντιστάθμισε τη μείωση της παραγωγής μη διαρκών καταναλωτικών αγαθών και την βραδύτερη, σε σχέση με το 2005, αύξηση παραγωγής των διαρκών καταναλωτικών. Μακροχρονίως, την περίοδο 2000-2006 η μεταποίηση αντιπροσωπεύει το 79% της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας παραγωγής του συνόλου της βιομηχανίας (δευτερογενής τομέας εκτός κατασκευών), ήτοι το 10% του συνόλου της οικονομίας και απασχολεί περίπου το 13,4% των εργαζομένων στην χώρα.

Η ανοδική πορεία του δείκτη βιομηχανικής παραγωγής στη μεταποίηση ενισχύεται περαιτέρω το 2007, συμβαδίζοντας με το ικανοποιητικό επιχειρηματικό κλίμα που καταγράφεται στον τομέα. Το πρώτο τρίμηνο του 2007 ο δείκτης αυξάνεται ταχύτερα από το αντίστοιχο τρίμηνο πέρυσι (3% έναντι μόλις 0,9%), με 15 εκ των 23 κλάδων του τομέα να σημειώνουν αύξηση παραγωγής. Την εντονότερη άνοδο σημείωσε ο κλάδος ξύλου – φελλός με ρυθμό αύξησης 21,3% (26,3% το α' τρίμηνο του 2006), ενώ πρέπει να σημειωθεί η αντιστροφή του κλίματος στους κλάδους κλω-

στούφαντουργίας, ένδυσης, δέρματος και συσκευών ραδιοφωνίας τηλεόρασης και επικοινωνιών, όπου για πρώτη φορά τα τελευταία πέντε χρόνια σημειώνεται υψηλότερη παραγωγή το α' τρίμηνο του έτους έναντι του αντίστοιχου πέρυσι, με αποτέλεσμα και τη θετική συμβολή τους (κατά 0,27 μονάδες) στην εξέλιξη του γενικού δείκτη. Έντονα θετική ήταν και η συμβολή των κλάδων τροφίμων – ποτών, μη μεταλλικών ορυκτών και χημικών προϊόντων.

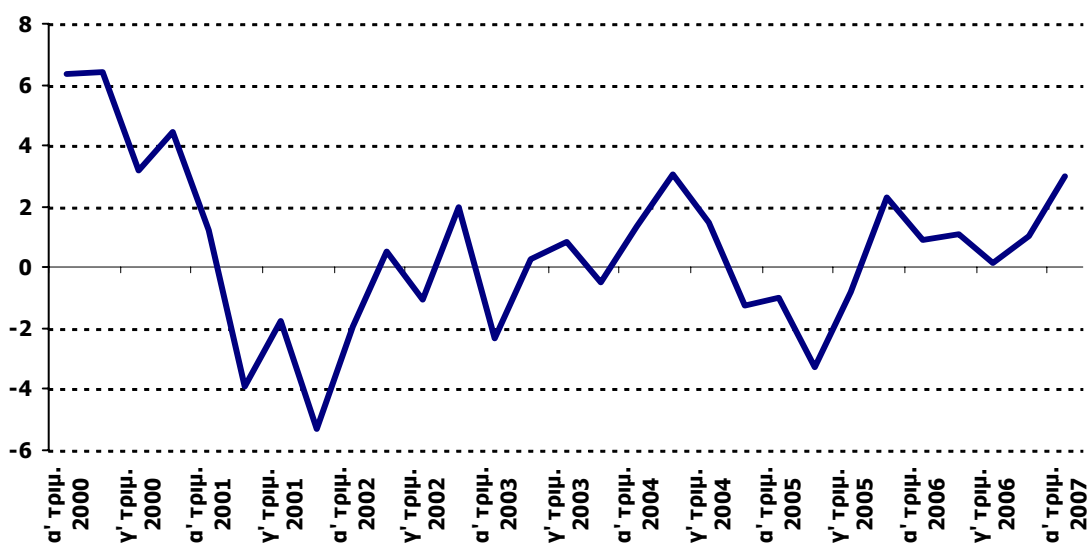
Αντίθετα, ο δεύτερος μεγαλύτερος κλάδος της μεταποίησης, τα παράγωγα πετρελαίου και άνθρακα, καταγράφουν χαμηλότερη κατά 3,8% παραγωγή σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο πέρυσι και συμβάλουν αρνητικά (-0,51 μονάδες) στο σύνολο. Επίσης, αντιστροφή της θετικής πορείας του προηγούμενου έτους παρατηρείται στους κλάδους χαρτί και προϊόντα από χαρτί (-2,5%) εκτυπώσεις-εκδόσεις (-1,2%), βασική μεταλλουργία (-3,6%), προϊόντα από

μέταλλο (-8,9) και μηχανές γραφείου και Η/Υ (-2,8).

Συνολικά, στις κύριες ομάδες βιομηχανικών κλάδων η υψηλότερη επίδοση σημειώνεται στα μη διαρκή καταναλωτικά αγαθά. Ο δείκτης εντείνει την ανοδική πορεία που άρχισε το τελευταίο τρίμηνο του 2006 και διαμορφώνεται σε επίπεδα κατά 4,8% υψηλότερα εκείνων της αντίστοιχης προέτους περιόδου. Ανοδικά κινήθηκε το α' τρίμηνο του έτους και η παραγωγή ενδιάμεσων αγαθών, η οποία αυξήθηκε κατά 4,6%, τέσσερις φορές δηλαδή ταχύτερα απ' ό,τι αυξήθηκε την ίδια περίοδο πέρυσι (1,1%). Αυξημένη παραγωγή καταγράφεται και στα κεφαλαιουχικά αγαθά (0,6%), έναντι μείωσης το α' τρίμηνο του 2006, ενώ η μείωση παραγωγής διαρκών καταναλωτικών είναι πολύ μικρή και όχι ικανή να αντισταθμίσει τις παραπάνω εξελίξεις (-0,3%).

Διάγραμμα 3.1

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής στη Μεταποίηση (2000=100),
% μεταβολή με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους

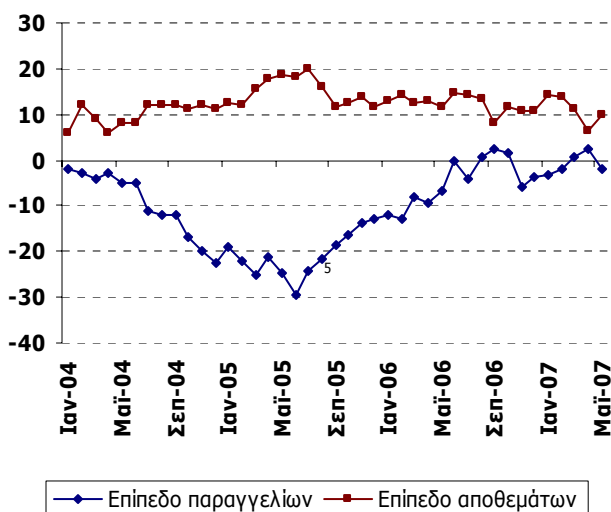
Πηγή: ΕΣΥΕ

Στη θετική αυτή εικόνα συγκλίνουν και τα αποτελέσματα των Ερευνών Οικονομικής Συγκυρίας, όπου καταγράφεται άνοδος του δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών την περίοδο Ιανουαρίου – Μαΐου 2007 στις 104,7 μονάδες (101,6 μονάδες το επίπεδο του δείκτη την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι). Κύρια χαρακτηριστικά του κλίματος το α' τρίμηνο είναι η τόνωση της ζήτησης και οι αισιόδοξες προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής, των πωλήσεων και των εξαγωγών τους προσεχείς μήνες. Αναλυτικότερα:

Διάγραμμα 3.2

Επίπεδο Αποθεμάτων και Παραγγελιών στη Βιομηχανία

(διαφορά % θετικών αρνητικών απαντήσεων)

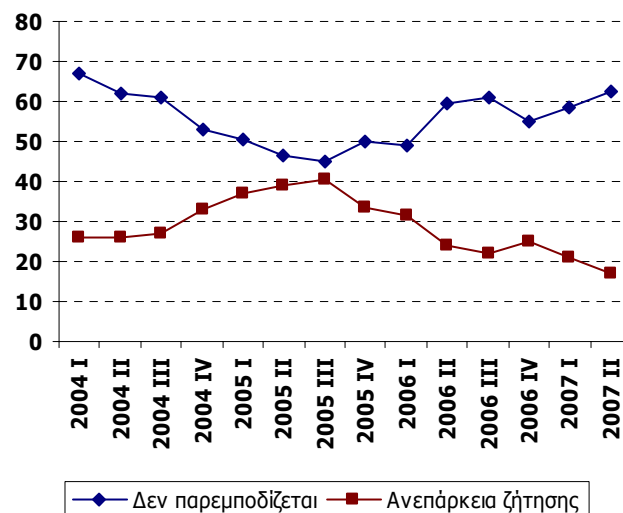
Πηγή: IOBE

Ενισχύονται οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για το επίπεδο των παραγγελιών τους και παράλληλα περιορίζεται το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνουν την ανεπάρκεια ζήτησης ως το βασικότερο πρόσκόμμα στην παραγωγική τους δραστηριότητα. Οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής κυμαίνονται, όπως και τον προηγούμε-

νο χρόνο, περί τους 4,9, ενώ αυξημένο σε σχέση με την ίδια περίοδο πέρυσι είναι και το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού (76,2% έναντι 74,5%).

Διάγραμμα 3.3

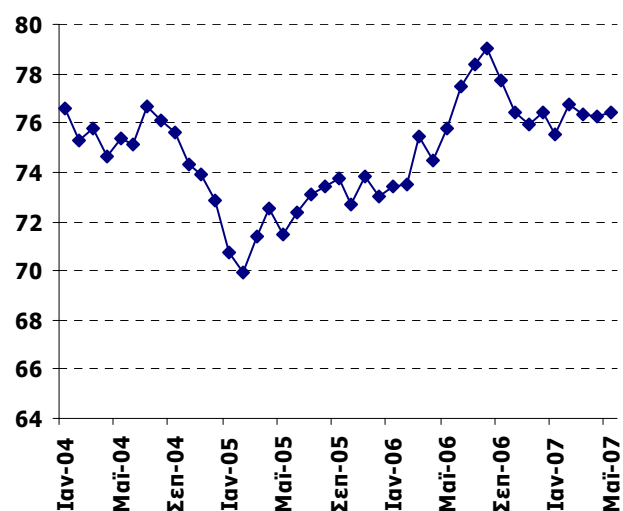
Προσκόμματα στην παραγωγική δραστηριότητα (% επιχειρήσεων)

Σημείωση: Το ερώτημα τίθεται στις επιχειρήσεις κάθε Ιανουάριο, Απρίλιο, Ιούλιο και Οκτώβριο
Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 3.4

Ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού

Πηγή: IOBE

Οι προσδοκίες των επιχειρήσεων για την εξέλιξη της παραγωγής, των πωλήσεων και εξαγωγών είναι θετικές και ένα μεγάλο ποσοστό (40%) προβλέπει αύξηση τους επόμενους μήνες. Ειδικότερα για την εξέλιξη των εξαγωγών, οι επιχειρήσεις εμφανίζονται πιο αισιόδοξες από πέρυσι και αναμένουν έντονη αύξηση εξαγωγών προς τις βαλκανικές χώρες. Αντίθετα, μετριοπαθέστερη είναι η στάση τους για την πορεία των εξαγωγών προς το σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις χώρες εκτός. Όσον αφορά στην εκτίμησή τους για την ανταγωνιστική τους θέση στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, η πλειονότητα δηλώνει σταθερή κατάσταση και μόλις ένα 14% και 10% αντίστοιχα εκτιμά ότι υπήρξε βελτίωση.

3.3 Οι Εξαγωγικές Επιδόσεις της Ελληνικής Οικονομίας

Το 2006 η εξαγωγική δραστηριότητα της Ελλάδας ενισχύθηκε σημαντικά. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία (ΕΣΥΕ, ΠΣΕ, ΚΕΕΜ), η συνολική αξία των εξαγωγών αυξήθηκε κατά 18,5%, ρυθμός σημαντικά ταχύτερος του 2005 (13,7%). Πρόκειται για μία από τις υψηλότερες επιδόσεις στον τομέα των εξαγωγών κατά την τελευταία 10ετία⁵.

Οι κύριες κατηγορίες εξαγόμενων προϊόντων είναι τα *βιομηχανικά και αγροτικά*

προϊόντα και τα *καύσιμα*. Επισημαίνεται ωστόσο ότι η σημαντική αύξηση το 2006 στις εξαγωγές πετρελαιοειδών, εν μέρει αντανakλά τις υψηλές τιμές πετρελαίου διεθνώς το 2006, και είχε ως αποτέλεσμα τη διεύρυνση του ποσοστού συμμετοχής αυτής της κατηγορίας στο σύνολο των εξαγωγών από 9,4% το 2005 σε 13% το 2006. Επίσης ουσιαστική ήταν η άνοδος στις εξαγωγές *πρώτων υλών* (53,5%) με αποτέλεσμα την ενίσχυση του αντίστοιχου μεριδίου τους στο 6,4% (από 4,9%) το 2006. Ειδικότερα στην ευρεία κατηγορία των βιομηχανικών προϊόντων, τις εντονότερες αυξήσεις σημειώνουν τα «βιομηχανικά προϊόντα ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη» (18,7%) και τα «μηχανήματα και υλικό μεταφορών» (17,1%), επιδόσεις που δεν μετέβαλαν πάντως το μερίδιό τους στο σύνολο (20,5% και 12,6% αντίστοιχα). Ωστόσο βραδύτερη ήταν η άνοδος στις λοιπές υποκατηγορίες βιομηχανικών προϊόντων με αποτέλεσμα η σωρευτική αύξηση στην κατηγορία να φτάσει το 11,6%. Τέλος μικρή υποχώρηση του μεριδίου τους εμφανίζουν τα αγροτικά προϊόντα, λόγω των προϊόντων καπνού – ποτών, οι εξαγωγές των οποίων υποχώρησαν κατά 9,1% το 2006. Αντίθετα οι εξαγωγές σε λάδια και λίπη ζωικής και φυτικής προέλευσης αυξήθηκαν με έντονο ρυθμό της τάξεως του 20,6%, επίδοση ανώτερη του συνόλου των εξαγωγών.

Η εξαγωγική δραστηριότητα ενισχύθηκε το 2006 σχεδόν προς το σύνολο των γεωγραφικών περιοχών με εξαίρεση την Ν.Α. Ασία και τις χώρες της Υποσαχάριας Αφρικής, περιοχές

⁵ Σύμφωνα με ενημερωτικό σημείωμα για την Ελληνική Οικονομία (ΥΠΟΙΟ, Μάρτιος του 2007) στην τριετία 2004 – 2006, η σωρευτική αύξηση των εξαγωγών ανέρχεται σε 34,4%, ρυθμός δηλαδή ταχύτερος της αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ, κάτι που έχει ως επακόλουθο την ενίσχυση της συμμετοχής των εξαγωγών στο ΑΕΠ

Πίνακας 3.4

Εξαγωγές (σε εκατ. ευρώ), προσωρινά στοιχεία

Ετησία στοιχεία (2006-2007)						Ιανουάριος – Φεβρουάριος				
	Αξία		Μεταβολή (%)	Σύνθεση (%)		Αξία	Μεταβολή (%)	Σύνθεση (%)		
	2005	2006		2005	2006					
Αγροτικά Προϊόντα	3.032,2	3.322,5	9,6	21,6	20,0	580,2	520,9	-10,2	24,0	19,0
Τρόφιμα και ζώα ζωντανά	2.074,3	2.333,8	12,5	14,8	14,0	331,3	353,4	6,6	13,7	12,9
Ποτά & καπνός	559,3	508,2	-9,1	4,0	3,1	74,8	89,3	19,5	3,1	3,3
Λάδια και λίπη ζωικής ή φυτικής προέλευσης	398,5	480,4	20,6	2,8	2,9	174,1	78,2	-55,1	7,2	2,9
Πρώτες Ύλες	691,8	1.061,7	53,5	4,9	6,4	154,3	237,9	54,1	6,4	8,7
Πρώτες ύλες μη edώδιμες εκτός από καύσιμα	691,8	1.061,7	53,5	4,9	6,4	154,3	237,9	54,1	6,4	8,7
Καύσιμα	1.322,9	2.170,5	64,1	9,4	13,0	258,9	287,4	11,0	10,7	10,5
Ορυκτά, καύσιμα, λιπαντικά, κ.λπ.	1.322,9	2.170,5	64,1	9,4	13,0	258,9	287,4	11,0	10,7	10,5
Βιομηχανικά Προϊόντα	8.641,6	9.644,8	11,6	61,5	57,9	1.362,0	1.591,8	16,9	56,4	58,2
Χημικά προϊόντα & συναφή (μ.α.κ.)	2.049,7	2.177,4	6,2	14,6	13,1	290,5	357,4	23,0	12,0	13,1
Βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη	2.874,2	3.412,3	18,7	20,5	20,5	512,0	602,6	17,7	21,2	22,0
Μηχανήματα & υλικό μεταφορών	1.786,5	2.092,5	17,1	12,7	12,6	265,9	361,7	36,1	11,0	13,2
Διάφορα βιομηχανικά είδη	1.931,2	1.962,5	1,6	13,7	11,8	293,6	270,0	-8,0	12,2	9,9
Άλλα	362,1	452,2	24,9	2,6	2,7	57,5	97,0	68,8	2,4	3,5
Είδη & συναλλαγές μη ταξινομημένα κατά κατηγορίες	362,1	452,2	24,9	2,6	2,7	57,5	97,0	68,8	2,4	3,5
Συνολικές Εξαγωγές	14.050,5	16.651,7	18,5	100,0	100,0	2.412,9	2.734,9	13,3	100,0	100,0

Πηγή: ΕΣΥΕ, Επεξεργασία στοιχείων από το ΚΕΕΜ

όμως που απορροφούν πολύ μικρό μερίδιο των ελληνικών εξαγωγών. Η ένταξη των 10 νέων κρατών – μελών στην ΕΕ δείχνει διαχρονικά να έχει επιδράσει θετικά στις εμπορικές συναλλαγές της Ελλάδας με αυτές, οδηγώντας σε αντίστοιχη αύξηση των εξαγωγών πάνω από 42%. Σημειώνεται άλλωστε ότι το 53,5% των ελληνικών εξαγωγών κατευθύνονται προς την Ε.Ε.-25, ενώ η πρώτη εξαγωγική αγορά για την Ελλάδα είναι η Γερμανία και η Ιταλία. Ωστόσο, στη σχετική λίστα διαπιστώνεται ότι το Ην. Βασίλειο περιορίζεται στην τέταρτη θέση, παραχωρώντας την τρίτη θέση στη αγορά της Βουλγαρίας: οι ελληνικές εξαγωγές προς την τελευταία αποτελούν πλέον το 6,3% του συνόλου. Συνολικά διαπιστώνεται ότι οι αγορές της Ανατολικής Ευρώπης και πρώην Σοβιετικών Δημοκρατιών έχουν ανέβει αρκετές θέσεις στη σχετική λίστα, κάτι που υποδηλώνει την αυξανόμενη βαρύτητα αυτών των αγορών για την Ελλάδα. Όπως έχει επισημανθεί από το IOBE, από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 καταγράφεται μια στροφή των ελληνικών εξαγωγών προς την Ανατολική Ευρώπη και τα Βαλκάνια, με τις ελληνικές επιχειρήσεις να ανασυντάσσουν εμπορικούς δεσμούς που υπήρχαν στην περιοχή από τον 19ο αιώνα, και οι οποίες είχαν αποκοπεί κατά τον «ταραγμένο» 20ο αιώνα. Εξάλλου, ισχυρότεροι εμπορικοί δεσμοί δημιουργούνται και με τις αναδυόμενες οικονομίες που άλλωστε συμμετέχουν πλέον πιο δυναμικά στο παγκόσμιο εμπόριο, με την εξαγωγική δραστηριότητα προς τις περιοχές αυτές να ενισχύεται κατά 22,5%.

Από τα πρώτα στοιχεία για το 2007, φαίνεται ότι διατηρείται η ισχυρή δυναμική

των ελληνικών εξαγωγών σχεδόν σε όλες τις κλαδικές κατηγορίες. Οι σημαντικότερες αυξήσεις παρατηρούνται στις *πρώτες ύλες* και *λοιπά μη ταξινομημένα είδη* (54,1% και 68,8% αντίστοιχα), ενώ ενισχύονται περαιτέρω και οι εξαγωγές *βιομηχανικών προϊόντων* (16,9%), οι οποίες και διευρύνουν την περίοδο αυτή το μερίδιό τους στο 58,2% του συνόλου των εξαγωγών. Εξαιρέση στη θετική αυτή τάση αποτελούν τα *αγροτικά προϊόντα*, οι εξαγωγές των οποίων μειώνονται κατά 10,2%.

Σε επίπεδο γεωγραφικής κατανομής οι εξαγωγές το 2007 προς τις χώρες του ΟΟΣΑ αυξάνονται κατά 8,7%, ενώ στην ΕΕ-25 η άνοδος προσεγγίζει το 15% και στη Β. Αμερική το 21%. Η αύξηση των εξαγωγών προς τις βαλκανικές χώρες είναι της τάξης του 26,7%, ενώ αξιοσημείωτη είναι η αύξηση προς τις χώρες της Αφρικής όπου υπήρξε υπερδιπλασιασμός σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2006. Σημαντική είναι και η αύξηση των εξαγωγών προς ανεπτυγμένες χώρες όπως Ιαπωνία, Αυστραλία, Ν. Ζηλανδία, αλλά και χώρες όπως η Κίνα και η Ινδία, κάτι που υποδεικνύει τη σταδιακή ενίσχυση του μεριδίου και το άνοιγμα σε αγορές εκτός ΕΕ και ΗΠΑ, που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο παγκόσμιο εμπόριο.

Επισημαίνεται εντούτοις ότι παρά την αύξηση των εξαγωγών αν συνεξεταστούν και τα στοιχεία των εισαγωγών, διαπιστώνεται ότι το συνολικό έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου διευρύνεται συνεχώς, με τις περισσότερες γεωγραφικές ζώνες να συνεισφέρουν σε αυτή την τάση (34 δισ. ευρώ το 2006 από 30 δισ. ευρώ το 2005). Εξαι-

ρηση αποτελεί το εμπορικό ισοζύγιο με τις 10 νέες χώρες της Ε.Ε. καθώς η επίδραση των ροών με την Κύπρο δρα καθοριστικά σε αυτή τη σχέση. Πλεονασματικό είναι και το εμπορικό ισοζύγιο με τις Βαλκανικές χώρες, και με τις περισσότερες Μεσανατολικές και Βορειο-Αφρικανικές χώρες. Ειδικότερα επισημαίνεται ότι η συνολική αύξηση των εισαγωγών με ρυθμό οριακά ταχύτερο της αύξησης των εξαγωγών στις δύο βασικές κατηγορίες που συμμετέχουν κατά υψηλό ποσοστό στις εμπορικές ροές επιβάρυνε το ισοζύγιο της χώρας. Ειδικότερα επιβαρύνεται το ισοζύγιο αγροτικών προϊόντων με εξαίρεση όμως την κατηγορία *λάδια και λίπη ζωικής και φυτικής προέλευσης*, στην οποία το ήδη πλεονασματικό ισοζύγιο ενισχύεται κατά 45 εκατ. €. Επίσης, διευρύνεται το έλλειμμα του ισοζυγίου σε βιομηχανικά προϊόντα όπου ο ρυθμός ανόδου των εξαγωγών υπολείπεται αυτού των εισαγωγών. Εξαίρεση αποτελεί η κατηγορία των *πρώτων υλών*, καθώς ο ρυθμός ανόδου των εξαγωγών το 2006 υπερέβη την αντίστοιχη άνοδο στις εισαγωγές με αποτέλεσμα να περιορίζεται το έλλειμμα του ισοζυγίου κατά 247 εκατ. €. Επίσης υψηλότερος ρυθμός ανόδου των εξαγωγών έναντι των εισαγωγών παρατηρείται και στα καύσιμα. Συνολικά πάντως η ταχύτερη αύξηση των εισαγωγών σε σχέση με τις εξαγωγές πιέζει το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου και ελλοχεύει σημαντικούς κινδύνους για την ελληνική οικονομία τόσο σε όρους ανταγωνιστικότητας, όσο και σε όρους χρηματοδότησης του.

Σημαντικά και ενδιαφέροντα στοιχεία για την εξαγωγική δραστηριότητα της χώρας προσφέρουν και οι δείκτες εισαγωγικής

διείσδυσης και εξαγωγικής επίδοσης στη μεταποίηση, που καταγράφει η Τράπεζα της Ελλάδος. Αναλυτικότερα μπορούν να επισημανθούν τα εξής:

- Η εξαγωγική επίδοση της μεταποίησης δηλαδή το μερίδιο της παραγωγής που πωλήθηκε σε αγορές του εξωτερικού το 2006 έφτασε τις 31,1 μονάδες, ενισχύοντας τη θετική τάση που ξεκίνησε το 2005. Σημειώνεται παράλληλα ότι ο αντίστοιχος δείκτης αν απομονωθεί η επίδραση των καυσίμων φτάνει τις 29,6 μονάδες έναντι 27,6 μονάδων το 2005.
- Η άνοδος του δείκτη οφείλεται στην τόνωση της εξαγωγικής δραστηριότητας στους κλάδους της βασικής μεταλλουργίας, των μεταφορικών μέσων και εξοπλισμού μεταφορών, των χημικών και πλαστικών και των παραγώγων πετρελαίου και άνθρακα. Θετική αν και μικρότερης έντασης, επίδραση στο σύνολο ασκεί και η άνοδος του δείκτη στον βασικότερο κλάδο της ελληνικής μεταποίησης, στα τρόφιμα – ποτά. Άλλωστε η εξωστρέφεια αυτού του κλάδου αποτελεί βασική πρόκληση και κρίσιμη προϋπόθεση για την ανάπτυξή του, ενώ επηρεάζει καθοριστικά τις επιδόσεις συνολικά της μεταποίησης.⁶
- Παράλληλα αυξάνεται και η εισαγωγική επίδοση της μεταποίησης όπως εκφράζεται από το λόγο της αξίας των εισαγωγών προς την αξία της φαινομενικής κατανάλωσης. Συγκεκριμένα ο αντίστοιχος δείκτης φτάνει τις 64,5 μονάδες, ενώ αν δεν ληφθούν υπόψη τα

⁶ «Η Ελληνική Βιομηχανία Τροφίμων – Ποτών: Διαπιστώσεις – Προτάσεις Πολιτικής», IOBE, Δεκέμβριος 2006

καύσιμα προσεγγίζει τις 63 μονάδες (61,8 και 60,7 αντίστοιχα το 2005).

- Η άνοδος του δείκτη εισαγωγικής διείσδυσης ήταν εντονότερη στους κλάδους Χημικά, Βασική Μεταλλουργία, Μεταφορικά Μέσα και Κλωστ/κα, Ένδυση - Υπόδηση, Δέρμα. Σημειώνεται μάλιστα ότι στους τρεις πρώτους, η άνοδος του δείκτη εισαγωγικής διείσ-

δυσης υπολείπεται της αντίστοιχης βελτίωσης του δείκτη εξαγωγικής επίδοσης, κάτι που αναδεικνύει την ανάγκη βελτίωσης της εξωστρέφειας αυτών των κλάδων. Τέλος στους κλάδους Ξύλου και μη μεταλλικών ορυκτών σημειώνεται μείωση της εισαγωγικής διείσδυσης, ενώ η εξαγωγική επίδοσή του παρέμεινε σταθερή.

Πίνακας 3.5

Εισαγωγική Διείσδυση και Εξαγωγική Επίδοση κατά Κλάδο της Μεταποίησης

Ετήσιες εκατοστιαίες μεταβολές				Εισαγωγική διείσδυση ³	Εξαγωγική επίδοση ⁴	
Σε τρέχουσες τιμές			Σε τιμές 2000			
Δαπάνες για εισαγωγές ²	Εισπράξεις από εξαγωγές ²	Ακαθάριστη αξία παραγωγής	Ακαθάριστη αξία παραγωγής			
Τρόφιμα – Ποτά (15)						
2002	-0,7	9,8	6,2	2,0	33,8	15,0
2003	-2,8	13,3	-0,6	-2,9	33,9	17,2
2004	10,8	-11,4	12,3	3,7	32,6	13,5
2005	0,1	17,1	0,0	-1,4	33,2	15,8
2006	11,1	12,2	9,0	2,4	33,8	16,3
Καπνός (16)						
2002	7,0	-15,5	6,9	1,9	73,3	74,0
2003	-14,1	57,8	4,3	2,4	125,4	111,9
2004	9,3	-23,5	11,6	9,9	71,2	76,7
2005	5,0	8,1	-5,4	-6,1	83,9	87,7
2006	6,6	-18,2	-6,2	-8,7	75,6	76,5
Κλωστ/κα, ένδυση - υπόδηση, δέρμα (17, 18, 19)						
2002	3,8	3,0	-3,6	-4,1	60,2	45,9
2003	-1,9	11,9	-1,4	-2,8	63,0	52,2
2004	5,7	-3,5	-5,7	-8,2	66,2	53,3
2005	5,1	-6,5	-17,1	-16,4	74,4	60,1
2006	11,2	-13,3	-11,4	-12,3	77,9	58,9
Ξύλο- φελλός (20)						
2002	-46,1	59,2	-0,6	-1,3	10,7	3,2
2003	-11,8	-75,8	-4,4	-5,2	9,7	0,8
2004	-11,6	-71,2	5,1	0,6	8,3	0,2
2005	10,9	82,4	-2,6	-5,8	9,3	0,4
2006	-59,5	40,6	0,8	-2,7	4,0	0,6
Χαρτί και προϊόντα από χαρτί, εκδόσεις - εκτυπώσεις (21, 22)						
2002	-2,4	19,6	3,0	-0,4	32,4	4,0
2003	8,6	24,9	3,7	1,3	33,6	4,8
2004	3,6	15,9	3,7	3,5	33,7	5,4
2005	-5,4	-4,2	11,4	10,3	30,0	4,7
2006	11,8	-19,1	5,2	3,7	31,0	3,6
Παράγωγα πετρελαίου και άνθρακα (23)						
2002	19,7	-3,5	0,9	2,1	55,4	20,1
2003	8,4	28,9	0,4	0,4	59,1	25,8
2004	13,9	21,7	7,8	-2,4	61,5	29,1
2005	46,6	45,1	28,5	2,6	65,8	32,9
2006	31,6	30,0	19,2	6,5	69,0	35,8

Πίνακας 3.5 (συνέχεια)

Χημικά, προϊόντα από ελαστικό και πλαστική ύλη (24,25)						
2002	4,8	33,5	4,9	3,9	72,4	34,9
2003	-5,2	17,5	2,9	1,3	72,3	39,8
2004	3,9	6,4	2,5	3,7	73,1	41,3
2005	8,1	6,3	3,6	0,3	74,3	42,4
2006	7,8	12,1	-1,1	-3,7	77,7	48,1
Μη μεταλλικά ορυκτά (26)						
2002	-22,3	232,0	6,1	2,6	19,6	7,3
2003	1,3	-12,5	1,9	1,8	19,3	6,2
2004	13,9	33,4	2,3	-0,7	21,4	8,1
2005	-6,1	17,3	3,4	0,9	20,0	9,2
2006	2,4	6,7	6,9	2,5	19,3	9,2
Βασική μεταλλουργία και προϊόντα από μέταλλο (27,28)						
2002	4,4	-14,8	3,9	5,3	39,6	19,1
2003	9,4	-3,4	0,4	0,6	41,4	18,4
2004	18,5	38,9	12,0	6,4	44,2	22,8
2005	6,7	45,3	7,0	2,0	46,9	31,0
2006	27,0	35,7	9,7	2,9	53,3	38,3
Μηχανές και συσκευές (29, 30, 31, 32, 33)						
2002	-3,2	-5,0	-9,1	-10,2	85,7	31,9
2003	-2,1	43,2	4,9	2,8	87,1	43,6
2004	6,2	-16,2	6,1	1,7	85,3	34,4
2005	0,3	7,0	6,6	0,5	84,6	34,5
2006	5,6	12,4	20,3	0,3	82,3	32,3
Μεταφορικά μέσα και εξοπλισμός (34,35)						
2002	5,2	-25,1	-4,9	-9,6	80,5	3,3
2003	9,3	134,5	4,8	1,7	81,8	7,4
2004	18,2	87,3	-3,5	-4,4	85,6	14,3
2005	-2,6	39,5	-10,6	-12,6	87,8	22,3
2006	17,5	41,8	6,7	4,4	89,7	29,6
Έπιπλα και λοιπές βιομηχανίες (36)						
2002	1,0	-16,0	-15,5	-16,7	86,2	46,1
2003	-2,9	28,7	-8,7	-9,5	91,1	65,0
2004	16,5	16,8	-0,1	-1,7	94,6	76,0
2005	-8,2	-10,3	22,1	18,4	87,7	55,8
2006	10,6	4,9	5,4	2,4	88,1	55,5
Σύνολο μεταποίησης						
2002	3,3	4,0	1,4	-0,1	57,5	21,7
2003	1,3	19,0	0,8	-0,4	58,9	25,6
2004	10,3	5,4	6,6	1,2	59,6	25,3
2005	9,7	19,1	4,7	-0,8	61,8	28,7
2006	16,2	16,1	7,3	0,8	64,5	31,1
Σύνολο μεταποίησης (χωρίς καύσιμα)						
2002	0,6	5,5	1,5	-0,7	57,9	22,0
2003	0,0	17,1	0,9	-0,6	58,8	25,5
2004	9,5	2,0	6,4	2,1	59,2	24,5
2005	1,7	12,7	-0,2	-1,6	60,7	27,6
2006	11,4	11,7	4,1	-0,6	63,0	29,6

1. Σε παρένθεση αναγράφονται οι διψήφιοι κωδικοί αριθμοί των κλάδων

2. Με βάση το σύστημα Κωδικών Συνδυασμένης Ονοματολογίας (ΚΣΟ)

3. Λόγος της αξίας των εισαγωγών προς την αξία της φαινομενικής κατανάλωσης. Η φαινομενική κατανάλωση ορίζεται ως το άθροισμα της ακαθάριστης αξίας παραγωγής και των εισαγωγών αφαιρούμενων των εξαγωγών

4. Λόγος της αξίας των εξαγωγών προς την ακαθάριστη αξία παραγωγής σε τρέχουσες τιμές

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος. Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2006

3.4 Απασχόληση - Ανεργία

Απασχόληση

Η αύξηση της απασχόλησης κατά 1,9% το 2006 είναι σημαντική και αρκετά υψηλότερη από εκείνη που καταγράφηκε στο διάστημα 2000-2005 (μέση ετήσια αύξηση 1,3%). Επιπλέον, η ελαστικότητα της απασχόλησης ως προς το ΑΕΠ αυξήθηκε από 0,297 σε 0,354 κάτι που υποδηλώνει θετικές επιδράσεις της ανάπτυξης και σε όρους απασχόλησης (employment growth).

Ωστόσο, σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού, η αύξηση του 2006 εντοπίζεται κυρίως σε κλάδους που σχετίζονται με το Δημόσιο (Δημόσια Διοίκηση και Άμυνα, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και Εκπαίδευση). Ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι εργαζόμενοι σε αυτούς τους κλάδους, ενώ στα τέλη του 2005 αποτελούσαν το 16,1% του συνόλου των απασχολούμενων, το 2006 (δ' τρίμηνο) το ποσοστό αυτό ανέβηκε στο 16,9%. Ο πρωτογενής τομέας συνέβαλε στην αύξηση της ετήσιας απασχόλησης κατά 2,0 εκατοστιαίες μονάδες από τις οποίες, οι 0,7 αποδίδονται στην αύξηση της απασχόλησης στη δημόσια διοίκηση, οι 0,4 εκατοστιαίες μονάδες στην εκπαίδευση και οι 0,2 εκατοστιαίες μονάδες στην υγεία. Περίπου 0,7 της εκατοστιαίας μονάδας συνέβαλαν τέλος οι υπηρεσίες του επιχειρηματικού τομέα.

Αντίθετα, στον *πρωτογενή τομέα*, σε συνέχεια της πτωτικής πορείας των τελευταίων ετών, καταγράφηκε υποχώρηση της απασχόλησης της τάξης του 1,6%. Στο

χονδρικό και λιανικό εμπόριο καταγράφεται αύξηση της τάξης του 1,4% περίπου. Στη *μεταποίηση* και τις *κατασκευές* η απασχόληση διατηρείται σε ένα μέσο επίπεδο περίπου 561 χιλ. και 362 χιλ. απασχολούμενων αντίστοιχα, ενώ τέλος *τράπεζες* ο αριθμός των απασχολούμενων ενισχύθηκε κατά 2,3%.

Ο αριθμός των απασχολούμενων το δ' τρίμηνο του 2006 ανήλθε στα 4.462,1 χιλ. άτομα, με 95,6 χιλ. να εισέρχονται στην εργασία και 66,6 χιλ. άτομα να αποχωρούν από αυτή. Στα κύρια χαρακτηριστικά της αγοράς, το ποσοστό μερικής απασχόλησης, αν και ελαφρώς ενισχυμένο σε σχέση με το 2005 παραμένει χαμηλό και ανέρχεται στο 5,7% των απασχολούμενων και το ποσοστό των μισθωτών (63,7% του συνόλου των απασχολούμενων) εξακολουθεί να είναι χαμηλότερο του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (80%). Αύξηση παρατηρήθηκε και στον αριθμό των απασχολούμενων, οι οποίοι συνδυάζουν την εργασία με την εκπαίδευση (στο πλαίσιο του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος ή όχι).

Τους δυο πρώτους μήνες του 2007 η απασχόληση κινήθηκε ανοδικά και με υψηλότερους ρυθμούς απ' ό,τι τους αντίστοιχους μήνες πέρυσι: τον Ιανουάριο σημείωσε αύξηση κατά 2,8% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2006 και το Φεβρουάριο κατά 1,0%. Τους αντίστοιχους μήνες του 2006 οι ρυθμοί ήταν 1,8% και 0,4%. Τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο του 2007 το σύνολο των απασχολούμενων εκτιμάται ότι ανήλθε σε 4.491,6 χιλ. και 4.438,6 χιλ. άτομα αντίστοιχα.

Πίνακας 3.6

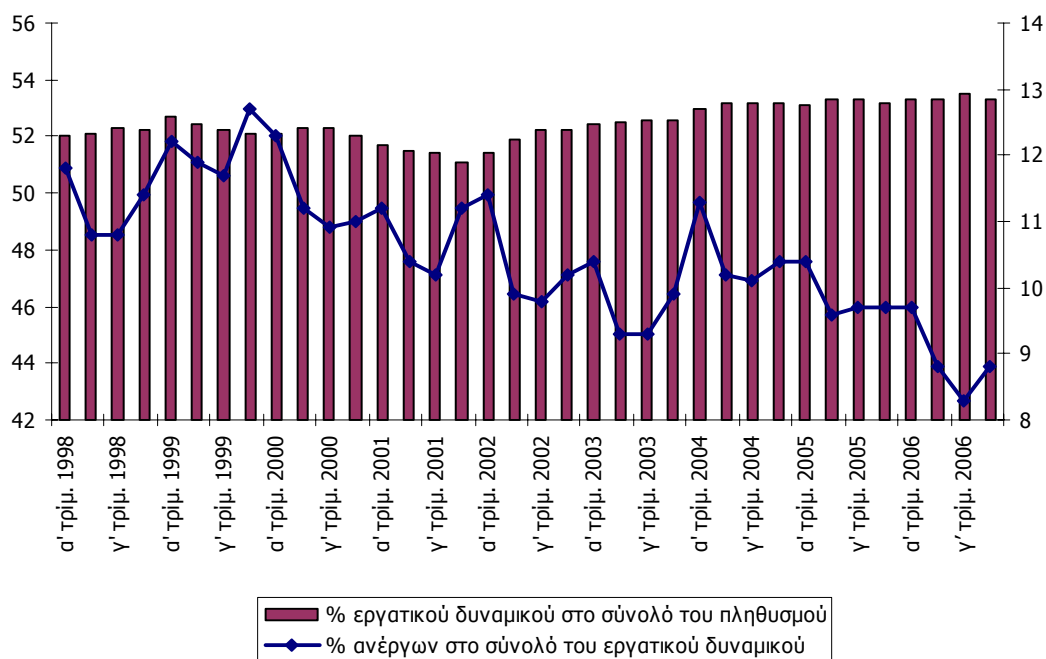
Πληθυσμός (σε χιλιάδες) ηλικίας 15 ετών και άνω, κατά κατάσταση απασχόλησης
(2004-2006 ανά τρίμηνο)

Περίοδος αναφοράς	Γενικό Σύνολο	Εργατικό Δυναμικό					
		Σύνολο	% του πληθυσμού	Απασχολούμενοι	% εργατικού δυναμικού	Ανεργοί	% εργατικού δυναμικού
α' τρίμ. 2004	9.044,8	4.792,9	53,0	4.249,1	88,7	543,8	11,3
β' τρίμ. 2004	9.056,9	4.823,2	53,2	4.330,5	89,8	492,7	10,2
γ' τρίμ. 2004	9.069,9	4.827,5	53,2	4.341,6	89,9	485,9	10,1
δ' τρίμ. 2004	9.082,5	4.831,8	53,2	4.331,4	89,6	500,4	10,4
α' τρίμ. 2005	9.094,0	4.827,3	53,1	4.324,8	89,6	502,6	10,4
β' τρίμ. 2005	9.102,6	4.848,8	53,3	4.381,9	90,4	466,9	9,6
γ' τρίμ. 2005	9.112,9	4.855,3	53,3	4.385,6	90,3	469,8	9,7
δ' τρίμ. 2005	9.122,3	4.854,3	53,2	4.383,4	90,3	470,9	9,7
α' τρίμ. 2006	9.136,0	4.873,1	53,3	4.400,0	90,3	473,1	9,7
β' τρίμ. 2006	9.150,1	4.880,2	53,3	4.452,8	91,2	427,4	8,8
γ' τρίμ. 2006	9.164,2	4.902,5	53,5	4.494,2	91,7	408,3	8,3
δ' τρίμ. 2006	9.179,1	4.891,2	53,3	4.462,1	91,2	429,1	8,8

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Διάγραμμα 3.5

Εξέλιξη του Ποσοστού του Εργατικού Δυναμικού στο Σύνολο του Πληθυσμού και του Ποσοστού των Ανεργών στο Σύνολο του Εργατικού Δυναμικού

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Ανεργία

Η άνοδος της οικονομικής δραστηριότητας συνοδεύθηκε από μείωση της ανεργίας το 2006 στο 8,9% (έναντι 9,9% το 2005), όταν μάλιστα το ποσοστό του εργατικού δυναμικού στο σύνολο του πληθυσμού ηλικίας 15 ετών και άνω ήταν από τα υψηλότερα των τελευταίων ετών (53,3%). Σε σχέση με την ΕΕ-15 η ανεργία στην Ελλάδα παραμένει υψηλότερη (ΕΕ-15: 7,8%), ενώ μεγάλη είναι και η διάρκεια της, αφού το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων υπερβαίνει αρκετά το αντίστοιχο στην ΕΕ-15 (56% έναντι περίπου 41% στην ΕΕ-15).

Στα επιμέρους χαρακτηριστικά της, το ποσοστό ανεργίας των γυναικών (14,9%), αν και έχει μειωθεί σημαντικά (13,5% έναντι 14,9 το 2005), εξακολουθεί να είναι υπερδιπλάσιο από εκείνο των ανδρών (5,5%).

Ηλικιακά, το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας σημειώνεται στους νέους ηλικίας 15-29 ετών (18,3%), με την ανεργία των νέων γυναικών να ανέρχεται στο 25,2% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού τους. Ως προς τα επίπεδα εκπαίδευσης, τα ποσοστά ανεργίας των αποφοίτων ανώτερης τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης (11,3%) και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (9-10%) ξεπερνούν το συνολικό ποσοστό, ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά παρατηρούνται στους αποφοίτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και σ' αυτούς που έχουν τελειώσει ή έχουν ολοκληρώσει ορισμένες τάξεις της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Σε περιφερειακό επίπεδο, τέλος, το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στη Δυτική Μακεδονία (12,0%) και ακολουθεί η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (10,6%) και η Ήπειρος (9,9%), ενώ στον αντίποδα βρίσκονται η Κρήτη (7,2%) και η Πελοπόννησος (7,4%).

Πίνακας 3.7

Εξέλιξη του μέσου ποσοστού ανεργίας για τα έτη 1998-2006

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ποσοστό ανεργίας (Ελλάδα)	11,2	12,1	11,4	10,8	10,3	9,7	10,5	9,9	8,9
Ποσοστό ανεργίας (ΕΕ-15)	9,3	8,6	7,7	7,3	7,6	8,0	8,1	7,9	7,8

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Eurostat.

Πίνακας 3.8

Η ανεργία (%) κατά φύλο και ομάδες ηλικιών

Ηλικία	Δ' τρίμηνο					
	2005			2006		
	Άρρενες	Θήλειες	Σύνολο	Άρρενες	Θήλειες	Σύνολο
15-29	13,1	26,6	19,1	12,9	25,2	18,3
30-44	5,3	13,5	8,7	4,5	12,3	7,9
45-64	3,3	8,1	5,1	2,7	7,3	4,4
65+	0,6	3,9	1,5	0,9	1,4	1,0
Σύνολο	6,1	14,9	9,7	5,5	13,5	8,8

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Πίνακας 3.9

Η ανεργία (%) κατά φύλο και επίπεδο εκπαίδευσης

Επίπεδο εκπαίδευσης	Δ' τρίμηνο					
	2005			2006		
	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο
Διδακτορικό ή μεταπτυχιακός τίτλος	7,4	10,2	8,5	5,6	9,5	7,2
Τριτοβάθμια εκπαίδευση	4,5	9,8	7,1	3,7	7,9	5,7
Πτυχίο Ανώτερης Τεχνολογικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης	7,4	17,7	12,6	6,7	16,2	11,3
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης*	6,8	17,9	11,1	6,1	16,7	10,2
Απολυτήριο τριτάξιας Μέσης Εκπαίδευσης	7,4	17,7	10,4	5,8	16,3	9,1
Απολυτήριο Δημοτικού	4,4	12,1	7,3	4,6	10,9	6,9
Μερικές τάξεις Δημοτικού	3,0	7,3	4,7	5,5	6,9	6,1
Δεν πήγε καθόλου σχολείο	8,8	10,1	9,3	11,6	2,8	7,7
Σύνολο	6,1	14,9	9,7	5,5	13,5	8,8

* Περιλαμβάνονται και οι μη απόφοιτοι με, τουλάχιστον, ένα χρόνο φοίτησης

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Τον Ιανουάριο του 2007 ο αριθμός των ανέργων εμφανίζεται μειωμένος σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα πέρυσι (κατά 8,8%, όταν τον ίδιο μήνα το 2006 ο αντίστοιχος ρυθμός ήταν 7,1%). Τον Φεβρουάριο η ετήσια μείωση της ανεργίας ήταν ακόμη πιο έντονη. Ο αριθμός των ανέργων εμφανίζεται μειωμένος κατά 13,8%, όταν τον ίδιο μήνα πέρυσι σημείωνε αύξηση της τάξης του 1,2%. Το ποσοστό της ανεργίας τον Ιανουάριο ήταν στο 8,6% (9,6% τον Ιανουάριο του 2006), ενώ τον Φεβρουάριο αυξήθηκε οριακά σε 9,0% (10,4% τον Φεβρουάριο του 2007).

Πληροφόρηση για τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές της απασχόλησης, παρέχονται επιπλέον από τις προβλέψεις των ιδίων των επιχειρήσεων στις Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας του IOBE. Όπως δείχνουν

τα πιο πρόσφατα αποτελέσματα (α' τρίμηνο του 2007), οι προβλέψεις τους για την εξέλιξη της απασχόλησης το δεύτερο τρίμηνο του 2007 είναι σαφώς θετικότερες του αντίστοιχου τριμήνου του 2006 σε όλους τους τομείς. Αναλυτικότερα:

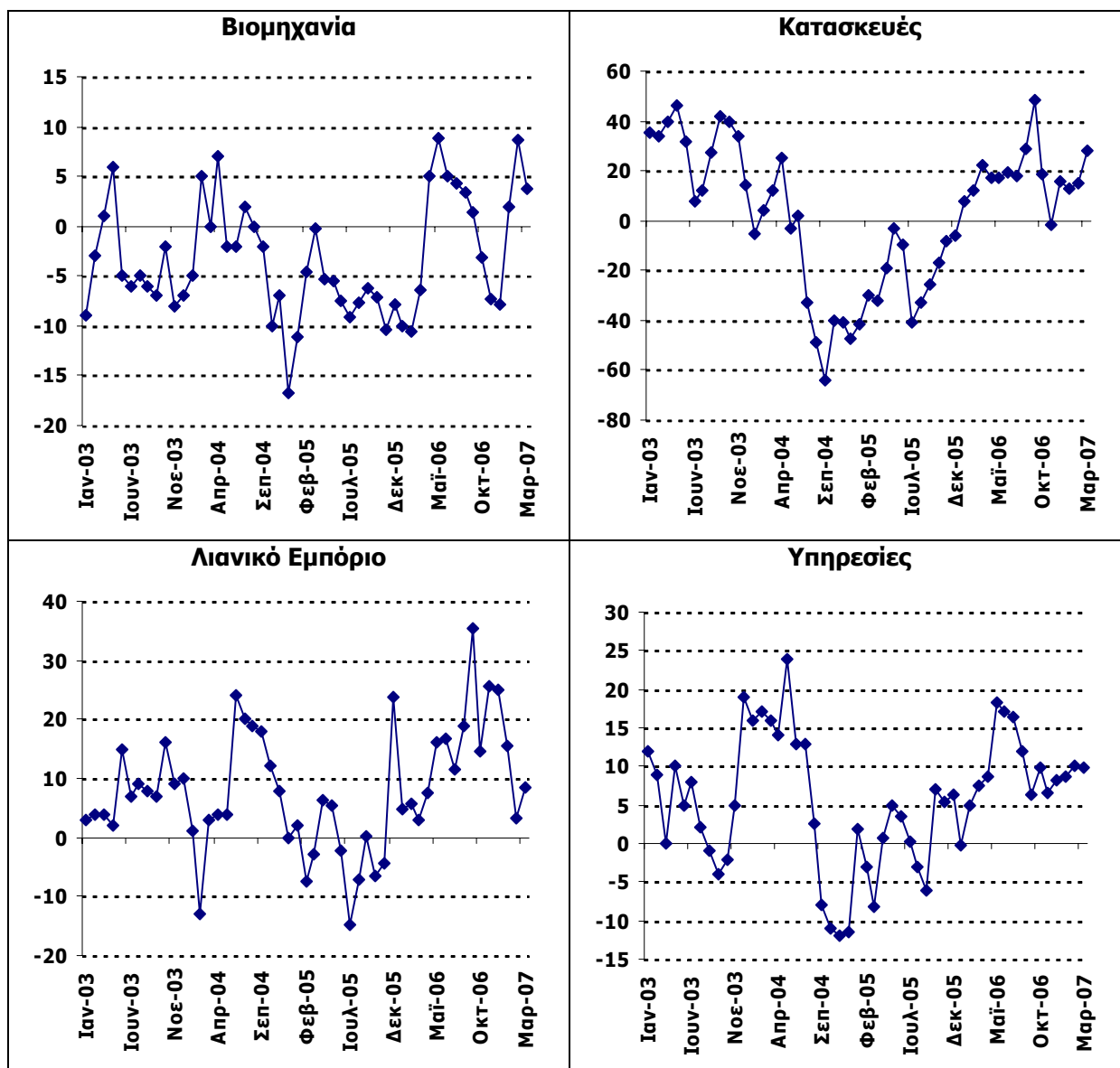
- Στη **Βιομηχανία**, το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπει ενίσχυση της απασχόλησης βραχυπρόθεσμα αυξάνεται σημαντικά το πρώτο τρίμηνο του 2007. Η βελτίωση αυτή σε συνδυασμό με την υποχώρηση του αντίστοιχου ποσοστού αυτών που διατυπώνουν αρνητικές προσδοκίες είχε ως αποτέλεσμα την αντιστροφή του δυσμενούς κλίματος του αντίστοιχου τριμήνου του 2006 και την εκτίμηση ενός θετικού ισοζυγίου απαντήσεων (+5 έναντι -9 το α' τρίμηνο του 2006)

- Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι προσδοκίες των επιχειρήσεων επίσης ενισχύονται και παραπέμπουν σε άνοδο της απασχόλησης το προσεχές τρίμηνο. Η συντριπτική πλειονότητα των επιχειρήσεων (ποσοστό περί το 87%) προβλέπει ότι ο αριθμός των εργαζομένων θα παραμείνει αμετάβλητος. Εντούτοις το α' τρίμηνο του 2007 το ποσοστό εκείνων

που αναμένουν άνοδο της απασχόλησης διευρύνεται σε 12% ενώ μόλις το 3% διατυπώνει αντίθετη άποψη. Συνεκόλουθα η διαφορά θετικών – αρνητικών απαντήσεων βελτιώνεται το α' τρίμηνο του 2007 σε επίπεδο καλύτερο σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2006.

Διάγραμμα 3.6

Προβλέψεις για την απασχόληση (διαφορά θετικών – αρνητικών απαντήσεων)

Πηγή: IOBE

- Όμοια με τους προηγούμενους κλάδους, και στις **Υπηρεσίες** οι προσδοκίες των επιχειρήσεων είναι ευνοϊκότερες. Η σχετική διαφορά θετικών - αρνητικών απαντήσεων διπλασιάζεται καθώς το ποσοστό αυτών που προβλέπουν αύξηση διευρύνεται σε 20% από 16% το α' τρίμηνο του 2006
- Τέλος στις **Κατασκευές**, που μάλιστα χαρακτηρίζονται ως τομέας εντάσεως εργασίας, η διαφορά του ποσοστού αυτών που προβλέπουν άνοδο / μείωση της απασχόλησης στο επόμενο διάστημα διαμορφώνεται σε +19 έναντι +14 το α' τρίμηνο του 2006. Σημειώνεται ότι η μεταβολή αυτή προέκυψε από τη μεγαλύτερης έντασης αύξηση του ποσοστού εκείνων που αναφέρονται σε άνοδο του αριθμού των εργαζομένων τους έναντι αυτών που διατυπώνουν δυσμενείς προβλέψεις.

3.5 **Ισοζύγιο Εξωτερικών Συναλλαγών**

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Το 2006 το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών διευρύνθηκε κατά 9 δισεκ. ευρώ σε σύγκριση με το 2005 και διαμορφώθηκε σε 23,6 δισεκ. ευρώ (12,1% του ΑΕΠ έναντι 8,1% του ΑΕΠ το 2005). Η κύρια συνιστώσα αυτής της εξέλιξης ήταν η αύξηση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου, ενώ δευτερεύουσα επίδραση είχε η αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου των εισοδημάτων. Την ίδια

περίοδο τα πλεονάσματα των ισοζυγίων υπηρεσιών και τρεχουσών μεταβιβάσεων δεν παρουσίασαν αξιόλογες μεταβολές.

Η αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών οφείλεται στη μεγάλη αύξηση των εισαγωγών, λόγω αφενός υψηλής ιδιωτικής κατανάλωσης και αφετέρου των υψηλών τιμών αργού πετρελαίου. Επιπλέον, πέραν των καυσίμων, το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου διευρύνθηκε κατά 29,6% από την άνοδο των καθαρών πληρωμών για αγορές πλοίων, λόγω και της ανανέωσης του εμπορικού στόλου, βάση κοινοτικού κανονισμού (417/2002). Ωστόσο, όπως αναφέρει και η Τράπεζα της Ελλάδος, η ανανέωση του εμπορικού στόλου, εάν ληφθούν υπόψη οι θετικές μεσοπρόθεσμες προοπτικές των θαλάσσιων εμπορικών μεταφορών παγκοσμίως, θα συμβάλει στην αύξηση των εισπράξεων από ναυτιλιακές υπηρεσίες στο μέλλον και επομένως στη μεσοπρόθεσμη βελτίωση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Στη διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου εισοδημάτων συμβάλει και η συνεχιζόμενη άνοδος των πληρωμών για τόκους, μερίσματα και κέρδη, η οποία οφείλεται στην επιδείνωση της αρνητικής «διεθνούς επενδυτικής θέσης» της χώρας (των καθαρών χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων έναντι του εξωτερικού) και στην αύξηση των επιτοκίων διεθνώς. Η άνοδος των καθαρών πληρωμών τόκων συνέβαλε κατά 16% στην αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών το 2006. Τέλος, κατά 24% συνέβαλε η αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου καυσίμων.

Σε μια πιο μακροχρόνια ανάλυση, η διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών τα τελευταία χρόνια αντανakλά τη σημαντική υστέρηση της εθνικής αποταμίευσης έναντι των εγχώριων επενδύσεων και το χαμηλό επίπεδο της διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας και της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας σε όρους τιμών. Αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι η πραγματική σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία, έναντι των 28 κυριότερων εμπορικών εταίρων της χώρας (με βάση τις τιμές καταναλωτή) αυξήθηκε συνολικά κατά 13% την περίοδο 2000-2006, ενώ το σχετικό κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος στο σύνολο της οικονομίας (σε κοινό νόμισμα) αυξήθηκε την ίδια περίοδο κατά 15,2%. Οι αυξήσεις αυτές, στις οποίες συνέβαλε η σωρευτική άνοδος της ονομαστικής σταθμισμένης ισοτιμίας του ευρώ κατά 8,4% την ίδια περίοδο, δημιουργούν αντίστοιχες απώλειες ανταγωνιστικότητας⁷.

Το α' τρίμηνο του 2007 το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών διαμορφώθηκε σε 9 δισεκ. ευρώ. Τα στοιχεία της ΤτΕ δείχνουν αύξηση του ελλείμματος κατά 924 εκατ. ευρώ σε σχέση με την ίδια περίοδο πέρυσι. Η εξέλιξη αυτή αντανakλά πρωτίστως την αύξηση των καθαρών πληρωμών του τομέα της γενικής κυβέρνησης προς την ΕΕ, τη μείωση δηλαδή του πλεονάσματος του ισοζυγίου τρεχουσών μεταβιβάσεων (κατά 500 εκατ. ευρώ) και δευτερευόντως τη διεύρυνση των ελλειμμάτων του εμπορικού ισοζυγίου (κατά 330

εκατ. ευρώ) και του ισοζυγίου εισοδημάτων (κατά 139 εκατ. ευρώ). Στο ισοζύγιο υπηρεσιών, αντίθετα, σημειώθηκε μικρή άνοδος του πλεονάσματος (κατά 45 εκατ. ευρώ).

Ισοζύγιο Κεφαλαιακών Μεταβιβάσεων

Το 2006 η αύξηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου κεφαλαιακών μεταβιβάσεων κατά 993 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το 2005 αντανakλά την αύξηση των κεφαλαιακών μεταβιβάσεων από την ΕΕ προς τον τομέα της γενικής κυβέρνησης και οφείλεται κυρίως στην επιτάχυνση του ρυθμού απορρόφησης των πόρων του Γ' ΚΠΣ. Το α' τρίμηνο του 2007 το πλεόνασμα του ισοζυγίου κεφαλαιακών μεταβιβάσεων διαμορφώθηκε σε 1,9 δισεκ. ευρώ, διευρυμένο κατά 1,1 δισεκ. ευρώ σε σχέση με το 2006. Η άνοδος αυτή αντανakλά και πάλι σχεδόν αποκλειστικά την αύξηση των κεφαλαιακών μεταβιβάσεων από την ΕΕ προς τη γενική κυβέρνηση.

Ισοζύγιο Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών

Το 2006 οι άμεσες επενδύσεις εμφάνισαν καθαρή εισροή ύψους 954 εκατ. ευρώ (έναντι καθαρής εκροής 679 εκατ. ευρώ το 2005). Ειδικότερα, η καθαρή εισροή κεφαλαίων μη κατοίκων για άμεσες επενδύσεις στην Ελλάδα έφθασε σχεδόν τα 4,3 δισεκ. ευρώ, ενώ η καθαρή εκροή κεφαλαίων κατοίκων Ελλάδος για άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό ανήλθε σε 2,8 δισεκ. ευρώ. Οι κυριότερες κινήσεις που συνέβαλαν σε αυτές τις εξελίξεις ήταν η εισροή ύψους 2 δισεκ. ευρώ για την εξαγορά της

⁷ Τράπεζα της Ελλάδος, «Εκθεση του Διοικητή για το έτος 2006», Αθήνα 2007

Πινάκας 3.10 Προσωρινό ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών (εκατ. €)

		Ιανουάριος - Μάρτιος			Μάρτιος		
		2005	2006	2007	2005	2006	2007
I	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ	-4.600,0	-8.087,4	-9.011,3	-1.629,9	-3.310,7	-3.098,4
I.A	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ	-6.757,3	-9.139,0	-9.469,4	-2.370,1	-3.740,0	-3.418,1
I.A.1	ΙΣΟΖΥΓΙΟ καυσίμων	-1.355,7	-2.539,6	-2.162,5	-491,4	-1.046,2	-716,3
	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ χωρίς καύσιμα	-5.401,6	-6.599,4	-7.306,9	-1.878,7	-2.693,8	-2.701,8
	ΙΣΟΖΥΓΙΟ πλοίων	-341,2	-572,4	-1.217,9	-33,0	-234,9	-593,1
	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ χωρίς καύσιμα και πλοία	-5.060,4	-6.027,0	-6.089,0	-1.845,7	-2.458,9	-2.108,7
	Εξαγωγές αγαθών	3.147,7	3.652,3	3.796,9	1.305,5	1.350,6	1.296,9
I.A.2	Καύσιμα	346,9	634,1	554,0	138,9	224,2	186,7
	Πλοία (εισπράξεις)	500,1	284,8	396,1	266,0	118,8	85,3
	Λοιπά αγαθά	2.300,7	2.733,4	2.846,8	900,6	1.007,6	1.024,9
	Εισαγωγές αγαθών	9.905,0	12.791,4	13.266,2	3.675,6	5.090,6	4.715,0
	Καύσιμα	1.702,6	3.173,7	2.716,5	630,3	1.270,4	903,0
I.A.2	Πλοία (πληρωμές)	841,3	857,2	1.614,0	299,0	353,7	678,4
	Λοιπά αγαθά	7.361,1	8.760,5	8.935,7	2.746,3	3.466,5	3.133,6
I.B	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	1.953,5	1.554,8	1.599,5	729,5	617,3	606,9
I.B.1	Εισπράξεις	4.675,4	4.677,9	4.922,8	1.699,3	1.719,6	1.779,3
I.B.2	Ταξιδιωτικό	617,0	519,4	575,6	243,0	212,0	247,0
	Μεταφορές	3.459,2	3.548,0	3.659,4	1.241,0	1.275,8	1.308,1
	Λοιπές υπηρεσίες	599,2	610,5	687,8	215,3	231,8	224,2
	Πληρωμές	2.721,9	3.123,0	3.323,3	969,8	1.102,3	1.172,4
	Ταξιδιωτικό	551,0	526,5	542,0	218,0	156,9	173,0
I.B.2	Μεταφορές	1.426,9	1.697,3	1.772,1	514,5	601,1	625,0
	Λοιπές υπηρεσίες	744,0	899,3	1.009,2	237,3	344,3	374,4
I.Γ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ	-978,8	-1.382,0	-1.520,7	-343,6	-551,9	-521,3
I.Γ.1	Εισπράξεις	785,9	764,7	1.160,0	270,3	284,5	427,6
I.Γ.2	Αμοιβές,μισθοί	65,3	70,3	82,7	24,5	27,7	34,6
	Τόκοι,μερίσματα,κέρδη	720,6	694,4	1.077,3	245,8	256,8	393,0
	Πληρωμές	1.764,7	2.146,7	2.680,7	613,9	836,4	948,9
	Αμοιβές,μισθοί	47,8	65,7	82,0	19,0	22,5	31,4
	Τόκοι,μερίσματα,κέρδη	1.716,9	2.080,9	2.598,7	594,8	813,9	917,5
I.Δ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ	1.182,7	878,8	379,3	354,2	363,9	234,1
I.Δ.1	Εισπράξεις	2.232,9	1.921,8	1.724,3	656,3	573,8	456,9
I.Δ.2	Γενική Κυβέρνηση (κυρίως μεταβιβάσεις απο ΕΕ)	1.767,0	1.351,6	1.218,2	483,0	374,9	279,2
	Λοιποί τομείς (μεταναστευτικά εμβάσματα, κλπ)	465,9	570,2	506,1	173,4	198,9	177,7
	Πληρωμές	1.050,2	1.043,0	1.345,0	302,1	209,9	222,9
	Γενική Κυβέρνηση (κυρίως πληρωμές προς ΕΕ)	851,0	853,3	1.086,9	243,4	150,8	144,0
	Λοιποί τομείς	199,2	189,7	258,1	58,7	59,1	78,9
II	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ	811,4	737,8	1.917,2	124,3	629,4	1.076,2
II.1	Εισπράξεις	865,0	805,7	1.992,2	139,9	652,1	1.102,2
II.2	Γενική Κυβέρνηση (κυρίως μεταβιβάσεις απο ΕΕ)	830,0	758,3	1.937,4	127,4	636,1	1.080,9
	Λοιποί τομείς	35,0	47,5	54,8	12,5	16,0	21,2
	Πληρωμές	53,6	68,0	74,9	15,6	22,6	26,0
	Γενική Κυβέρνηση (κυρίως πληρωμές προς ΕΕ)	4,4	7,0	6,8	1,1	2,3	2,0
	Λοιποί τομείς	49,2	60,9	68,1	14,5	20,3	24,0
III	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ	-3.788,6	-7.349,6	-7.094,1	-1.505,6	-2.681,2	-2.022,2
IV	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΧΡΗΜ/ΚΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ	3710,9	7526,4	6882,8	2047,9	3120,0	2422,0
IV.A	ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ*	44,9	422,9	-2051,8	103,1	59,0	-150,9
IV.B	Κατοίκων στο εξωτερικό	-352,4	-143,4	-2190,1	-63,7	-78,6	-345,8
	Μη κατοίκων στην Ελλάδα	397,3	566,2	138,3	166,8	137,6	194,8
	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ*	-1014,1	1009,0	11051,9	-2131,0	1672,2	4443,9
	Απαιτήσεις	-6460,8	-4930,5	-3638,7	-2186,5	-1420,7	-876,4
	Υποχρεώσεις	5446,7	5939,6	14690,6	55,5	3092,9	5320,3
IV.Γ	ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ*	4464,1	6336,5	-2049,3	4047,8	1683,8	-1765,0
IV.Δ	Απαιτήσεις	-7804,1	-2241,2	-9709,3	2324,6	1203,4	-2310,9
	Υποχρεώσεις	12268,3	8577,7	7660,0	1723,2	480,4	545,9
	(Δάνεια Γενικής Κυβέρνησης)	-248,1	-117,7	-1177,4	-61,0	41,0	-258,6
	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ **	216,0	-242,0	-68,0	28,0	-295,0	-106,0
V	ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΤΕΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	77,7	-176,7	211,2	-542,3	-438,7	-399,7
ΥΦΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ (τέλος περιόδου)***					1778,0	2187,0	2237,0

* (+) καθαρή εισροή (-) καθαρή εκροή * * (+) μείωση (-) αύξηση * * * Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα, σύμφωνα με τον ορισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, περιλαμβάνουν μόνο το νομισματικό χρυσό, τη "συναλλαγματική θέση" στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, τα "ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα" και τις απαιτήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος σε ξένο νόμισμα έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ. Αντίθετα, δεν περιλαμβάνουν τις απαιτήσεις σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ, τις απαιτήσεις σε συνάλλαγμα και σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών της ζώνης του ευρώ, και τη συμμετοχή της Τράπεζας της Ελλάδος στο κεφάλαιο και στα συναλλαγματικά διαθέσιμα της ΕΚΤ.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Εμπορικής Τράπεζας (από Credit Agricole) και η εκροή ύψους περίπου 2,2 δισεκ. ευρώ για την εξαγορά της Τουρκικής Finansbank (από Εθνική Τράπεζα). Το 2006 σημειώθηκε καθαρή εισροή ύψους 8,1 δισεκ. ευρώ στην κατηγορία των επενδύσεων χαρτοφυλακίου, αφού η εισροή κεφαλαίων μη κατοίκων για τοποθετήσεις στην Ελλάδα υπεραντιστάθμισε σε σημαντικό βαθμό την εξόφληση βραχυπρόθεσμων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου και την εκροή κεφαλαίων κατοίκων για τοποθετήσεις σε ομόλογα, μετοχές και έντοκα γραμμάτια του εξωτερικού. Τέλος, στην κατηγορία των «λοιπών» επενδύσεων η καθαρή εισροή 11,5 δισεκ. ευρώ αντανakλά κυρίως το γεγονός ότι η εισροή κεφαλαίων μη κατοίκων για τοποθετήσεις σε καταθέσεις και repos στην Ελλάδα ήταν υπερτριπλάσια της εκροής κεφαλαίων των κατοίκων για αντίστοιχες τοποθετήσεις στο εξωτερικό. Στο τέλος του 2006 τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας διαμορφώθηκαν σε 2,2 δισεκ. ευρώ.⁸

Το α' τρίμηνο του 2007 οι άμεσες επενδύσεις εμφάνισαν καθαρή εκροή ύψους 2 δισεκ. ευρώ. Ειδικότερα, η καθαρή εισροή κεφαλαίων μη κατοίκων για άμεσες επενδύσεις στην Ελλάδα ανήλθε σε 138 εκατ.

⁸ Από την ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη και μετά τα συναλλαγματικά διαθέσιμα, σύμφωνα με τον ορισμό της ΕΚΤ, περιλαμβάνουν μόνο το νομισματικό χρυσό, τη 'συναλλαγματική θέση' στο ΔΝΤ, τα 'ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα' και τις απαιτήσεις της ΤτΕ σε ξένο νόμισμα έναντι κατοίκων χωρών εκτός Ευρωζώνης. Αντίθετα δεν περιλαμβάνουν τις απαιτήσεις σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών εκτός Ευρωζώνης, τις απαιτήσεις σε συνάλλαγμα και σε ευρώ έναντι κατοίκων της Ευρωζώνης και τη συμμετοχή της ΤτΕ στο κεφάλαιο και στα συναλλαγματικά διαθέσιμά της

ευρώ, ενώ η καθαρή εκροή κεφαλαίων κατοίκων για άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό έφθασε τα 2,2 δισεκ. ευρώ. Την ίδια περίοδο σημειώθηκε καθαρή εισροή 11 δισεκ. ευρώ στην κατηγορία των επενδύσεων χαρτοφυλακίου, ενώ στην κατηγορία των «λοιπών» επενδύσεων η καθαρή εκροή κεφαλαίων ανήλθε σε 2 δισεκ. ευρώ την περίοδο αυτή. Στο τέλος Μαρτίου τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας διαμορφώθηκαν σε 2,2 δισεκ. ευρώ.

3.5 Τιμές Καταναλωτή

Εξελίξεις κατά το 2007

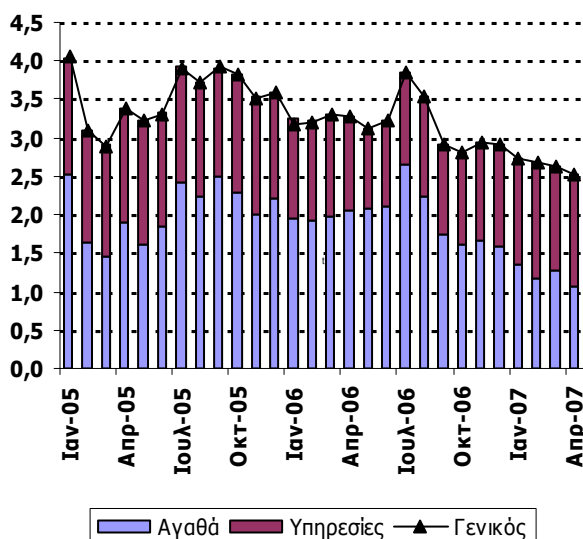
Κατά τους πρώτους μήνες του 2007 καταγράφεται σημαντική επιβράδυνση του πληθωρισμού, εντονότερη μάλιστα από αυτήν που προέβλεπαν οι διεθνείς οργανισμοί. Σύμφωνα με το Γενικό Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΓΔΤΚ), κατά το πρώτο πεντάμηνο του 2007, ο πληθωρισμός κινείται στο 2,6% έναντι 3,2% την αντίστοιχη περίοδο του 2006. Πρόκειται για πολύ σημαντική επιβράδυνση, καθώς συμβαίνει σε μια περίοδο ταχείας ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας που ξεπερνά το 4%. Από την άλλη πλευρά όμως ο δομικός πληθωρισμός, εξαιρώντας δηλαδή τις τιμές της ενέργειας και των νωπών οπωροκηπευτικών, επιταχύνεται σημαντικά: από 2,55% το 2006 έχει επιταχυνθεί στο 3,2%, κάτι που φανερώνει την ισχυρή επίδραση των παραπάνω παραγόντων στο Γενικό Δείκτη.

Σε επίπεδο επιμέρους αγαθών, η εικόνα σε σχέση με το 2006 διαφοροποιείται, καθώς την επιβράδυνση προκαλούν πλέον τα αγαθά και όχι οι υπηρεσίες, όπως προκύπτει και από την πορεία των ειδικών δεικτών

που θα αναφερθεί στη συνέχεια. Η κατηγορία *Αλκοολούχα ποτά και καπνός* είναι αυτή που εμφανίζει τη σημαντικότερη ποσοστιαία άνοδο 10,8% (έναντι 3,2% την αντίστοιχη περίοδο του 2006), λόγω αύξησης των τιμών των αλκοολούχων και μη σερβιριζόμενων ποτών και τσιγάρων. Σημαντική μπορεί να θεωρηθεί η άνοδος στην *Ένδυση και Υπόδηση* (3,8% από 1,5% το 2006), ενώ οριακή μόνο επιτάχυνση παρουσιάζουν οι τιμές στη *Διατροφή και μη Αλκοολούχα ποτά* (2,7 έναντι 2,4%). Στον αντίποδα η σημαντική επιβράδυνση στη *Στέγαση* (1,3% έναντι 8,5% το πρώτο τετράμηνο του 2006) λόγω χαμηλότερων τιμών στο πετρέλαιο θέρμανσης και η μετριοπαθέστερη επιβράδυνση στις *Μεταφορές* (0,8% από 3,8%) αποκλιμακώνουν τις πιέσεις στο δείκτη.

Διάγραμμα 3.7

Εξέλιξη πληθωρισμού
(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

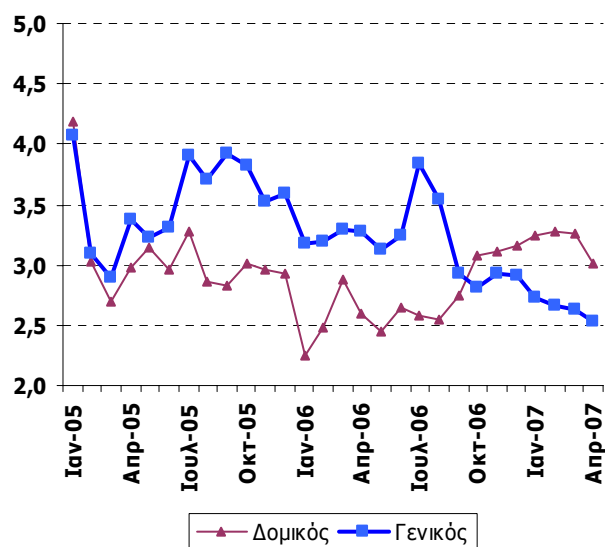

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ

Σαφώς η θετική αυτή εξέλιξη είναι αποτέλεσμα της ηπιότερης πορείας των τιμών του πετρελαίου το 2007 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2006. Η εξέλιξη αυτή είναι καθοριστική για τον πληθωρισμό της Ελλάδας ωστόσο το γεγονός ότι ο πυρήνας αυξάνεται είναι ανησυχητική ένδειξη για τη μελλοντική του πορεία. Άλλωστε, η επιβράδυνση του πληθωρισμού είναι αποτέλεσμα και της σημαντικής αποκλιμάκωσης των πιέσεων από την πλευρά της προσφοράς κατά το 2007, όπως καταγράφεται στον δείκτη τιμών παραγωγού (εγχώρια αγορά). Έτσι ο σχετικός δείκτης, αυξάνεται μόλις με 0,9% το πρώτο τετράμηνο του έτους έναντι αύξησης 9,1% το 2006, γεγονός που προοιωνίζεται, – καθώς αποτελεί πρόδρομο δείκτη – περαιτέρω αποκλιμάκωση του πληθωρισμού εντός του 2007.

Διάγραμμα 3.8

Εξέλιξη δομικού πληθωρισμού
(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

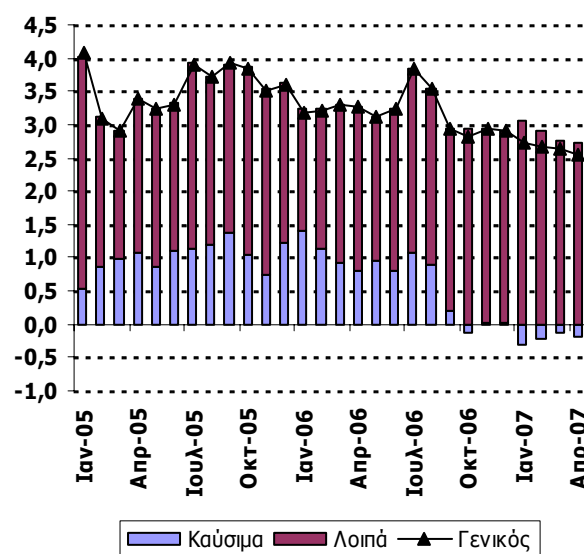

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ

Τα ενεργειακά αγαθά παρουσιάζουν το πρώτο τετράμηνο οριακή υποχώρηση (-0,8%) όταν την αντίστοιχη περίοδο του 2006 κατέγραφαν ισχυρή άνοδο κατά 10,8%. Έντονη είναι η αποκλιμάκωση στη Βιομηχανία Τροφίμων και Ποτών (μείωση -2,8% έναντι αύξησης κατά 10,8% το 2006, ενώ συνολικά η παραγωγή καταναλωτικών αγαθών – που αποτελεί και το 40% του δείκτη τιμών παραγωγού- μειώνεται με 2,2% έναντι αύξησης κατά 8,6% την αντίστοιχη περίοδο του 2006, γεγονός που προοικονομείται ευνοϊκές εξελίξεις στην πορεία του ΓΔΤΚ στο επόμενο διάστημα.

Διάγραμμα:3.9

Συμβολή των Καυσίμων στη διαμόρφωση του πληθωρισμού
(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ

Οι επιμέρους δείκτες που εμφανίζουν αξιοσημείωτη συμπεριφορά είναι οι εξής:

- Ο δείκτης τιμών αγαθών κινείται με μέσο ρυθμό 2,2%, παρουσιάζοντας επιβράδυνση άνω της μίας ποσοστιαίας

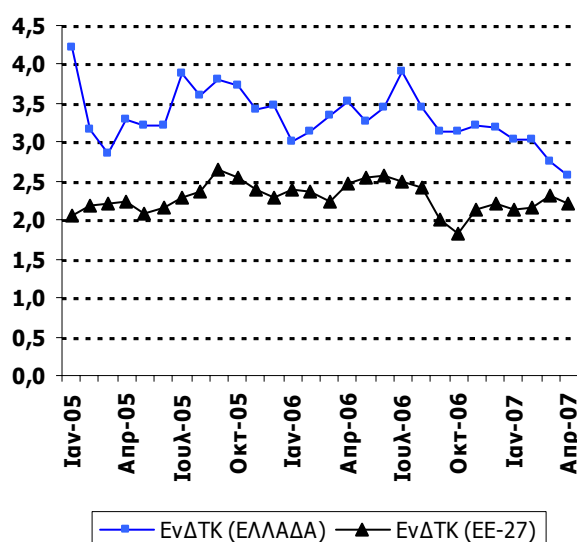
μονάδας σε σχέση με το 2006 (3,4%). Όμως ο δείκτης τιμών των υπηρεσιών επιταχύνεται στο 3,6% έναντι 3,2% το αντίστοιχο τετράμηνο του 2006, κάτι που συμβάλλει άλλωστε και στην ενίσχυση του πυρήνα του πληθωρισμού στο 3,2% έναντι 2,6% το 2006. Αντίθετα ο ειδικός δείκτης καυσίμων παρουσιάζει μείωση κατά -3,7% (έναντι έντονης αύξησης 18,4% το 2006) όπως και ο ειδικός δείκτης ενέργειας, που μειώνεται κατά 2,1% έναντι αύξησης κατά 14,7% την αντίστοιχη περίοδο του 2006. Έτσι το πρώτο τετράμηνο του 2007 τα καύσιμα έχουν σταθερά αρνητική συμβολή στον πληθωρισμό και οδηγούν στην επιβράδυνσή του. Τέλος οι αυξήσεις στα νωπά οπωροκηπευτικά στις αρχές του έτους κινούνται στην περιοχή του 4%, όταν την αντίστοιχη περίοδο του 2006 κατέγραφαν μείωση κατά 3,5%.

- Ο Εναρμονισμένος Δείκτης Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ) που χρησιμοποιείται στις διεθνείς συγκρίσεις έχει επίσης επιβραδυνθεί καθώς κινείται τους πρώτους μήνες του 2007 με 2,85% έναντι 3,25% το 2006. Ο αντίστοιχος ρυθμός στην Ευρωζώνη κινείται στο 1,9%, κάτω πλέον από το «όριο επιφυλακής» του 2% (2,4% την αντίστοιχη περίοδο του 2006), ενώ αντίθετα στην ΕΕ-27, η επιβράδυνση είναι πολύ ηπιότερη (2,2% έναντι 2,4%) Η Ελλάδα διατηρεί έτσι τον υψηλότερο - κατά μέσο όρο πληθωρισμό στην Ευρωζώνη τους πρώτους μήνες του 2007, αν και τον Απρίλιο βελτιώνει τη θέση της (4η).

Από την άλλη πλευρά η θετική εξέλιξη στον ελληνικό δείκτη επιτρέπει μια πορεία σύγκλισης, καθώς η διαφορά των δύο δεικτών (Ελλάδας και Ευρωζώνης) υποχωρεί και πάλι στο επίπεδο της μίας ποσοστιαίας μονάδας. Ωστόσο η ισχύς των παραγόντων που διατηρούν τον πληθωρισμό της Ελλάδας σε σημαντικά υψηλότερο επίπεδο από την Ευρωζώνη παραμένουν έντονοι: υψηλός ρυθμός ανάπτυξης που επιτρέπει υψηλότερες αμοιβές, υψηλό κόστος εργασίας, βασικά αγαθά και υπηρεσίες που είναι σχετικώς προστατευμένα από το διεθνή ανταγωνισμό (ή αντίστροφα μεγάλο ποσοστό τους είναι μη εμπορεύσιμα διεθνώς), διατηρούν ισχυρή την εγχώρια ζήτηση, πιέζοντας τον πληθωρισμό.

Διάγραμμα 3.10

Εξέλιξη Εναρμονισμένων Δεικτών Τιμών Καταναλωτή Ελλάδας και ΕΕ-25
(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ΕΣΥΕ

Μεσοπρόθεσμες Εκτιμήσεις

Τα πρώτα στοιχεία του 2007 είναι επομένως ενθαρρυντικά για τον πληθωρισμό και συνηγορούν στην τάση αποκλιμάκωσης που προβλέπουν οι περισσότεροι εγχώριοι και διεθνείς φορείς. Ο ΓΔΤΚ εκτιμάται ότι θα κινηθεί στο επίπεδο του 2,7%, ενδεχομένως και ακόμα χαμηλότερα, εφόσον τα καύσιμα παραμείνουν σε ήπια επίπεδα τιμών. Αντίστοιχα ο Εναρμονισμένος δείκτης αναμένεται να επιβραδυνθεί σε επίπεδο λίγο κάτω από το 3%. Ωστόσο ο δομικός πληθωρισμός, φαίνεται να κινείται αντίθετα και αναμένεται να επιταχυνθεί, γεγονός που προβληματίζει.

Η πρόβλεψη για αποκλιμάκωση της τιμής του πετρελαίου διεθνώς, που επηρεάζει άμεσα τις τιμές των καυσίμων, αλλά και έμμεσα τις περισσότερες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών δείχνει σχετικά ισχυρή. Το ΔΝΤ, στην τελευταία έκθεσή του (Απρίλιος 2007), προβλέπει ότι το μέσο ετήσιο επίπεδο της διεθνούς τιμής σε ευρώ του αργού πετρελαίου θα μειωθεί κατά 10% σε σύγκριση με πέρυσι. Οι προβλέψεις αυτές σε συνδυασμό με την εκτίμηση ότι η μέση ετήσια ονομαστική συναλλαγματική ισοτιμία του ευρώ θα αυξηθεί ταχύτερα από πέρυσι (0,8% έναντι 0,6%) υποστηρίζουν ακόμα εντονότερα την άμβλυνση των άμεσων ή έμμεσων πιέσεων στον πληθωρισμό.

Μια δεύτερη συνιστώσα που θα συνεισφέρει σημαντικά στη συγκράτηση των τιμών είναι η υποχώρηση του ρυθμού ανόδου των τιμών των μη ενεργειακών πρώτων υλών και των άλλων βασικών εμπορευμά-

των σε δολάρια, όπου σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΔΝΤ (IMF, World Economic Outlook, April 2007) θα αυξηθούν μόλις κατά 4,2% το 2007, έναντι αύξησης κατά 27,2% το προηγούμενο έτος.

Στην κατεύθυνση της συγκράτησης του γενικού επιπέδου των τιμών φαίνεται να λειτουργεί επίσης η οριακή επιβράδυνση του ρυθμού ανόδου του μοναδιαίου κόστους εργασίας, καθώς οι συμφωνημένες αυξήσεις αποδοχών μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων για το 2007 είναι ελαφρά χαμηλότερες του 2006 (5,4% έναντι 6,2%), ενώ εκτιμάται παράλληλα και οριακή επιτάχυνση της παραγωγικότητας. Ο ρυθμός ανόδου του κόστους εργασίας ωστόσο συνεχίζει να κινείται ελαφρώς ταχύτερα από την άνοδο της παραγωγικότητας, ενώ υπερτερεί σημαντικά και από την αντίστοιχη πορεία του κόστους εργασίας στην Ευρωζώνη. Ενισχυτικά, τέλος, στην πορεία επιβράδυνσης θα συνεισφέρουν το 2007 και οι μικρές μόνο αυξήσεις των τιμολογίων των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας.

Ο εγχώριος πληθωρισμός επηρεάζεται έντονα και από τον κύκλο ανόδου των βασικών επιτοκίων που έχει υιοθετήσει η ΕΚΤ, ο οποίος θα μπορούσε να οδηγήσει σε ακόμα ευνοϊκότερη πορεία, καθώς κινείται σε κατεύθυνση που εξυπηρετεί τον ελληνικό οικονομικό κύκλο. Το βασικό επιτόκιο δανεισμού του ευρώ, έχει προσδιοριστεί πλέον στο 4% με βάση την πρόσφατη αύξηση.

Από την άλλη πλευρά, η θετική επίδραση των παραπάνω παραγόντων θα μπορούσε

να είναι ακόμα ισχυρότερη, οδηγώντας σε ακόμα μεγαλύτερη επιβράδυνση του πληθωρισμού, αν οι παράγοντες που σχετίζονται με τη ζήτηση αποδυναμώνονταν. Αυτό ωστόσο, όπως ήδη έχει συζητηθεί σε προηγούμενα κεφάλαια της έκθεσης, δεν φαίνεται να συμβαίνει το 2007. Η μεγέθυνση της ελληνικής οικονομίας κινείται σε επίπεδα άνω του 4% και παρά τις πιο «σφικτές» νομισματικές συνθήκες που διαμορφώνονται διεθνώς, η εγχώρια ζήτηση παραμένει ισχυρή. Κινητήριοι μοχλοί είναι η υψηλή ιδιωτική κατανάλωση, η οποία με τη σειρά της ενισχύεται από την πιστωτική επέκταση. Το ΥΠΟΙΟ εκτιμά υψηλή αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης και το 2007 (3,7%), ενώ οι θετικές εξελίξεις στην απασχόληση, καθώς και η άνοδος των πραγματικών μισθών θα δημιουργήσουν επιπρόσθετες πιέσεις από την πλευρά της ζήτησης. Εξάλλου και οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, αν και δεν είναι δυνατόν να επαναλάβουν την άνοδο κατά 9,1% το 2006, αναμένεται να διατηρήσουν ανοδικό ρυθμό, άνω του 7,5% την επόμενη τριετία.

Πρέπει να σημειωθεί ακόμα ότι οι θετικές επιδράσεις από την εφαρμοζόμενη δημοσιονομική πολιτική κατά το 2006 ενδεχομένως να αμβλυνθούν το 2007 στο βαθμό που αυτή γίνει πιο επεκτατική. Η άρση του καθεστώτος επιτήρησης από την Ε.Επιτροπή, αλλά κυρίως το γεγονός ότι το φθινόπωρο του 2007 ενδεχομένως να υπάρξει εκλογική αναμέτρηση, πιθανόν να ευνοήσουν παροχές κοινωνικού χαρακτήρα και να αμβλύνουν μέρος της ισχύος των

παραγόντων που μπορούν να συγκρατήσουν τον πληθωρισμό.

Πρόδρομες ενδείξεις για τις πιέσεις από την πλευρά της προσφοράς, προκύπτουν και από τις εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη των τιμών των προϊόντων τους, όπως αυτές καταγράφονται στις μηνιαίες έρευνες οικονομικής συγκυρίας του IOBE. Τα αποτελέσματα συγκλίνουν με την εικόνα επιβράδυνσης της αύξηση των τιμών το 2007 και προοιωνίζονται συνέχισή της και για το υπόλοιπο του έτους. Σε όλους τους τομείς οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για υψηλότερες τιμές των προϊόντων τους αποκλιμακώνονται κατά τη διάρκεια του 2007. Όπως συμβαίνει πάντα, το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων ανά τομέα δηλώνει ότι δεν θα υπάρξει μεταβολή των τιμών, ωστόσο η τάση διαμορφώνεται κάθε φορά από το εύρος της διαφοράς του ποσοστού αυτών που προβλέπουν αύξηση σε σχέση με αυτές που βλέπουν μείωση. Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, το σχετικό ισοζύγιο αυτών που προβλέπουν βραχυπρόθεσμα άνοδο / μείωση τιμών περιορίζεται συνεχώς κατά το 2007. Ο Μάιος είναι ο πέμπτος κατά σειρά μήνας αποκλιμάκωσης, αν και είναι γεγονός ότι ο δείκτης είχε ωθηθεί σε υψηλά επίπεδα στο τέλος του προηγούμενου έτους. Σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο πάντως η τιμή του ισοζυγίου δεν έχει μεταβληθεί ιδιαίτερα, κάτι που υποδηλώνει σταθερή τάση αύξησης

των τιμών στη βιομηχανία, σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο.

- Παρόμοια είναι η εικόνα και στο **Λιανικό Εμπόριο**, αν και οι προβλέψεις είναι πιο ενισχυμένες σε σχέση με την περσινή περίοδο. Το σχετικό ισοζύγιο για το τρίμηνο Μαρτίου – Μαΐου 2007 εκτιμάται στο +16 (από +13 το αντίστοιχο τρίμηνο του 2006), όμως υπάρχει σημαντική αποκλιμάκωση εντός του 2007: το φετινό Μάιο μόλις το 17% δηλώνει ότι αναμένει άνοδο τιμών στο επόμενο διάστημα, επίδοση που είναι η χαμηλότερη εντός του 2007 στον τομέα. Το γεγονός αυτό αναμένεται να έχει ευνοϊκή επίδραση στον πληθωρισμό κάτι που σημαίνει ότι αμβλύνονται οι πιέσεις από αυτόν τον τομέα της οικονομίας.
- Οι **Υπηρεσίες** είναι σταθερά ο τομέας με την καλύτερη εικόνα, καθώς το ποσοστό αυτών που προβλέπουν αύξηση τιμών περιορίζεται τον Μάιο στο 10% από 21% τον περσινό Μάιο. Μάλιστα το σχετικό ισοζύγιο για το πιο πρόσφατο τρίμηνο διαμορφώνεται στο +11 σημαντικά βελτιωμένο σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο (+17), κάτι που σημαίνει ότι οι πληθωριστικές πιέσεις στο αμέσως επόμενο διάστημα από τον τομέα αυτόν θα είναι ακόμα ηπιότερες σε σχέση με τη βιομηχανία και το λιανικό εμπόριο.
- Τέλος στις **Κατασκευές**, και ειδικά στις επιχειρήσεις που ασχολούνται με **ιδιωτικές κατασκευές** και όχι δημό-

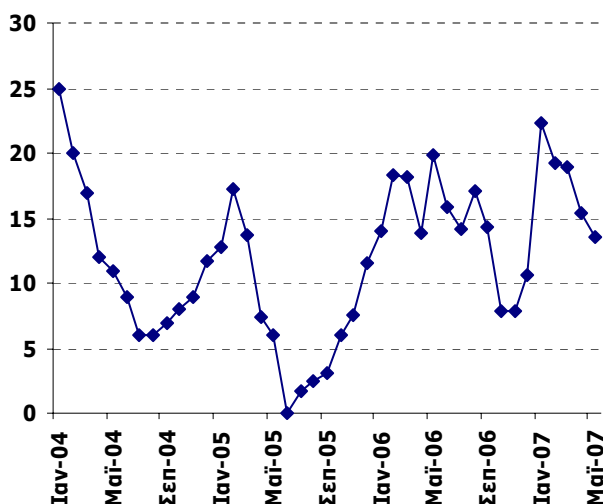
σια έργα, όπου οι τιμές καθορίζονται με διαφορετικό τρόπο, η πίεση φαίνεται επίσης να μετριάζεται εντός του 2007. Η διαφορά μεταξύ του ποσοστού των επιχειρήσεων που προβλέπουν άνοδο και εκείνου που προβλέπουν μείωση τιμών στο επόμενο διάστημα περιορί-

ζεται τον Μάιο στο +4 έναντι +7 τον Μάιο του 2006. Εξάλλου, ο τομέας παρουσιάζει το μικρότερο θετικό ισοζύγιο μεταξύ των εξεταζόμενων τομέων, κάτι που υποδηλώνει σχετικά μικρότερη πίεση από αυτόν τον τομέα της οικονομίας σε σχέση με τους λοιπούς τομείς.

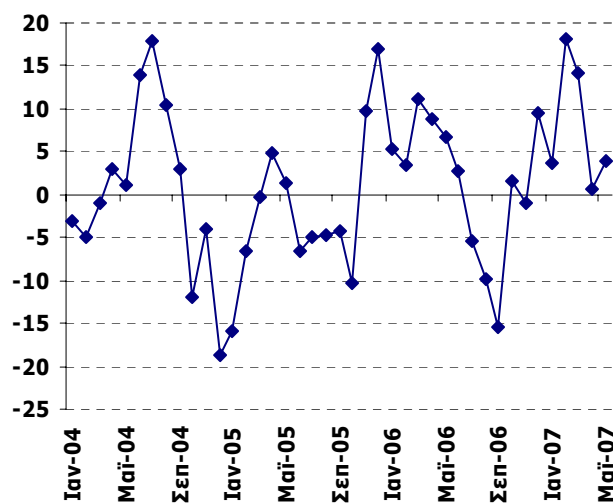
Διάγραμμα 3.11

Προβλέψεις για τις Τιμές προϊόντων και υπηρεσιών
(διαφορά % θετικών – αρνητικών απαντήσεων)

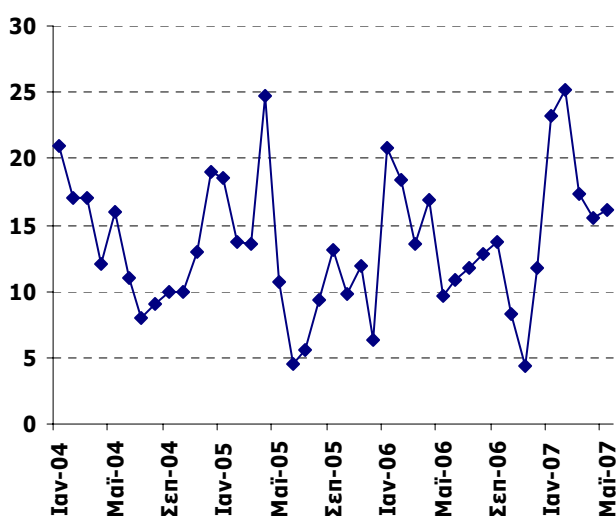
Βιομηχανία

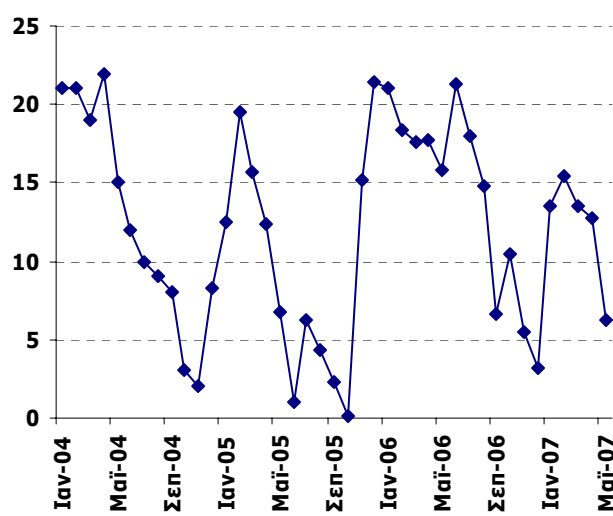
Ιδιωτικές Κατασκευές

Λιανικό Εμπόριο

Υπηρεσίες

Πηγή: ΙΟΒΕ

4 **ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΟ 2007 (ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ IMD).**

Ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος (ΣΒΒΕ) σε συνεργασία με το IOBE δημοσιοποίησε τον Μάιο του 2007 τα αποτελέσματα της Παγκόσμιας Επετηρίδας Ανταγωνιστικότητας (World Competitiveness Yearbook) του International Institute for Management Development (IMD). Υπενθυμίζεται ότι πρόκειται για μια ετήσια έκθεση που δημοσιεύεται ανελλιπώς από το 1989 μέχρι σήμερα και αφορά σε ένα μοντέλο αποτίμησης της ανταγωνιστικότητας που προσπαθεί να κατατάξει τα διάφορα οικονομικά συστήματα βάσει της ικανότητάς τους να παρέχουν ένα περιβάλλον στο οποίο οι επιχειρήσεις να μπορούν να ανταγωνίζονται. Η αποτίμηση της ανταγωνιστικότητας άλλωστε δεν είναι δυνατόν να ερμηνευτεί απλώς από την ετήσια μεταβολή του ΑΕΠ ή τη μεταβολή της παραγωγικότητας, αλλά πρέπει να ληφθούν υπόψη μια σειρά από παράγοντες (πολιτικοί, πολιτισμικοί, εκπαιδευτικοί, οικονομικοί) που οι επιχειρήσεις έχουν να αντιμετωπίσουν στην καθημερινή τους λειτουργία. Το IMD εξετάζει λοιπόν την προσπάθεια των χωρών και των επιχειρήσεων να διαχειριστούν το περιβάλλον τους και το σύνολο των ανταγωνιστικών τους πλεονεκτημάτων για να επιτύχουν ευημερία και κέρδη. Το εννοιολογικό πλαίσιο πάνω στο οποίο αναπτύσσεται το μοντέλο IMD βασίζεται στην αποτίμηση του βαθμού επιτυχίας αυτής της προσπάθειας με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτευχθεί ισορροπία ανάμεσα σε τέσσερις 4 παράγοντες ανταγωνιστικότητας:

1. **Οικονομική Απόδοση,**
2. **Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα,**
3. **Επιχειρηματική Αποτελεσματικότητα, και**
4. **Υποδομές.**

Με βάση λοιπόν τη συνολική απόδοση κάθε χώρας στους τέσσερις παραπάνω τομείς που περιλαμβάνουν ένα πλήθος ποσοτικών και ποιοτικών κριτηρίων, εκτιμάται μια συνολική βαθμολογία η οποία επιτρέπει την κατάταξη των χωρών. Οι κύριες διαπιστώσεις που προκύπτουν από την έκθεση του 2007 για το παγκόσμιο Περιβάλλον Ανταγωνιστικότητας είναι οι ακόλουθες:

1. Σημαντικές αλλαγές καταγράφονται παγκοσμίως, καθώς οι αναδυόμενες οικονομίες βελτιώνονται διαρκώς με όρους ανταγωνιστικότητας και νέες επιχειρήσεις εμφανίζονται σε διάφορες χώρες ανά τον κόσμο. Την ίδια στιγμή όμως φαίνεται αρκετά πιθανόν, οι αναπτυγμένες οικονομίες να αντιμετωπίσουν δυσκολίες στην προσπάθειά τους να «αποδεχθούν» αυτή την εξέλιξη. Σε αυτό το πλαίσιο είναι αρκετά πιθανόν να παρατηρηθεί μια τάση ενίσχυσης του προστατευτισμού στις οικονομίες της Ευρώπης, των ΗΠΑ, αλλά και γενικά στις βιομηχανοποιημένες οικονομίες. Αναμένονται έτσι μέτρα προστατευτισμού σε αυτές, αν και περισσότερο «διακριτικά» σε σχέση με το παρελθόν: εταιρική διακυβέρνηση, περιβαλλοντική προστασία, πνευματικά και κοινωνικά δικαιώματα,

θα κυριαρχήσουν ως ανταγωνιστικές έννοιες τα επόμενα χρόνια.

2. Από τις 55 εξεταζόμενες οικονομίες, οι ΗΠΑ εξακολουθούν να βρίσκονται στην 1^η θέση και ακολουθούν η Σιγκαπούρη και το Χονγκ – Κονγκ. Ωστόσο, 40 από τις 55 οικονομίες αυξάνουν ή διατηρούν την ανταγωνιστικότητά τους συγκρινόμενες με τις ΗΠΑ, κάτι που σημαίνει ότι περιορίζουν το χάσμα και 15 χάνουν έδαφος.
3. Κίνα, Ρωσία, Ινδία, Σλοβακία, Εσθονία, Σουηδία, Αυστρία, Αυστραλία, Δανία, Ελβετία και Χονγκ – Κονγκ, έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο στη διεθνή τους ανταγωνιστικότητα τα τελευταία χρόνια, παρουσιάζοντας ταχύτερη βελτίωση από τους υπόλοιπους.

Η Ελλάδα με βάση τις επιδόσεις της το 2007, διατηρεί την 36η θέση της κατάταξης μεταξύ των 55 χωρών που αναλύονται. Αναλυτικότερα οι επιδόσεις της ελληνικής Οικονομίας το 2007 στους επιμέρους τομείς έχουν ως εξής:

1. Στον τομέα της «**Οικονομικής Απόδοσης**» η Ελλάδα **απώλεσε τρεις θέσεις** και από την 43^η το 2006, βρίσκεται πλέον στην 46^η θέση.
2. Στον τομέα της «**Κυβερνητικής Αποτελεσματικότητας**» η Ελλάδα **κέρδισε 10 θέσεις** και από την 40^η το 2006, βρίσκεται το 2007 στην 30^η.
3. Στον τομέα της «**Επιχειρηματικής Αποτελεσματικότητας**» η Ελλάδα

βελτίωσε επίσης τη θέση της και από την 40^η το 2006 βρίσκεται στην 35^η.

4. Στον τομέα των «**Υποδομών**», η Ελλάδα **απώλεσε πέντε θέσεις** και από την 29^η του 2006 βρίσκεται στην 34^η το 2007.

Η διαχρονική εξέλιξη της κατάταξης της Ελλάδας τόσο στο σύνολο, όσο και στα τέσσερα επιμέρους κριτήρια ανταγωνιστικότητας αποτυπώνεται στον Πίνακα 4.1. Στον Πίνακα 4.2 παρουσιάζεται επίσης η κατάταξη της Ελλάδας στις δύο πιο πρόσφατες αποτιμήσεις (2006 και 2007) στους είκοσι επιμέρους δείκτες που αναπτύσσει το IMD, καθένας από τους οποίους περιλαμβάνεται σε έναν κύριο παράγοντα ανταγωνιστικότητας.

Σωρευτικά, την περίοδο 2003-2007, η κατάταξη της χώρας παρουσιάζει διακυμάνσεις. Την τριετία 2003-2005 απώλεσε 5 θέσεις ανταγωνιστικότητας και υποχώρησε στην 41^η το 2005, για να ανακάμψει το 2007 κερδίζοντας 5 θέσεις. Σημαντική είναι το 2007 η βελτίωση στην *Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα* όπου καταγράφεται άνοδος 10 θέσεων στη σχετική κατάταξη, αλλά και στην *Επιχειρηματική Αποτελεσματικότητα*, με άνοδο πέντε θέσεων. Οι σημαντικές αυτές βελτιώσεις φαίνεται όμως να αντισταθμίζονται από την επιδείνωση στις *Υποδομές*, όπου η Ελλάδα υποχωρεί στην 35^η θέση και στην *Οικονομική Απόδοση* που οδηγεί σε απώλεια τριών θέσεων και στη χαμηλότερη θέση από όλους τους τομείς (46^η).

Πίνακας 4.1

Διαχρονική κατάταξη της Ελλάδας συνολικά και αναλυτικά στους κύριους παράγοντες ανταγωνιστικότητας

κριτήριο	κατάταξη σε σύνολο 55 χωρών				
	2003	2004	2005	2006	2007
Συνολική κατάταξη	36	37	41	36	36
Οικονομική Απόδοση	37	37	42	43	46
Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα	40	42	44	40	30
Επιχειρηματική Αποτελεσματικότητα	31	33	40	40	35
Υποδομές	31	33	31	29	34

Πηγή: IMD, WCY 2007

Πίνακας 4.2

Οι ελληνικές επιδόσεις στους επιμέρους δείκτες ανταγωνιστικότητας

δείκτης	κατάταξη σε σύνολο 55 χωρών	
	2006	2007
Εγχώρια Οικονομία	38	36
Διεθνές Εμπόριο	37	46
Ξένες Επενδύσεις	40	48
Απασχόληση	55	48
Τιμές	40	29
Δημόσια Οικονομικά	56	39
Δημοσιονομική Πολιτική	49	37
Θεσμικό Πλαίσιο	40	27
Επιχειρηματική Νομοθεσία	36	31
Κοινωνικό Πλαίσιο	29	25
Παραγωγικότητα & Αποτελεσματικότητα	36	25
Αγορά Εργασίας	54	47
Χρηματοδότηση / Πόροι	39	33
Διοικητικές Πρακτικές	42	34
Στάσεις και Αξίες	45	39
Βασική Υποδομή	34	30
Τεχνολογική Υποδομή	44	38
Επιστημονική Υποδομή	42	38
Υγεία & Περιβάλλον	27	27
Εκπαίδευση	33	32

Πηγή: IMD, WCY 2007

Από τον Πίνακα 4.2, γίνεται φανερό ότι είναι οι φτωχές επιδόσεις στον τομέα των Ξένων Επενδύσεων και της Απασχόλησης το 2007 που φέρνουν την Ελλάδα στις χαμηλότερες θέσεις της κατάταξης, παρά τη σημαντική βελτίωση στην τελευταία το

2007. Από την άλλη πλευρά οι επιδόσεις της Ελλάδας στον τομέα του Κοινωνικού Πλαισίου και της Παραγωγικότητας φαίνεται να έχουν βελτιωθεί το 2007, γεγονός που επιτρέπει στην Ελλάδα να καταταχθεί σε υψηλότερες σχετικά θέσεις (25^η θέση).

Πίνακας 4.3

Σύγκριση της Ελλάδας με τις χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ (κατάταξη)

Χώρα	2007	2006	2005	2004
ΗΠΑ	1	1	1	1
Λουξεμβούργο	2	7	8	7
Δανία	3	3	5	5
Ελβετία	4	6	6	11
Ισλανδία	5	2	2	4
Ολλανδία	6	13	10	12
Σουηδία	7	12	11	9
Καναδάς	8	5	3	2
Αυστραλία	9	4	7	3
Αυστρία	10	11	14	10
Νορβηγία	11	10	12	13
Ιρλανδία	12	9	9	8
Γερμανία	13	17	17	15
Φινλανδία	14	8	4	6
Νέα Ζηλανδία	15	16	13	14
Ην. Βασίλειο	16	15	16	16
Ιαπωνία	17	14	15	17
Βέλγιο	18	18	18	18
Γαλλία	19	20	20	19
Κορέα	20	22	19	21
Ισπανία	21	21	23	20
Τσεχία	22	19	21	25
Σλοβακία	23	23	24	23
Ουγγαρία	24	24	22	24
Ελλάδα	25	25	27	26
Πορτογαλία	26	26	25	22
Ιταλία	27	29	28	27
Μεξικό	28	28	29	29
Τουρκία	29	27	26	28
Πολωνία	30	30	30	30

Πηγή: IMD, WCY 2004-2007, Επεξεργασία στοιχείων Τμήμα Τεκμηρίωσης & Μελετών, Σ.Β.Β.Ε.

Πίνακας 4.4

Πλεονεκτήματα & Μειονεκτήματα της Ελληνικής Οικονομίας (θέση σε σύνολο 55 χωρών)

Πλεονεκτήματα		Μειονεκτήματα	
Οικονομική Απόδοση			
1.	Έσοδα από τον τουρισμό (% του ΑΕΠ) [13]	1.	Εξαγωγές αγαθών (% του ΑΕΠ) [55]
2.	Εξαγωγές εμπορικών υπηρεσιών (% του ΑΕΠ) [19]	2.	Άμεσες ξένες επενδύσεις στο εσωτερικό (% του ΑΕΠ) [50]
3.	Οι συναλλαγματικές ισοτιμίες βοηθούν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων [20]	3.	Λόγος Εμπορίου (Εισαγωγές + Εξαγωγές / 2 * ΑΕΠ) [50]
4.	ΑΕΠ κατά κεφαλή (σε \$) [21]	4.	Άμεσες ξένες επενδύσεις στο εσωτερικό (σε δις \$) [50]
5.	Εξαγωγές εμπορικών υπηρεσιών (σε δις \$) [22]	5.	Τρέχον εμπορικό ισοζύγιο (% ΑΕΠ) [49]
Κυβερνητική Αποτελεσματικότητα			
1.	Σταθερότητα της συναλλαγματικής ισοτιμίας [2]	1.	Άμεσα μετατρέψιμα κρατικά αποθέματα (χρυσός & συνάλλαγμα) [53]
2.	Κυβερνητικές επιχορηγήσεις σε δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις, (ως % του ΑΕΠ) [4]	2.	Συνολικό χρέος Κεντρικής Κυβέρνησης (% του ΑΕΠ) [49]
3.	Διαχείριση των δημόσιων οικονομικών [10]	3.	Βαθμός συνεισφοράς των εργαζομένων στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης (θεσμοθετημένες εισφορές ως ποσοστό ποσού ίσο με το κ.κ. ΑΕΠ) [45]
4.	Εξωτερικό χρέος Κεντρικής Κυβέρνησης (% του ΑΕΠ) [11]	4.	Η σύσταση και η ίδρυση επιχειρήσεων υποβοηθείται από τη νομοθεσία [44]
5.	Διαφορά επιτοκίων δανεισμού από τα επιτόκια καταθέσεων [12]	5.	Η φοροδιαφυγή δεν εμποδίζει την επιχειρηματική δραστηριότητα [43]
Επιχειρηματική Αποτελεσματικότητα			
1.	Παραγωγικότητα της εργασίας σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης (ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής δύναμης ανά εργαζόμενο και ώρα εργασίας, σε \$) [20]	1.	Η κατάρτιση των εργαζομένων αποτελεί υψηλή προτεραιότητα για τις επιχειρήσεις [48]
2.	Η διαφυγή επιστημόνων στο εξωτερικό δεν είναι εμπόδιο στην ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας [22]	2.	Η παρακίνηση των εργαζομένων στις επιχειρήσεις είναι υψηλή [47]
3.	Συνολική παραγωγικότητα σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης (ΑΕΠ σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης ανά εργαζόμενο, σε \$) [23]	3.	Οι στάσεις απέναντι στην παγκοσμιοποίηση είναι θετικές στην οικονομία [47]
4.	Επενδυτικός κίνδυνος (η αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των χωρών σε Ευρώ σε κλίμακα 0-100) [26]	4.	Η προσέλκυση και η διατήρηση «ταλάντων» είναι προτεραιότητα για τις επιχειρήσεις [43]
5.	Η κεφαλαιαγορά προσφέρει επαρκή χρηματοδότηση στις επιχειρήσεις [27]	5.	Ώρες εργασίας / απασχόλησης (μέσος όρος ανά έτος) [42]
Υποδομές			
1.	Αναλογία μαθητών – καθηγητών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση [1]	1.	Η πανεπιστημιακή εκπαίδευση [55]
2.	Αναλογία μαθητών - δασκάλων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση [6]	2.	Συνολικές δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση ως % του ΑΕΠ [53]
3.	Οι γλωσσικές δεξιότητες των εργαζομένων ανταποκρίνονται στις ανάγκες των επιχειρήσεων [11]	3.	Δαπάνες κινητής τηλεφωνίας (τέλος κλήσης σε \$ ανά λεπτό) [47]
4.	Το ενδιαφέρον των νέων για τις επιστήμες είναι υψηλό [12]	4.	Δαπάνες των επιχειρήσεων για Έρευνα και Ανάπτυξη (% του ΑΕΠ) [47]
5.	Προσδόκιμο ζωής (εκτίμηση μέσου όρου) [15]	5.	Επενδύσεις στις τηλεπικοινωνίες (% του ΑΕΠ) [47]

Πηγή: IMD, WCY 2007

Αν και το 2007 η Ελλάδα συγκαταλέγεται μεταξύ των 20 λιγότερο ανταγωνιστικών χωρών παγκοσμίως, εντούτοις ξεπερνά χώρες με υψηλή οικονομική δραστηριότητα όπως η Βραζιλία, η Ιταλία και η Ρωσία. Όσον αφορά στη σύγκριση με τις επιδόσεις των άλλων κρατών μελών της Ε.Ε., η Ελλάδα το 2007 παραμένει στην 18^η θέση, πάνω από την Πορτογαλία, τη Σλοβενία, τη Βουλγαρία, την Ιταλία, τη Ρουμανία και την Πολωνία. Συγκρίνοντας όμως την Ελλάδα με τη χώρα που συγκεντρώνει την υψηλότερη βαθμολογία μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. (Λουξεμβούργο), διαπιστώνεται ότι η «απόσταση» είναι ελαφρώς αυξημένη το 2007 σε σχέση το 2006.

Σε αντίστοιχη σύγκριση με τις 30 χώρες του ΟΟΣΑ (Πίνακας 4.3), η ελληνική οικονομία διατηρεί το 2007 την 25^η θέση, μετά τη βελτίωση κατά δύο θέσεις που είχε παρουσιάσει το 2006, ενώ διαπιστώνεται ότι το 2007 η «απόσταση» από τον πρώτο της κατάταξης (ΗΠΑ) μειώνεται.

Επίσης στον Πίνακα 4.4 σημειώνονται τα δυνατά και αδύνατα σημεία της ελληνικής οικονομίας, ανά ομάδα κριτηρίων για το 2007 και οι αντίστοιχες θέσεις που καταλαμβάνει βάσει της αντίστοιχης επίδοσης σε αυτά, μεταξύ των 55 εξεταζόμενων χωρών. Έτσι μπορεί να διαμορφωθεί ένα «χάρτης» πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων που εμφανίζει η χώρα σε σχέση με τους βασικούς ανταγωνιστές της. Αναλυτικότερα:

Η Ελλάδα εμφανίζει την υψηλότερη αναλογία μαθητών – καθηγητών στη δευτερο-

βάθμια εκπαίδευση, γεγονός που την τοποθετεί στην 1η θέση παγκοσμίως. Αντίστοιχα υψηλή είναι και η αναλογία μαθητών - δασκάλων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, που φέρνει την Ελλάδα στην 6η θέση. Η σταθερότητα της συναλλαγματικής ισοτιμίας λόγω της συμμετοχής στην ΟΝΕ προσδίδει σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην Ελλάδα σε σχέση μάλιστα με άμεσους ανταγωνιστές που δεν βρίσκονται σε ένα αντίστοιχα σταθερό περιβάλλον. Από την άλλη πλευρά το επίπεδο της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης δεν φαίνεται να ευθυγραμμίζεται με τις ανάγκες της ελληνικής οικονομίας, οι δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση ως & του ΑΕΠ είναι χαμηλές, ενώ εξαιρετικά περιορισμένη δείχνει και η εξαγωγική επίδοση της χώρας.

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία και χαρακτηριστικά ο Σ.Β.Β.Ε. επισημαίνει πέντε κύριες προκλήσεις για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας για το 2007:

1. τον περιορισμό του δημόσιου τομέα και τη δραστική μείωση της γραφειοκρατίας
2. το μετασχηματισμό του εκπαιδευτικού συστήματος για την «παραγωγή» στελεχών που θα μπορούν αμέσως να εργασθούν στις ελληνικές επιχειρήσεις
3. τη μεγαλύτερη ευελιξία στην αγορά εργασίας
4. την αύξηση των επενδύσεων για την παραγωγή καινοτομικών προϊόντων και διαδικασιών, και, την ενίσχυση της διανομοποίησης και της εξωστρέφειας των ελληνικών επιχειρήσεων.

5. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Το παράρτημα που ακολουθεί, χωρίζεται σε δύο μέρη, έτσι ώστε στην παρούσα έκθεση του IOBE να ενσωματωθεί το μοντέλο που ακολουθείται πλέον στο πλαίσιο παρακολούθησης της στρατηγικής της Λισσαβόνας:

A) Το α' μέρος του παραρτήματος περιλαμβάνει τις επιδόσεις των χωρών – μελών της Ε.Ε. των 25 στους 14 διαρθρωτικούς δείκτες που συνθέτουν τη συνοπτική λίστα (short list) δεικτών που χρησιμοποιούνται πλέον από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για την παρακολούθηση της υλοποίησης των στόχων της Λισσαβόνας από κάθε χώρα-μέλος και την πορεία των διαρθρωτικών αλλαγών των αντίστοιχων οικονομιών. Η σύνθεση της συνοπτικής λίστας θα παραμείνει σταθερή μέχρι το 2007

B) Το β' μέρος περιλαμβάνει μία επιλογή από τους υπόλοιπους δείκτες που υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2000 σε μια προσπάθεια να τροφοδοτηθούν οι εθνικές κυβερνήσεις με ένα σύνολο από σαφείς διακριτούς και εύκολα μετρήσιμους δείκτες που αποτυπώνουν το βαθμό διαρθρωτικής προσαρμογής κάθε χώρας-μέλους. Οι δείκτες αυτοί αποτελούν έτσι (μαζί προφανώς με τους 14 παραπάνω δείκτες), την ευρεία λίστα (long list) των δεικτών που η Eurostat παρακολουθεί και εναρμονίζει σε συστηματική βάση για την Ε.Ε των 25

Βασικός στόχος του συνόλου των διαρθρωτικών δεικτών είναι να καταγραφεί η πρόοδος, που έχει σημειωθεί σε πέντε κρίσιμους τομείς πολιτικής, οι οποίοι αφορούν στην **απασχόληση**, στην **καινοτομία και έρευνα**, στις **αλλαγές στη διάρθρωση της οικονομίας**, στην **κοινωνική συνοχή** και στο **περιβάλλον**. Παράλληλα παρακολουθούνται επιπλέον κάποιοι **βασικοί οικονομικοί δείκτες**, που αποδίδουν το ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον, εντός του οποίου λαμβάνουν χώρα οι διαρθρωτικές αλλαγές που εφαρμόζονται σε κάθε χώρα - μέλος.

Κάθε ένας από τους δείκτες που παρουσιάζονται στη συνέχεια, αποδίδεται γραφικά για το σύνολο των 27 χωρών (όπου υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία), ενώ σε πινακοποιημένη μορφή δίνεται η επίδοση της Ελλάδας σε σύγκριση με τον μέσο όρο της Ε.Ε. των 27, της Ε.Ε. των 25, της Ε.Ε. των 15 και της Ευρωζώνης (τελευταία αναθεώρηση Eurostat, Ιούνιος 2007).

Ονοματολογία

EU27	Ευρωπαϊκή Ένωση (Τον Ιανουάριο 2007 εντάχθηκαν στη Ευρωπαϊκή Ένωση η Βουλγαρία και η Ρουμανία)
EU25	Ευρωπαϊκή Ένωση
EA13	Ευρωζώνη (Τον Ιανουάριο 2007 εντάχθηκε στη Ευρωζώνη η Σλοβενία)
BE	Βέλγιο
CZ	Τσεχία
DK	Δανία
DE	Γερμανία
EE	Εσθονία
EL	Ελλάδα
ES	Ισπανία
FR	Γαλλία
IE	Ιρλανδία
IT	Ιταλία
CY	Κύπρος
LV	Λετονία
LT	Λιθουανία
LU	Λουξεμβούργο
HU	Ουγγαρία
MT	Μάλτα
NL	Ολλανδία
AT	Αυστρία
PL	Πολωνία
PT	Πορτογαλία
SI	Σλοβενία
SK	Σλοβακία
FI	Φινλανδία
SE	Σουηδία
UK	Μ. Βρετανία

ΜΕΡΟΣ Α

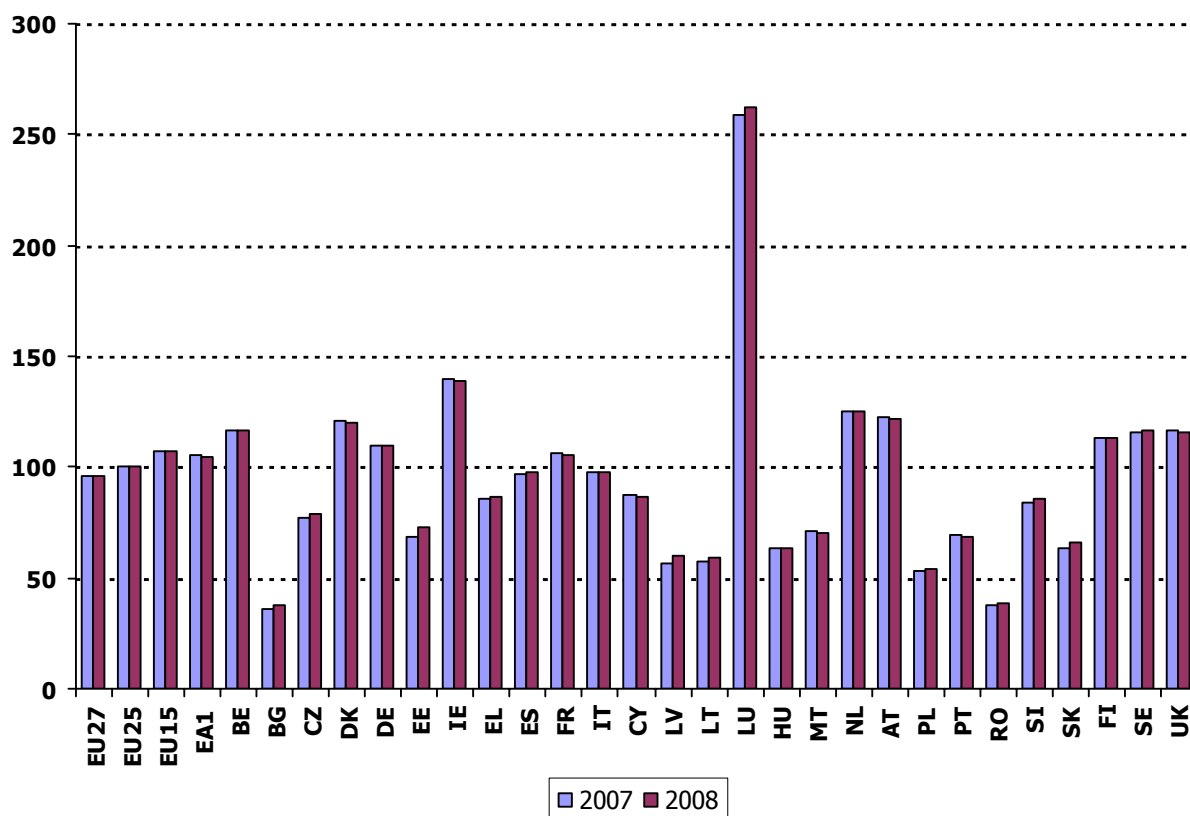
(ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΛΙΣΤΑ ΔΙΑΦΘΡΩΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ)

Ι-Α. ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Ι-1α. Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ

(μονάδες αγοραστικής δύναμης, PPS, Ε.Ε-25=100)

Οι μονάδες αγοραστικής δύναμης (Purchasing Power Standards, PPS) είναι δείκτες της μέσης αναλογίας των τιμών μεταξύ διαφορετικών χωρών. Η χρήση τους κάνει εφικτή την σύγκρισή του όγκου του κατά κεφαλήν ΑΕΠ μεταξύ των χωρών.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU27	:	:	:	95,8	95,9	96,1	96,1f	95,7f	95,7f
EU25	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
EU15	109,6	109,5	109,2	108,9	108,6	108,2	107,9f	107,2f	106,9f
EA13	108,8	108,5	107,7	107,3	106,5	106,1	105,7f	105f	104,7f
EL	72,7	73,2	77,2	80,2	81,4	84	85,1f	85,4f	86,3f

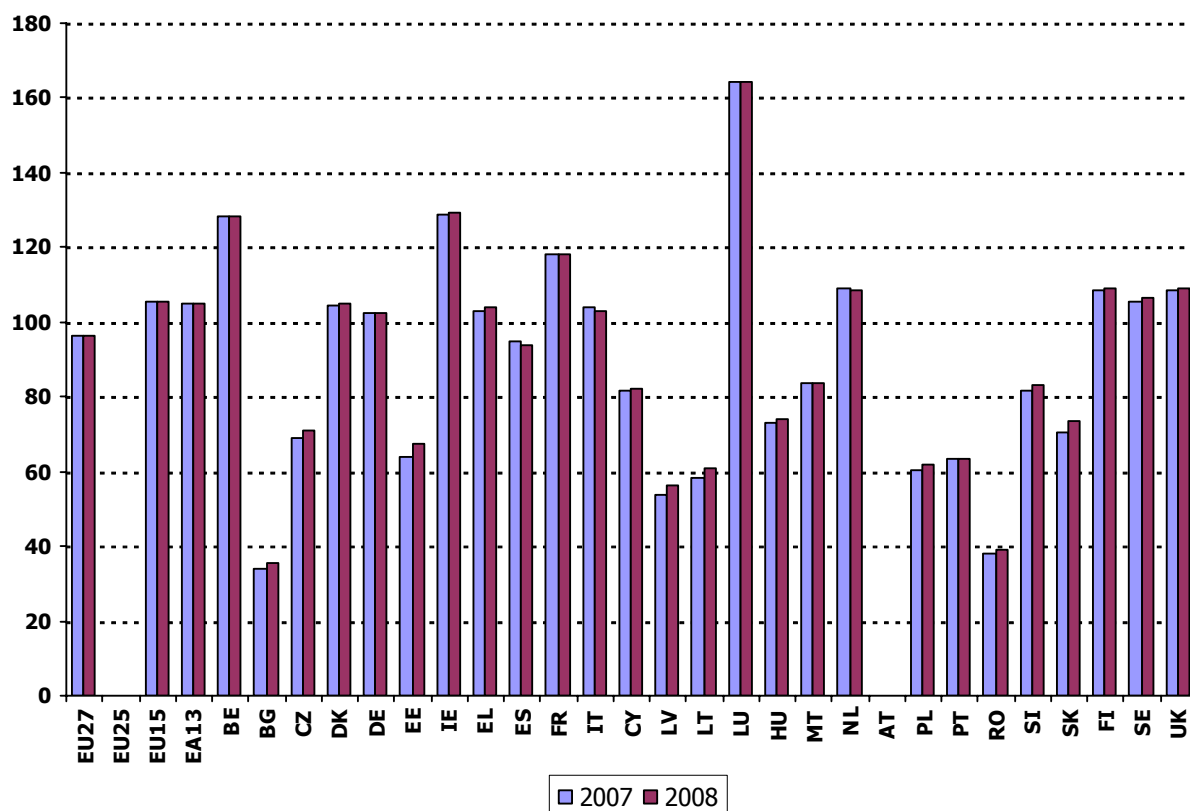
f: πρόβλεψη

Πηγή: Eurostat

I-2α. Παραγωγικότητα Εργασίας ανά Απασχολούμενο Άτομο

(ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής δύναμης, (ΕΕ-25=100) PPS,/ αριθμό εργαζομένων)

Ο αριθμός των εργαζομένων περιλαμβάνει τους απασχολούμενους και τους αυτό-απασχολούμενους. Περιλαμβάνονται οι μισθωτοί, οι δημόσιοι υπάλληλοι, οι στρατιωτικοί και οι ιδιοκτήτες επιχειρήσεων. Οι εποχικά απασχολούμενοι και αυτοί που απουσιάζουν από την εργασία τους λόγω ασθένειας, διακοπών, απεργίας και παρακολούθησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων κατά τη διάρκεια της έρευνας περιλαμβάνονται στους απασχολούμενους. Ο καθορισμός αυτός είναι σύμφωνος με το Διεθνή Οργανισμό Εργασίας (International Labor Organization, ILO)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU27	:	:	:	96,3	96,4	96,5	96,5f	96,1f	96,1f
EU25	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU15	107,9	107,5	107,0	106,8	106,5	106,4	106,3f	105,7f	105,5f
EA13	108,9	108,2	107,3	107,0	106,3	106,2	106,0f	105,2f	104,9f
EL	90,8e	92,1e	97,2e	99,8e	98,4e	101,3e	102,6f	102,9f	103,8f

f: πρόβλεψη

e: εκτίμηση

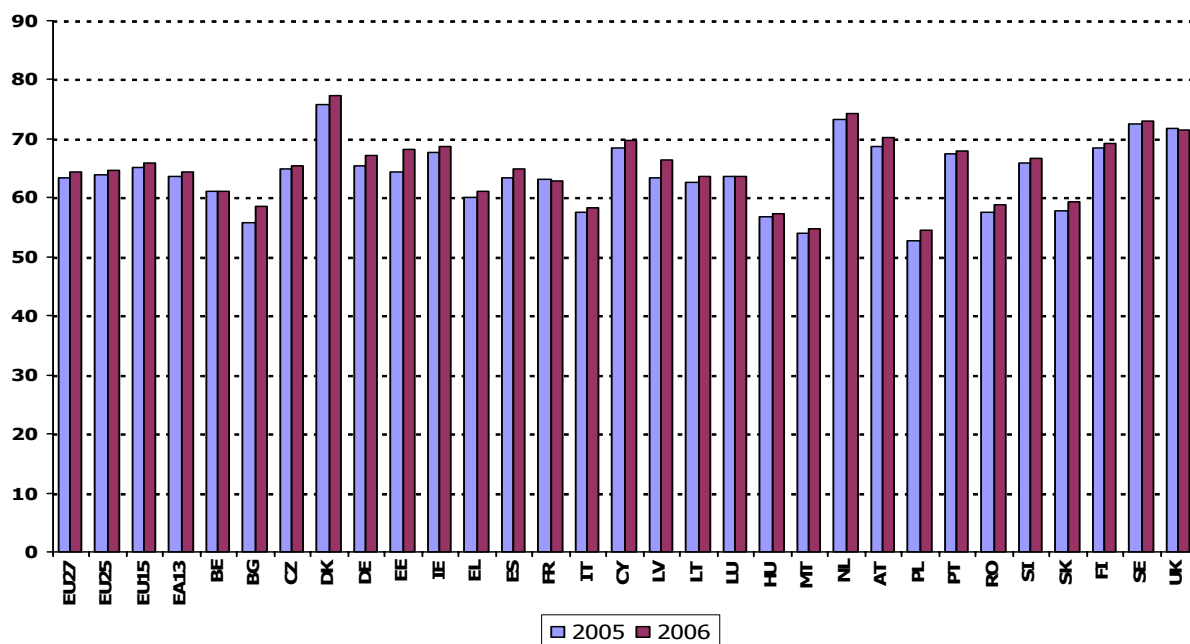
Πηγή: Eurostat

II-A. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

II-1α. Ποσοστό Απασχόλησης

(% απασχολούμενων ατόμων ηλικίας 15-64 ετών στο σύνολο του αντίστοιχου πληθυσμού)

Τα εργατικό δυναμικό αποτελείται από άτομα τα οποία κατά την περίοδο διεξαγωγής της έρευνας εργάζονταν κάνοντας οποιαδήποτε εργασία επί πληρωμή για τουλάχιστον μια ώρα ή έχουν εργασία αλλά απουσίαζαν από αυτή κατά την περίοδο διεξαγωγής της έρευνας. Η έρευνα αναφέρεται σε άτομα άνω των 15 ετών. Άτομα τα οποία κατοικούν σε συλλογικές κατοικίες (εστίες, θεραπευτήρια, εκκλησιαστικά ιδρύματα, εργατικές εστίες, ξενώνες κ.τ.λ) καθώς και άτομα που εκπληρώνουν υποχρεωτική στρατιωτική θητεία δεν περιλαμβάνονται στην έρευνα.

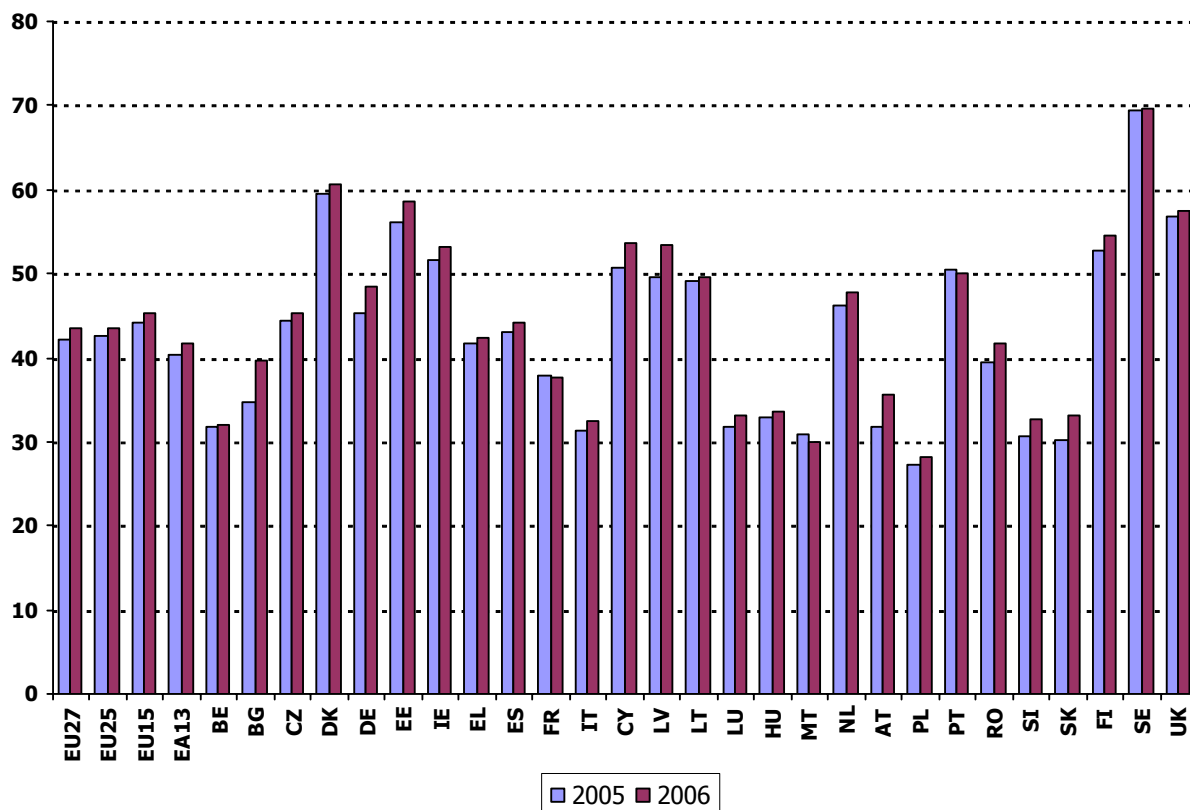

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EU27	61,8	62,2	62,5	62,3	62,5	62,9	63,4	64,3p
EU25	61,9	62,4	62,8	62,8	62,9	63,3	63,8	64,7p
EU15	62,5	63,4	64,0	64,2	64,3	64,7	65,2	66,0p
EA13	60,5	61,5	62,2	62,4	62,6	63,0	63,6	64,5p
EL	55,9	56,5	56,3	57,5	58,7	59,4	60,1	61,0
<i>Αντρες</i>								
EU27	70,7	70,8	70,9	70,3	70,3	70,3	70,8	71,6p
EU25	71,0	71,2	71,3	71,0	70,8	70,9	71,3	72,0p
EU15	72,1	72,8	73,1	72,8	72,7	72,7	72,9	73,5p
EA13	70,8	71,6	72,0	71,7	71,5	71,5	71,8	72,6p
EL	71,1	71,5	71,4	72,2	73,4	73,7	74,2	74,6
<i>Γυναίκες</i>								
EU27	53,0	53,7	54,3	54,4	54,8	55,4	56,0	57,1p
EU25	52,9	53,6	54,3	54,7	55,0	55,7	56,3	57,3p
EU15	53,0	54,1	55,0	55,6	56,0	56,8	57,4	58,4p
EA13	50,2	51,4	52,4	53,1	53,6	54,5	55,3	56,5p
EL	41,0	41,7	41,5	42,9	44,3	45,2	46,1	47,4

p: προσωρινά στοιχεία Πηγή: Eurostat

II-2α. Ποσοστό Απασχόλησης Ατόμων Ηλικίας 55-64 ετών

(% απασχολούμενων ατόμων ηλικίας 55-64 ετών στο σύνολο του αντίστοιχου πληθυσμού)

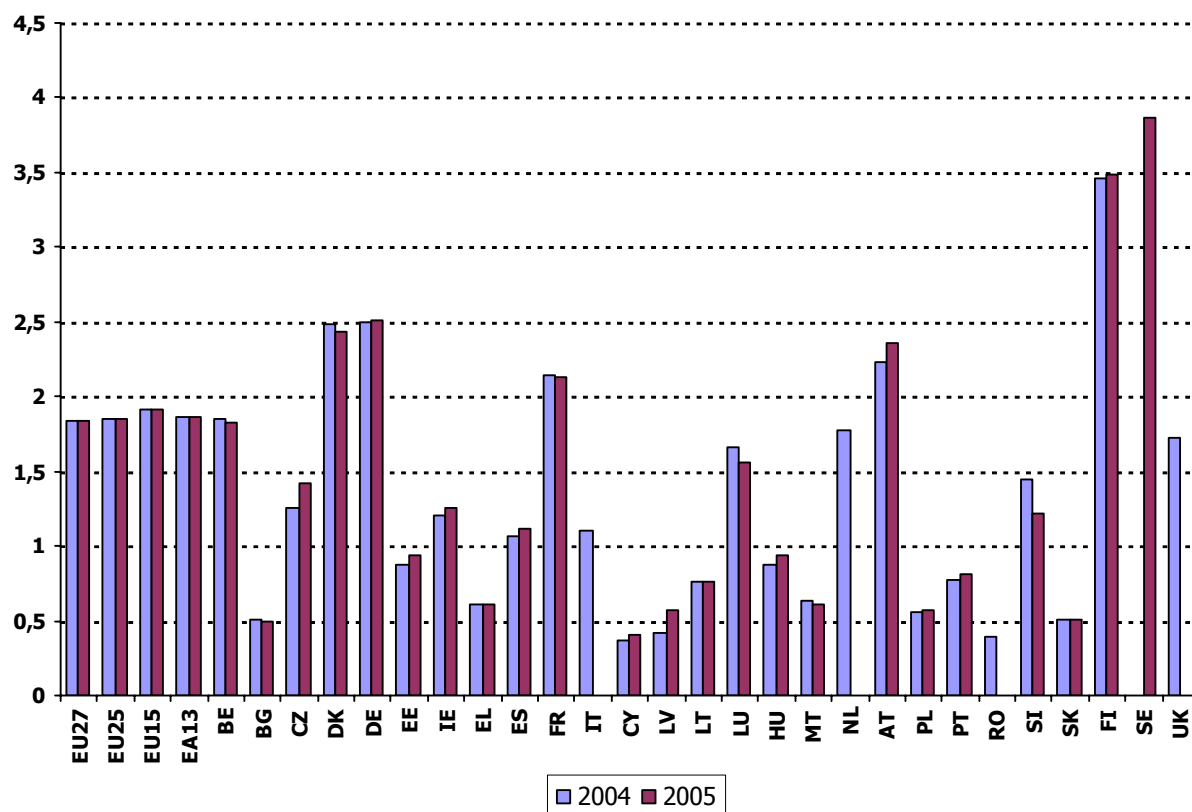

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
ΕΥ27	36,2	36,5	36,9	37,7	38,5	40,0	40,7	42,2	43,5p
ΕΥ25	35,8	36,2	36,6	37,5	38,7	40,2	41,0	42,5	43,6p
ΕΥ15	36,6	37,1	37,8	38,8	40,2	41,7	42,5	44,1	45,3p
ΕΑ13	33,5	33,8	34,3	35,1	36,4	37,8	38,6	40,4	41,7p
ΕΛ	39,0	39,3	39,0	38,2	39,2	41,3	39,4	41,6	42,3
<i>Αντρες</i>									
ΕΥ27	47,0	46,9	47,1	47,7	48,4	49,9	50,3	51,5	52,6p
ΕΥ25	46,6	46,7	46,9	47,7	48,8	50,3	50,7	51,8	52,8p
ΕΥ15	47,3	47,5	48,0	48,9	50,1	51,6	52,2	53,1	54,1p
ΕΑ13	44,5	44,4	44,8	45,5	46,7	48,1	48,5	49,7	50,8p
ΕΛ	56,0	55,7	55,2	55,3	55,9	58,7	56,4	58,8	59,2
<i>Γυναίκες</i>									
ΕΥ27	26,1	26,7	27,4	28,2	29,1	30,7	31,6	33,5	34,8p
ΕΥ25	25,5	26,3	26,9	27,8	29,2	30,7	31,7	33,7	34,9p
ΕΥ15	26,3	27,1	28,0	29,1	30,7	32,2	33,2	35,4	36,8p
ΕΑ13	22,9	23,7	24,3	25,1	26,6	27,9	29,0	31,4	32,9p
ΕΛ	23,5	24,4	24,3	22,9	24,0	25,5	24,0	25,8	26,6

p: προσωρινά στοιχεία Πηγή: Eurostat

III-A. ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΈΡΕΥΝΑ

III-1α. Ακαθάριστη Εγχώρια Δαπάνη σε Έρευνα και Ανάπτυξη (R&D) (% του ΑΕΠ)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EU27	:	1,8s	1,85s	1,86s	1,88s	1,88s	1,87s	1,84s	1,84s
EU25	1,8s	1,8s	1,86s	1,87s	1,88s	1,89s	1,88s	1,85s	1,85s
EU15	1,84s	1,85s	1,9s	1,92s	1,94s	1,95s	1,93s	1,91s	1,91s
EA13	1,77s	1,79s	1,83s	1,85s	1,87s	1,88s	1,87s	1,86s	1,86s
EL	0,51	:	0,67	:	0,64	:	0,63	0,61p	0,61p

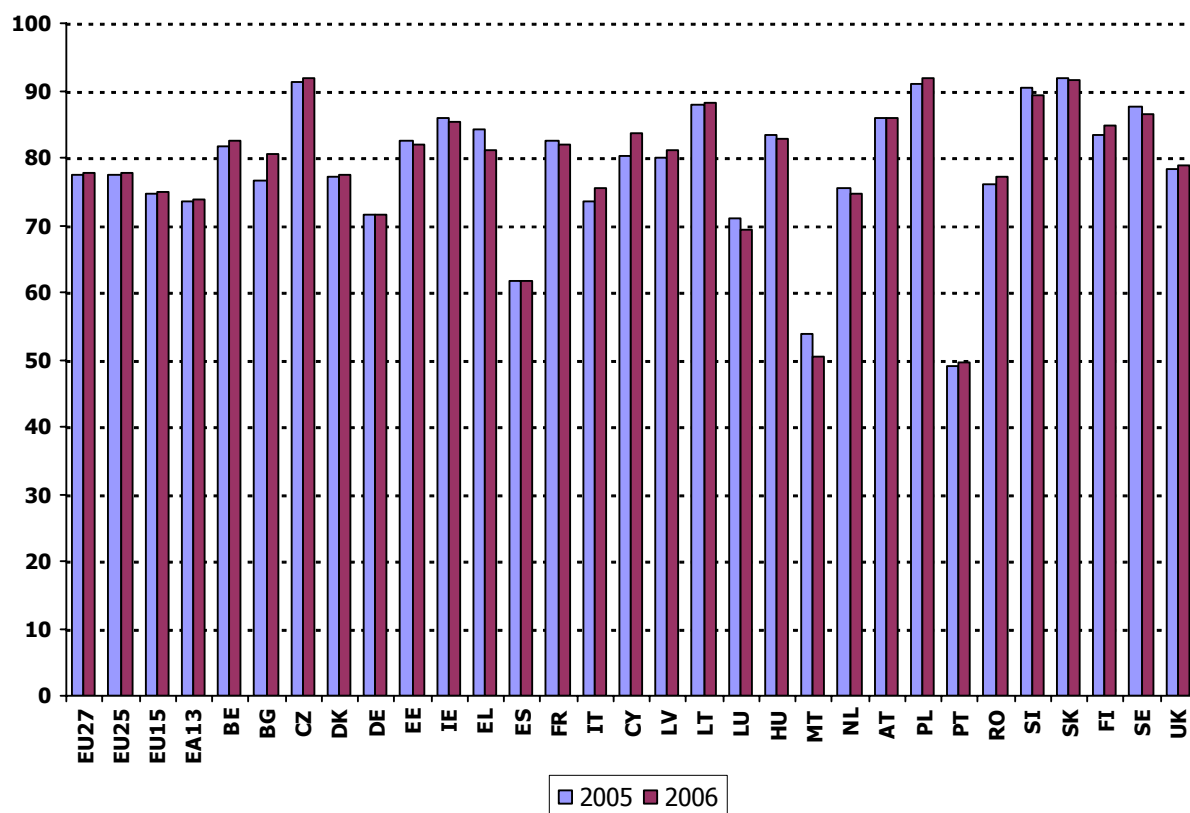
s: εκτίμηση Eurostat

p: προσωρινά στοιχεία

Πηγή: Eurostat

III-2α. Επίπεδο Μόρφωσης Ατόμων Ηλικίας 20-24 ετών

(% πληθυσμού 20-24 ετών που έχει ολοκληρώσει τουλάχιστον την δευτεροβάθμια εκπαίδευση)

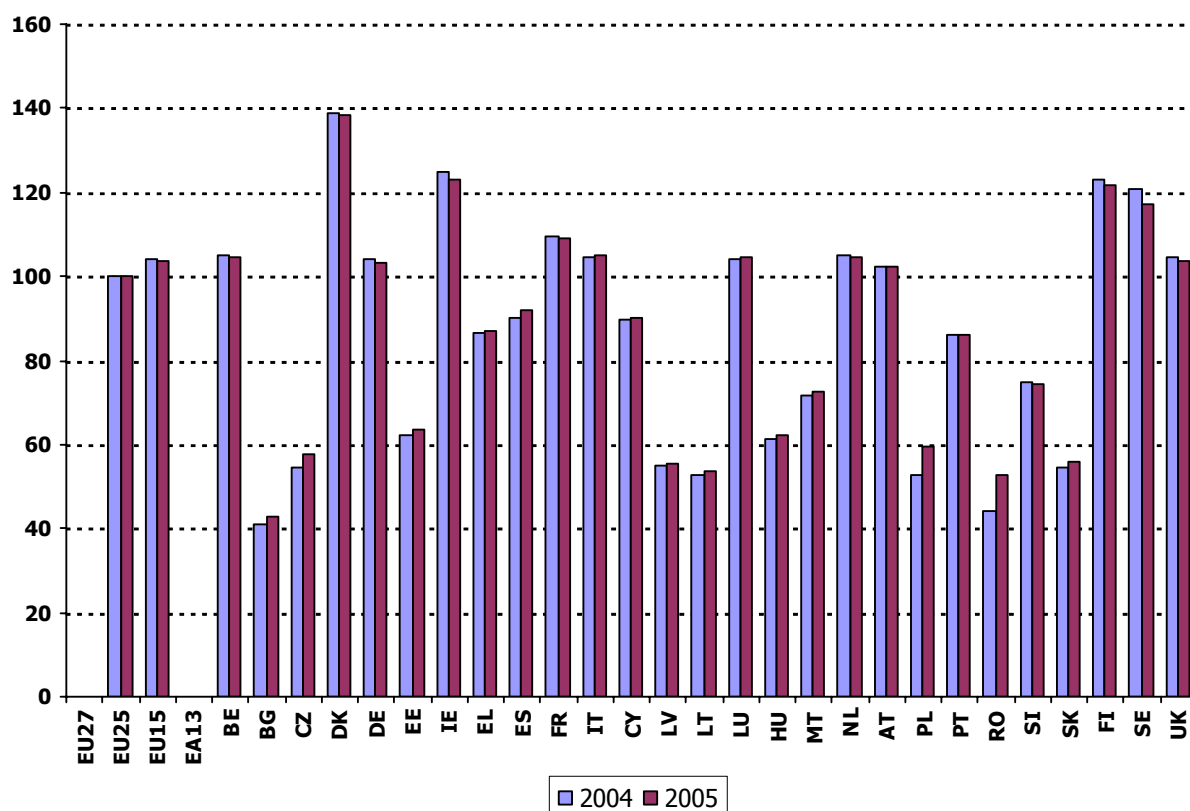
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EU27	:	:	76,6	76,6	76,7	76,9	77,1	77,4	77,8
EU25	:	:	76,6	76,5	76,7	77,1	77,2	77,5	77,7
EU15	:	72,4	73,7	73,6	73,7	74,1	74,3	74,6	74,8
EA13	:	71,6	73,1	72,7	72,9	73,1	73,5	73,6	73,8
EL	76,4	78,6	79,2	80,2	81,1	81,7	83,0	84,1	81p
<i>Άντρες</i>									
EU27	:	:	73,8	74,0	74,0	74,5	74,3	74,7	74,8
EU25	:	:	73,7	73,7	74,0	74,5	74,3	74,7	74,7
EU15	:	69,6	70,6	70,5	70,9	71,3	71,1	71,5	71,5
EA13	:	68,5	69,6	69,3	69,6	69,8	69,9	70,1	70,1
EL	70,6	74,3	73,6	75,3	76,1	76,6	79,2	79,7	75,5p
<i>Γυναίκες</i>									
EU27	:	:	79,3	79,2	79,3	79,4	79,9	80,1	80,7
EU25	:	:	79,5	79,3	79,4	79,7	80,2	80,3	80,9
EU15	:	75,0	76,7	76,6	76,6	76,9	77,4	77,7	78,2
EA13	:	74,6	76,5	76	76,2	76,3	77,2	77,2	77,6
EL	82,1	82,8	84,6	84,8	86,0	86,8	86,8	88,5	86,6p

p: προσωρινά στοιχεία Πηγή: Eurostat

IV-A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

IV-1α. Συγκριτικά Επίπεδα Τιμών

(ιδιωτική τελική κατανάλωση, συμπεριλαμβάνονται οι έμμεσοι φόροι ΕΕ-25=100)

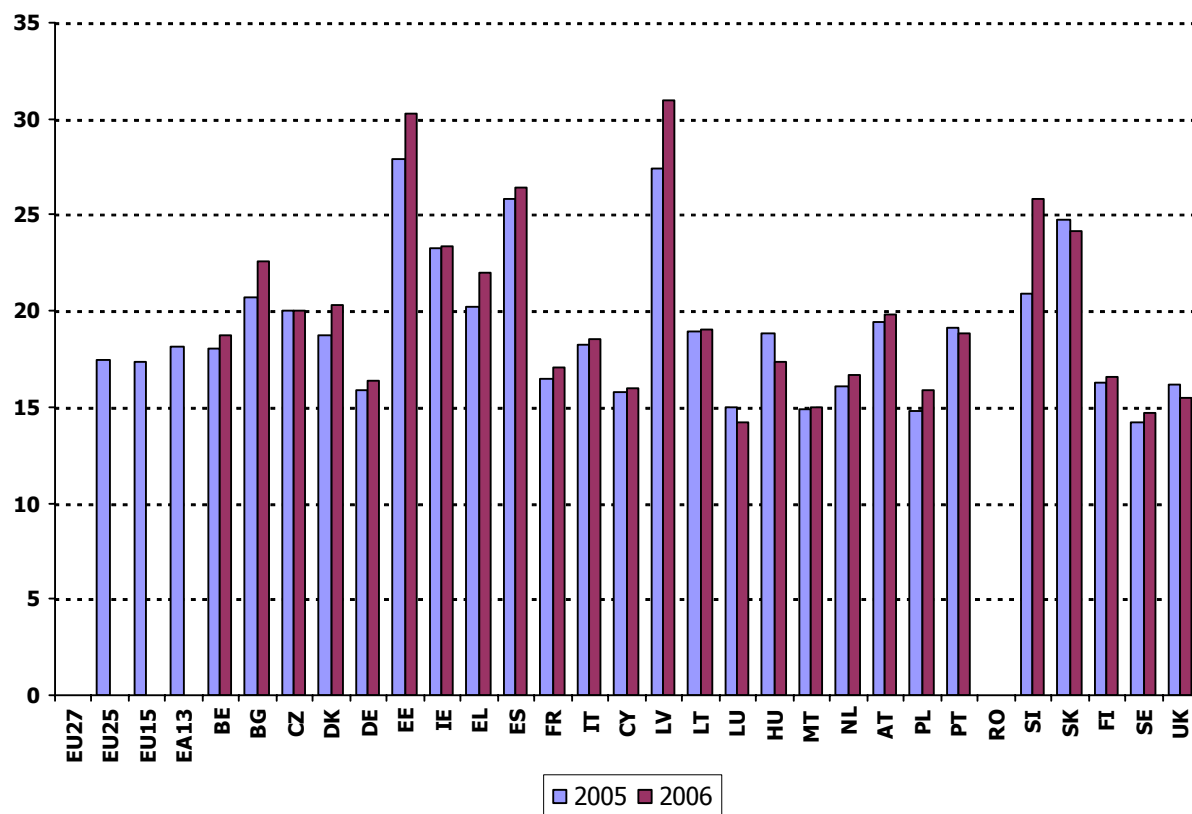

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
EU15	104,4	104,2	104,3	104	103,6	103,8	104,0	104,1	103,8
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	88,0	84,9	87,0	84,0	84,5	82,2	85,4	86,7	87,0

Πηγή: Eurostat

IV-2α. Επιχειρηματικές Επενδύσεις

(ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου ιδιωτικών επιχειρήσεων ως % του ΑΕΠ)

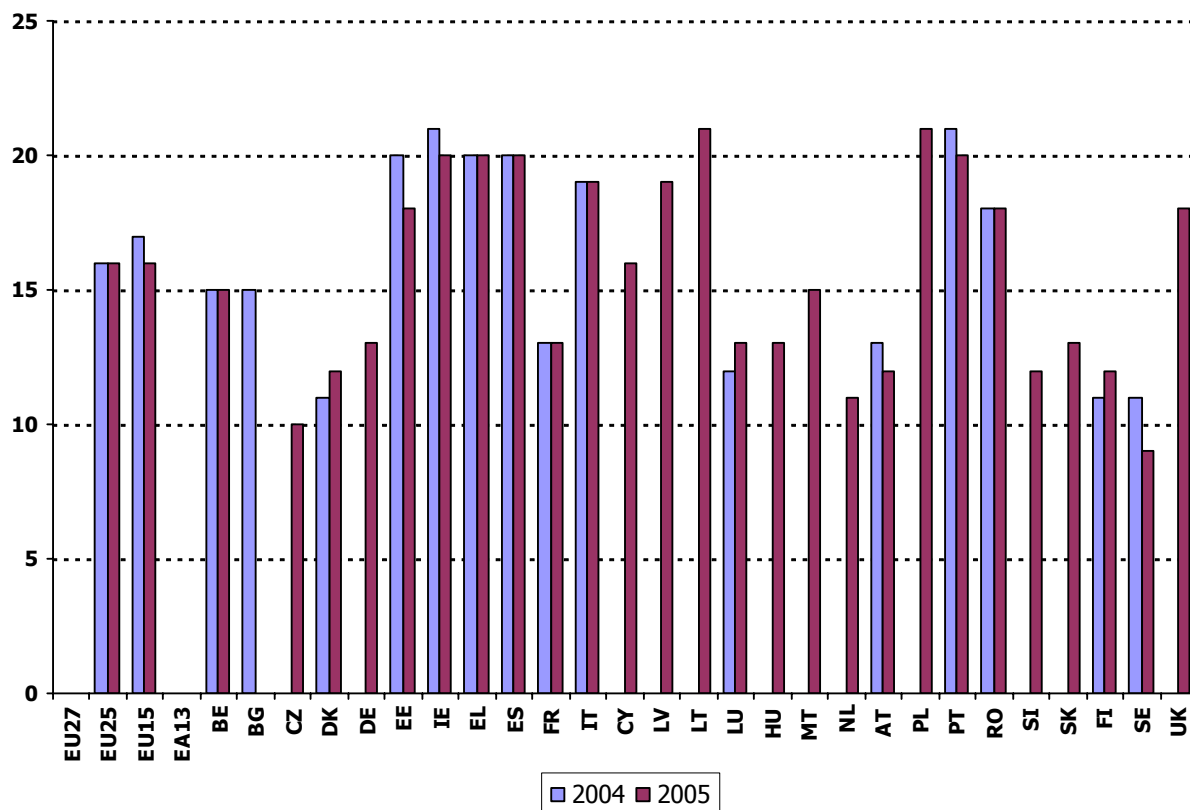
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	:	:	18,1	18,3	17,8	17,2	16,9	17,1	17,5
EU15	17,0	17,6	17,9	18,2	17,7	17,2	16,8	17,1	17,4
EA13	:	:	18,5	18,9	18,4	17,8	17,5	17,8	18,1
EL	16,4	17,6	19,2	19,1	19,6	19,9	21,1	20,9	20,2

Πηγή: Eurostat

V-A. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

V-1α. Ποσοστό Πληθυσμού στο Όριο της Φτώχειας

(% ατόμων με διαθέσιμο εισόδημα κάτω του 60% του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου εισοδήματος)

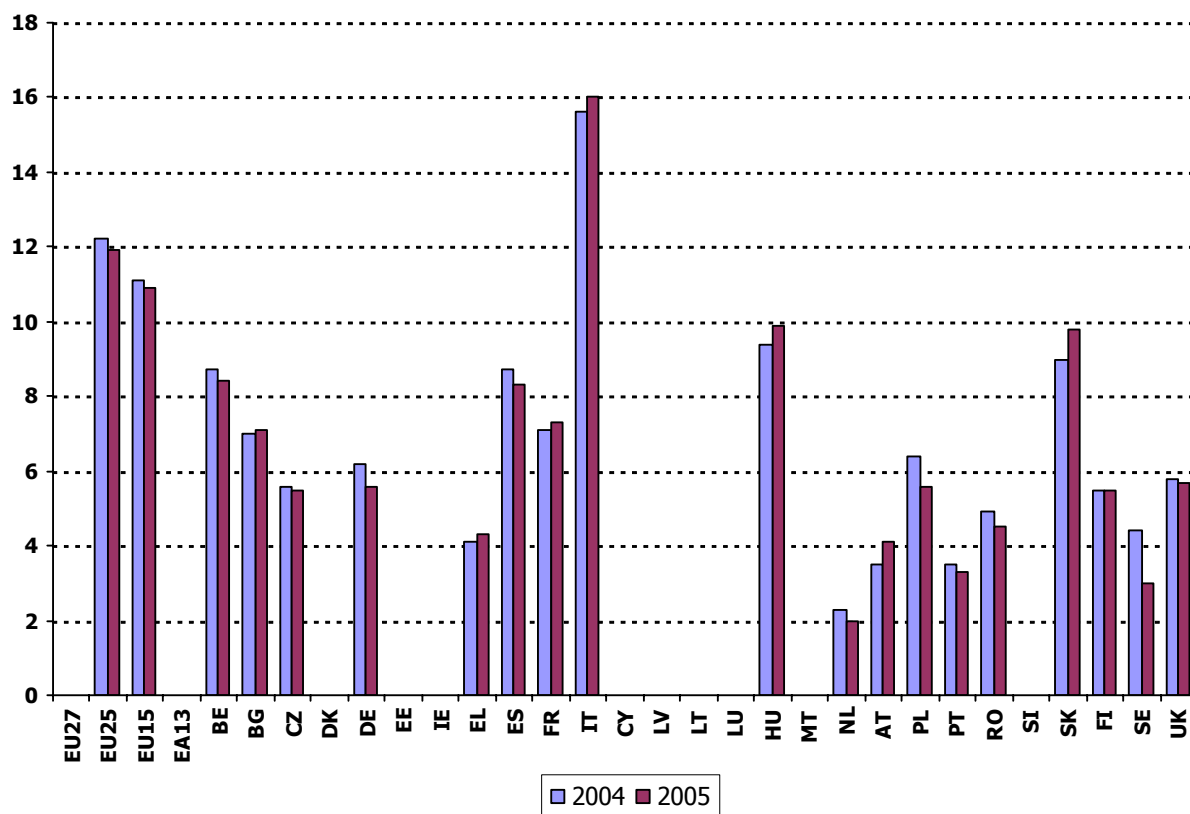

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ΕΥ27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
ΕΥ25	:	15s	16s	16s	16s	:	15s	16s	16s
ΕΥ15	16s	15s	16s	15s	15s	:	15s	17s	16s
ΕΑ13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
ΕΛ	21	21	21	20	20	:i	21b	20	20
Άντρες									
ΕΥ27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
ΕΥ25	:	14s	15s	15s	15s	:	14s	15s	15s
ΕΥ15	15s	14s	15s	15s	:	:	14s	15s	15s
ΕΑ13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
ΕΛ	21	20	20	19	19	:i	20b	19	18
Γυναίκες									
ΕΥ27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
ΕΥ25	:	16s	17s	17s	17s	:	16s	17s	17s
ΕΥ15	17s	16s	17s	16s	:	:	17s	18s	17s
ΕΑ13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
ΕΛ	22	22	21	20	22	:	21	21	21

s: εκτίμηση Eurostat Πηγή: Eurostat

V-2α Διασπορά Ποσοστών Συνολικής Απασχόλησης ανά Περιφέρεια

(Συντελεστής διασποράς ποσοστών απασχόλησης μεταξύ περιφερειών της κάθε χώρας, NUTS 2)

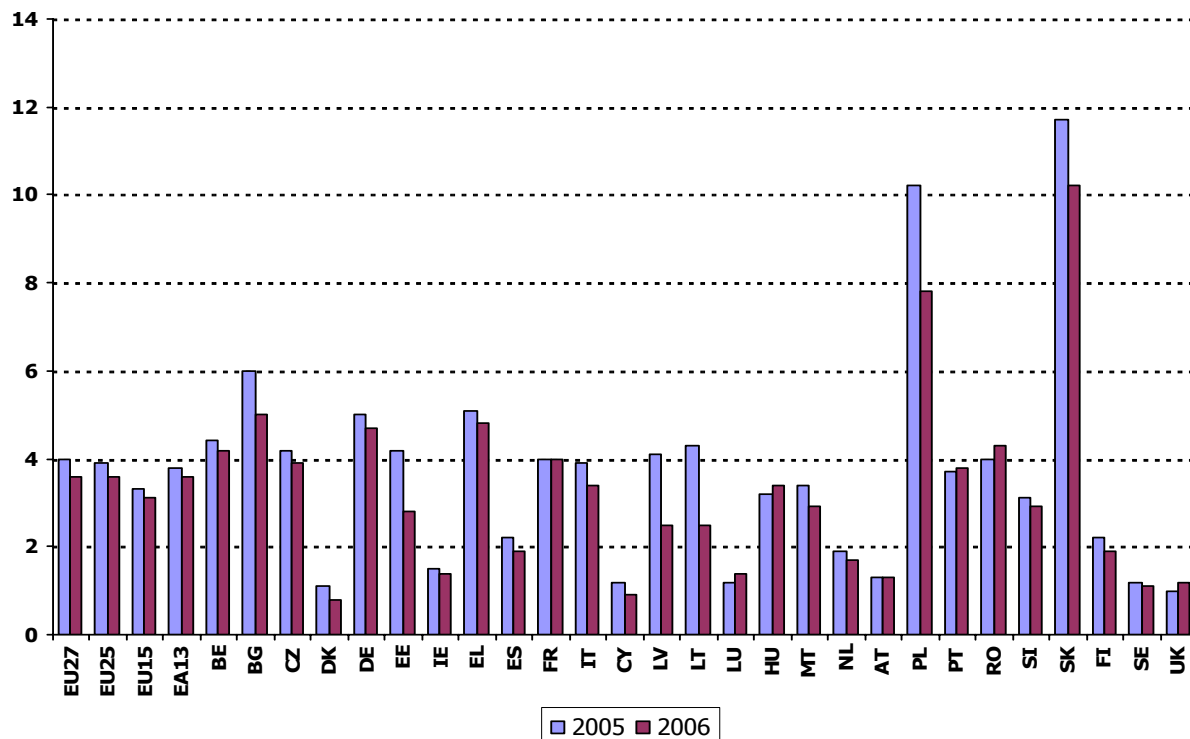
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	:	:	13,3	13,4	13,5	13,3	12,9	12,2	11,9
EU15	:	:	13,9	13,4	13,1	12,5	11,9	11,1	10,9
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	:	:	5,2	5,1	4,3	3,8	3,2	4,1	4,3

Πηγή: Eurostat

V-3α Ποσοστό Μακροχρόνιας Ανεργίας

(% των ανέργων άνω των 12 μηνών στο σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού)

Ως άνεργους θεωρούμε τα άτομα τουλάχιστον 15 ετών τα οποία δεν μένουν σε συλλογικές κατοικίες και δεν θα εργαστούν ή θα ξεκινήσουν να εργάζονται τις επόμενες δυο εβδομάδες καθώς ψάχνουν για εργασία. Η διάρκεια ανεργίας ορίζεται ως το χρονικό διάστημα: που ψάχνουν για εργασία (μεγαλύτερο των 12 μηνών)

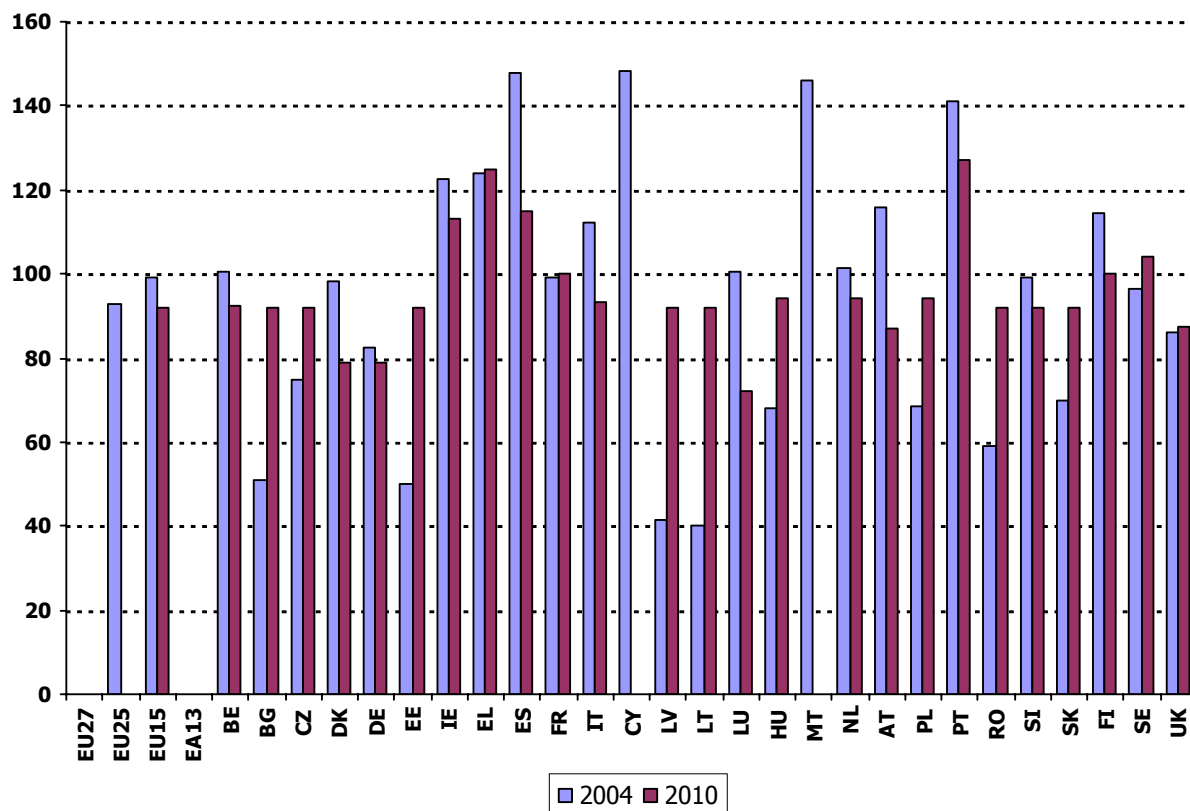
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
ΕΥ27	:	:	4,0	3,9	4,0	4,1	4,2	4,0	3,6p
ΕΥ25	4,4	4,1	3,9	3,8	3,9	4,0	4,1	3,9	3,6p
ΕΥ15	4,3	3,9	3,4	3,1	3,1	3,3	3,4	3,3	3,1p
ΕΑ13	5,0	4,4	3,9	3,6	3,6	3,9	4,0	3,8	3,6p
ΕΛ	5,8	6,5	6,1	5,5	5,3	5,3	5,6	5,1	4,8
Άντρες									
ΕΥ27	:	:	3,4	3,3	3,5	3,7	3,7	3,6	3,3p
ΕΥ25	3,6	3,4	3,2	3,2	3,3	3,5	3,6	3,5	3,2p
ΕΥ15	3,6	3,2	2,8	2,5	2,6	2,8	3,0	2,9	2,8p
ΕΑ13	3,8	3,4	3,0	2,8	2,8	3,2	3,4	3,3	3,1p
ΕΛ	3,1	3,7	3,5	3,2	3,1	3,0	3,0	2,6	2,6
Γυναίκες									
ΕΥ27	:	:	4,7	4,6	4,7	4,7	4,7	4,5	4,0p
ΕΥ25	5,4	5,0	4,7	4,5	4,6	4,6	4,7	4,5	4,0p
ΕΥ15	5,4	4,8	4,2	3,8	3,7	3,9	4,0	3,7	3,5p
ΕΑ13	6,5	5,8	5,1	4,6	4,5	4,7	4,9	4,5	4,2p
ΕΛ	10,1	10,7	10,1	9,0	8,6	8,9	9,4	8,9	8,0

p: προσωρινά στοιχεία Πηγή: Eurostat

VI-A. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

VI-1α. Εκπομπές Αερίων που σχετίζονται με το Φαινόμενο του Θερμοκηπίου

(ποσοστιαία μεταβολή από το έτος βάσης ως προς τους στόχους του Κιότο, σε ισοδύναμα CO₂)

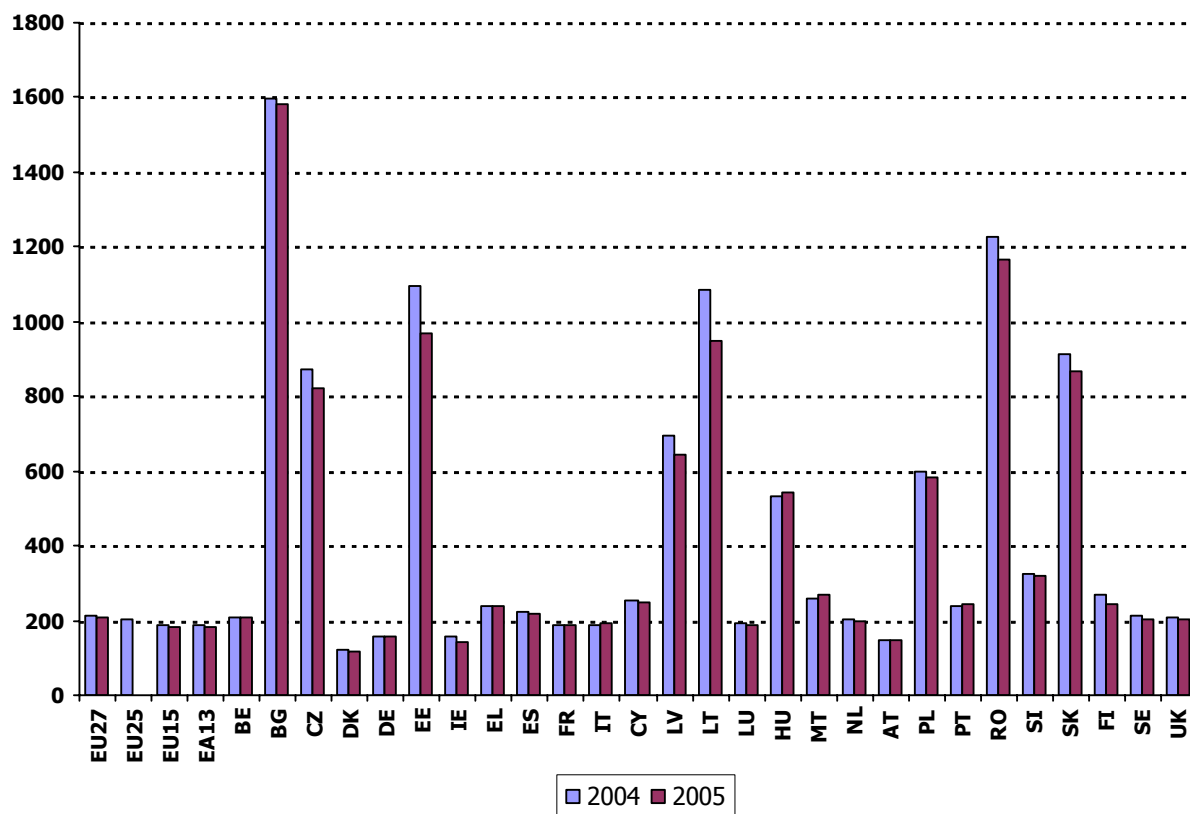

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2010
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	92,8	92,3	90,8	90,7	91,7	90,9	92,4	92,7	:
EU15	97,8	98,1	96,5	96,8	97,8	97,4	98,8	99,1	92,0
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	109,6	114,2	114,1	118,6	120	119,8	123,6	123,9	125,0

Πηγή: Eurostat

VI-2α. Ενεργειακή Ένταση της Οικονομίας

(ακαθάριστη εγχώρια κατανάλωση ενέργειας ως προς ΑΕΠ (σταθερές τιμές 1995), kilogram ισοδύναμου πετρελαίου (kgoe) ανά 1000 €)

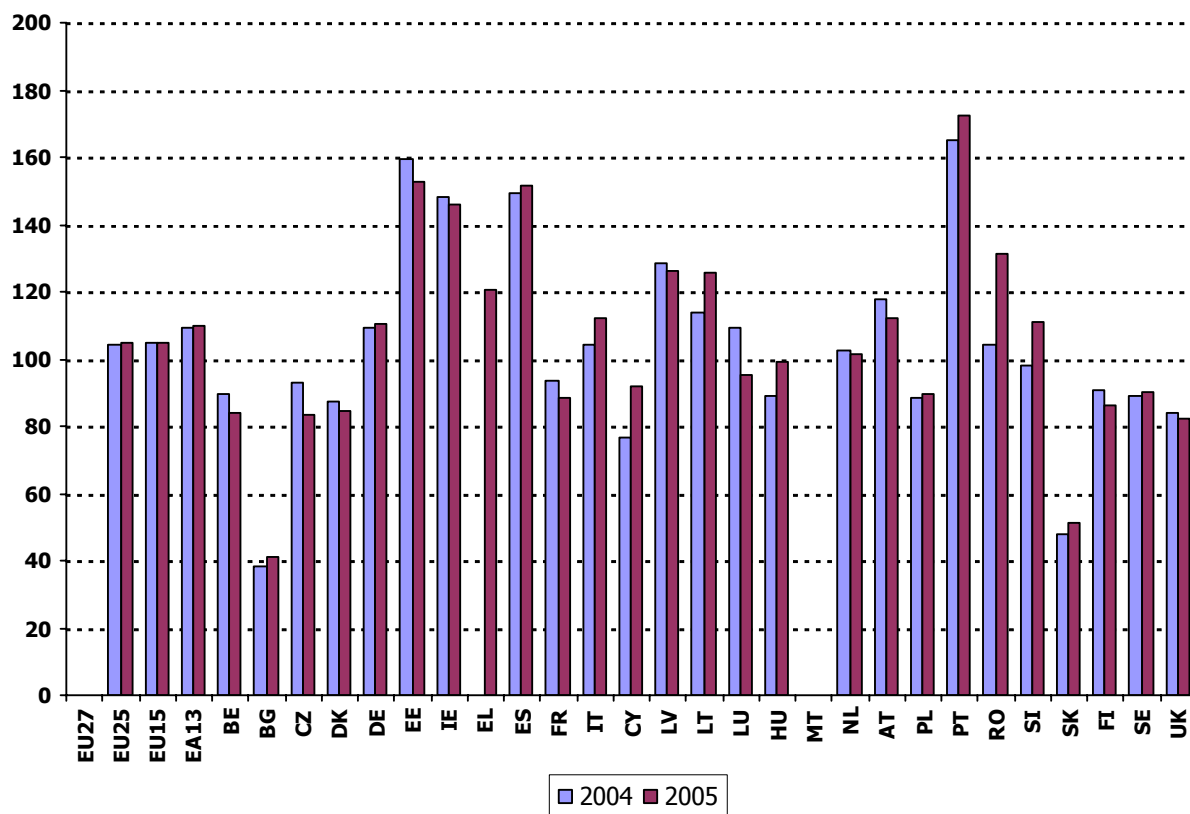

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EU27	232,00	227,75	219,48	213,12	214,01	210,89	213,54	211,07	208,05
EU25	227,58	224,16	214,94	208,76	209,71	206,51	207,56	204,89	:
EU15	202,71	201,03	195,69	190,53	191,35	188,42	189,48	187,65	184,85
EA13	194,97	193,39	188,52	184,15	185,36	183,65	186,73	185,66	183,36
EL	268,31	272,67	262,52	263,63	260,63	257,97	247,77	240,64	236,54

Πηγή: Eurostat

VI-3α. Όγκος Μεταφερόμενων Εμπορευμάτων

(ως προς του ΑΕΠ (σε σταθερές τιμές 1995, σε τόνους ανά χλμ, Δείκτης 1995=100)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	101,0s	101,4s	100,5s	100,1s	98,9s	99,7s	98,9s	104s	104,6s
EU15	101,1s	102,3s	102,1s	101,9s	101s	101,4s	99,7s	104,8s	104,8s
EA13	101,3s	103,4s	103,9s	104,2s	103,9s	104,6s	102,9s	109,4s	109,9s
EL	128,6	141s	141,7s	:	:	:	108,0	:	120,8

s: εκτίμηση Eurostat

Πηγή: Eurostat

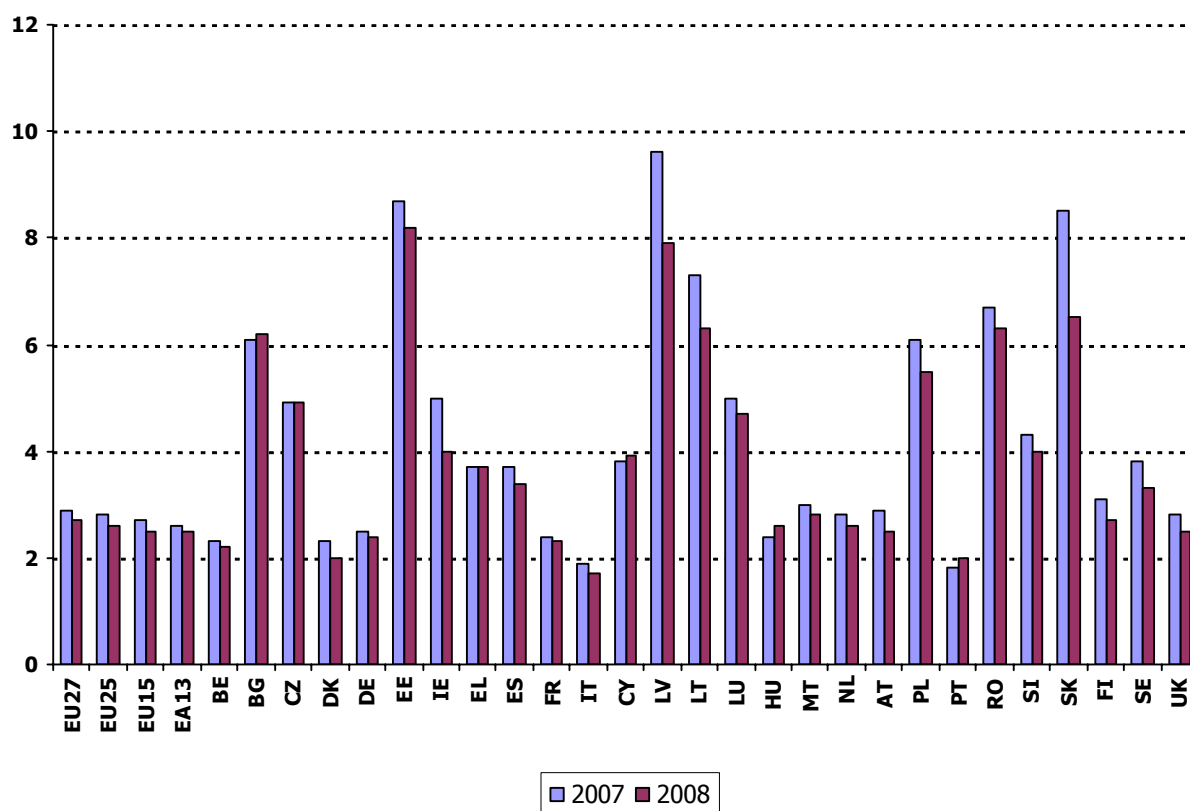
ΜΕΡΟΣ Β
(ΑΛΛΟΙ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ)

I-B. ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

I-1β. Ρυθμός Ανάπτυξης ΑΕΠ σε σταθερές τιμές 1995

(% μεταβολής σε σχέση με το προηγούμενο έτος)

Η μέτρηση της μεταβολής του όγκου ΑΕΠ γίνεται μέσω του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές. Η επίπτωση από τις μεταβολές του επιπέδου των τιμών (πληθωρισμός) απαλείφονται.

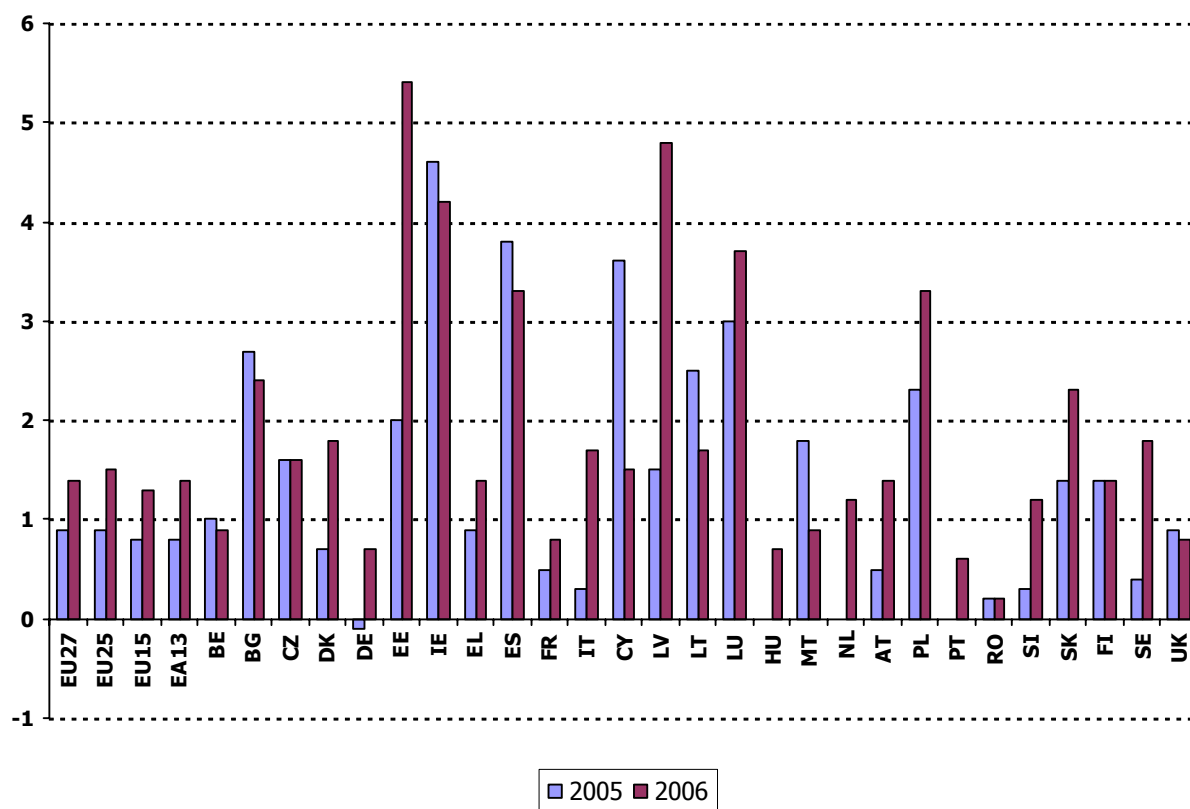

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU27	3,9	2,0	1,2	1,3	2,5	1,8	3,0	2,9f	2,7f
EU25	3,9	2,0	1,2	1,3	2,4	1,8	2,9	2,8f	2,6f
EU15	3,8	1,9	1,1	1,1	2,3	1,6	2,8	2,7f	2,5f
EA13	3,8	1,9	0,9	0,8	2,0	1,5	2,7	2,6f	2,5f
EL	4,5	5,1	3,8	4,8	4,7	3,7	4,3	3,7f	3,7f

f: πρόβλεψη

Πηγή: Eurostat

Ι-2β. Μεταβολή της Απασχόλησης (ετήσια μεταβολή της συνολικής απασχόλησης)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
ΕΥ27	1,3	0,9	1,7	1,0	0,3	0,4	0,7	0,9	1,4
ΕΥ25	1,5	1,2	1,7	1,1	0,4	0,4	0,7	0,9	1,5
ΕΥ15	1,7	1,9	2,2	1,4	0,7	0,5	0,7	0,8	1,3
ΕΑ13	1,8	2,0	2,4	1,5	0,7	0,4	0,7	0,8	1,4
ΕΛ	2,9e	0,3e	0,5e	0,3e	0,2e	1,5e	3,4e	0,9e	1,4f
Άντρες									
ΕΥ27	0,8	0,3	1,2	0,6	-0,1	0,2	0,3	0,8	1,1p
ΕΥ25	1,0	0,6	1,1	0,7	-0,1	0,1	0,3	0,7	1,2p
ΕΥ15	1,2	1,3	1,5	1	0,1	0,1	0,2	0,4	1p
ΕΑ13	1,2	1,3	1,9	1	0	0	0,1	0,4	1p
ΕΛ	3,6e	-0,4e	0,1e	0,4e	-0,4e	1e	2,8e	0,6e	0,7f
Γυναίκες									
ΕΥ27	2,0	1,7	2,5	1,5	0,8	0,7	1,3	1,1	1,8p
ΕΥ25	2,2	1,9	2,5	1,6	1,1	0,8	1,3	1,2	1,8p
ΕΥ15	2,4	2,6	3,1	2	1,5	0,9	1,5	1,3	1,7p
ΕΑ13	2,8	2,9	3	2,3	1,6	1,1	1,6	1,3	1,9p
ΕΛ	1,8e	1,5e	1,2e	0,1e	1,2e	2,4e	4,4e	1,4e	2,7f

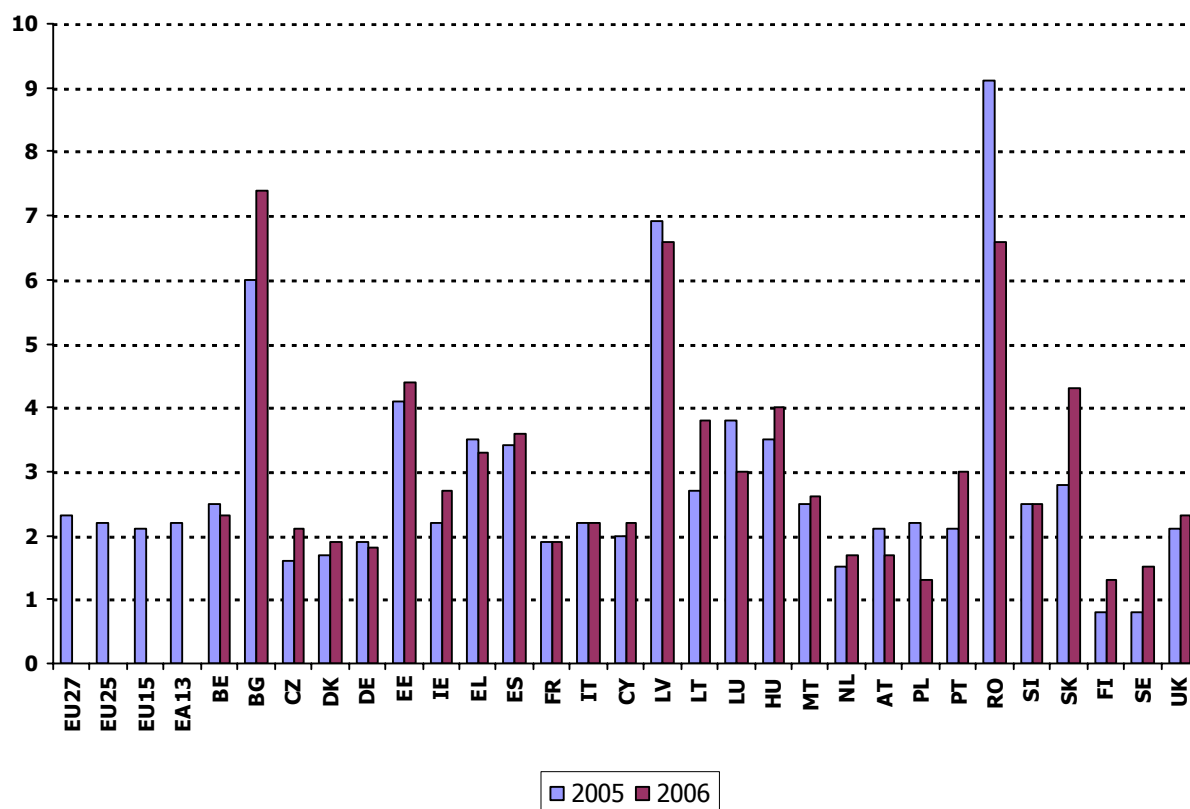
f: πρόβλεψη p: προσωρινά στοιχεία e: εκτίμηση Πηγή: Eurostat

I-3β. Πληθωρισμός

(ετήσιος ρυθμός μεταβολής του Εν.Δ.Τ.Κ)

Οι εναρμονισμένοι Δείκτες Τιμών Καταναλωτή καταρτίστηκαν με στόχο την διεθνή σύγκριση των μεταβολών στις τιμές των καταναλωτών (πληθωρισμού).

Οι Εν.Δ.Τ.Κ χρησιμοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα με σκοπό την παρακολούθηση του πληθωρισμού στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) καθώς και την εκτίμηση του πληθωρισμού σύγκλισης.

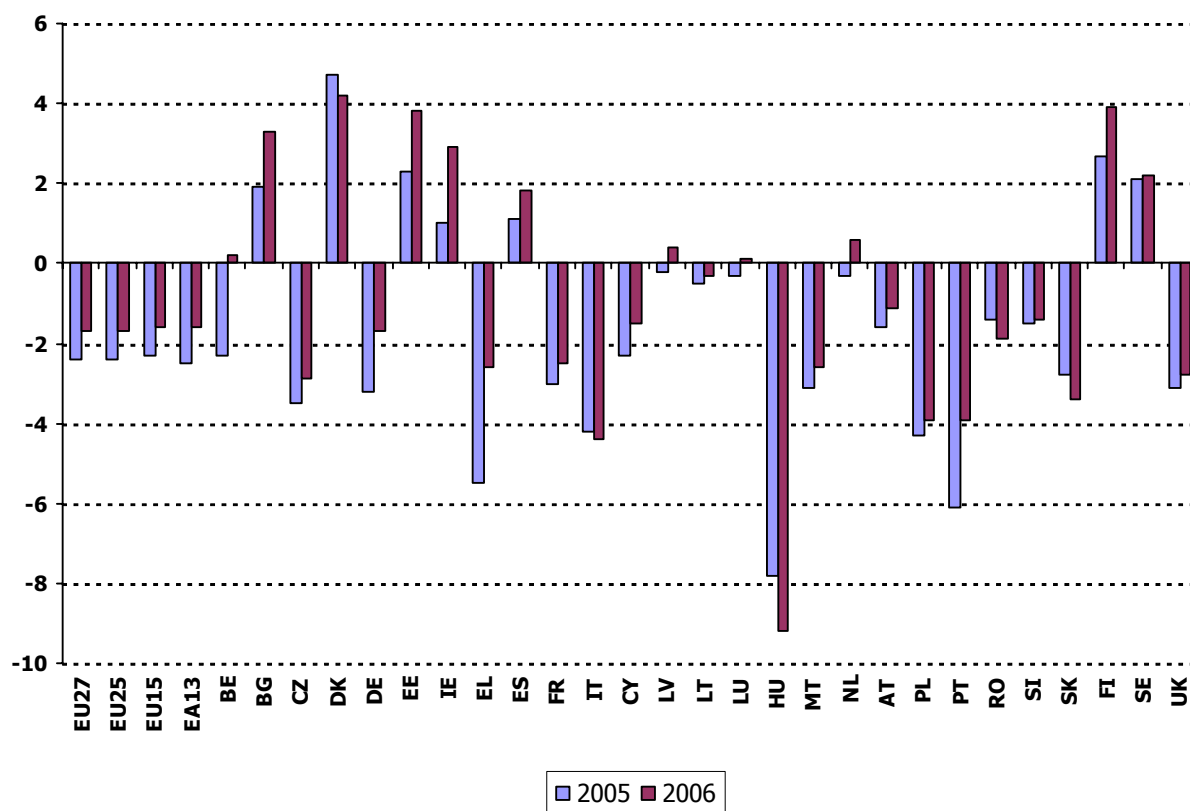

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EU27	4,6e	3e	3,5	3,2	2,5	2,1	2,3	2,3	:
EU25	2,1e	1,6e	2,4	2,5	2,1	1,9	2,1	2,2	:
EU15	1,3	1,2	1,9	2,2	2,1	2,0	2,0	2,1	:
EA13	1,2	1,1	2,1	2,4	2,3	2,1	2,1	2,2	:
EL	4,5	2,1	2,9	3,7	3,9	3,4	3,0	3,5	3,3

e: εκτίμηση

Πηγή: Eurostat

Ι-4β. Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (ως % του ΑΕΠ)

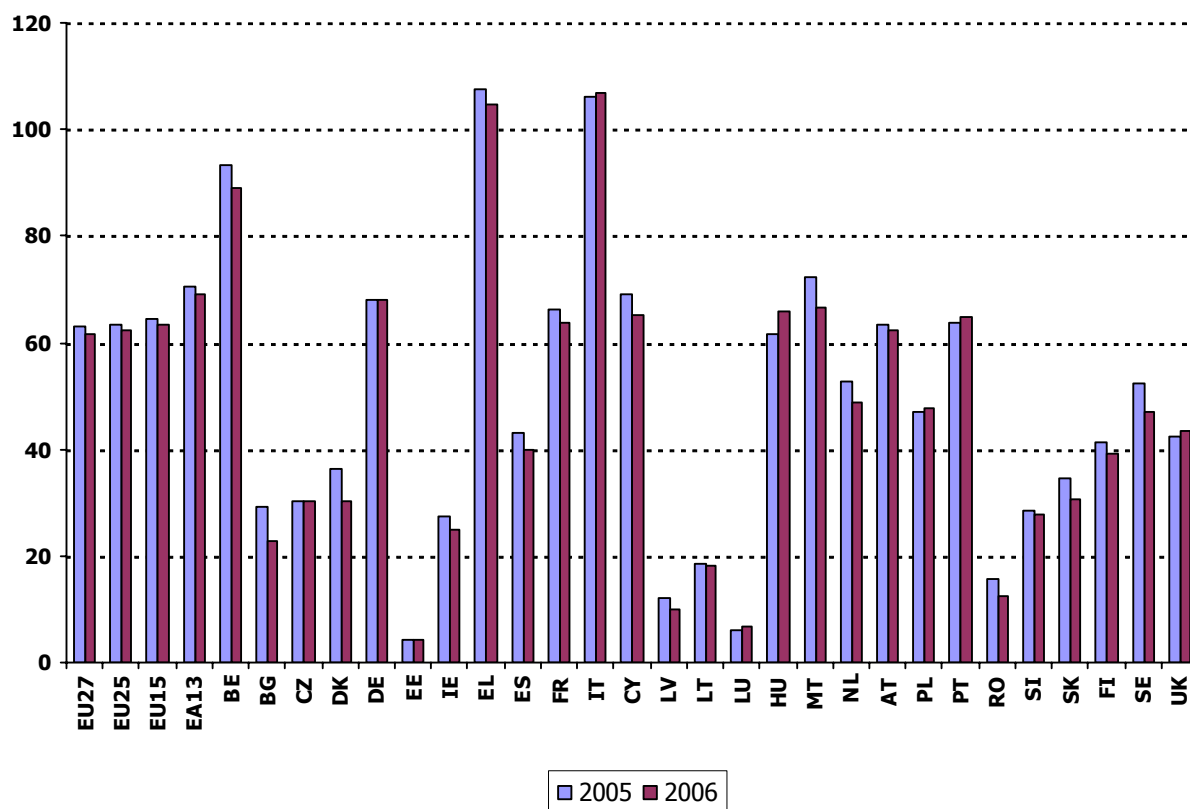

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EU27	:	:	:	:	:	-3,1	-2,7	-2,4	-1,7
EU25	:	:	0,4	-1,3	-2,3	-3,1	-2,7	-2,4	-1,7
EU15	-1,7	-0,8	0,5	-1,1	-2,2	-2,9	-2,7	-2,3	-1,6
EA13	:	:	:	:	:	-3,0	-2,8	-2,5	-1,6
EL	-4,2	-3,3	-4,0	-4,9	-5,2	-6,2	-7,9	-5,5	-2,6

Πηγή: Eurostat

Ι-5β. Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (ως % του ΑΕΠ)

Το χρέος Γενικής Κυβέρνησης καθορίζεται ως το απόθεμα του ακαθάριστου χρέους στο τέλος του έτους σε ονομαστικές τιμές.

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EU27	:	:	:	:	:	61,8	62,2	62,9	61,7
EU25	67,5	66,7	62,9	62,0	60,4	62,1	62,5	63,3	62,2
EU15	68,9	67,9	64,1	63,1	61,5	63,1	63,3	64,4	63,3
EA13	:	:	:	:	:	69,2	69,7	70,5	69,0
EL	105,8	105,2	114	114,4	110,7	107,8	108,5	107,5	104,6

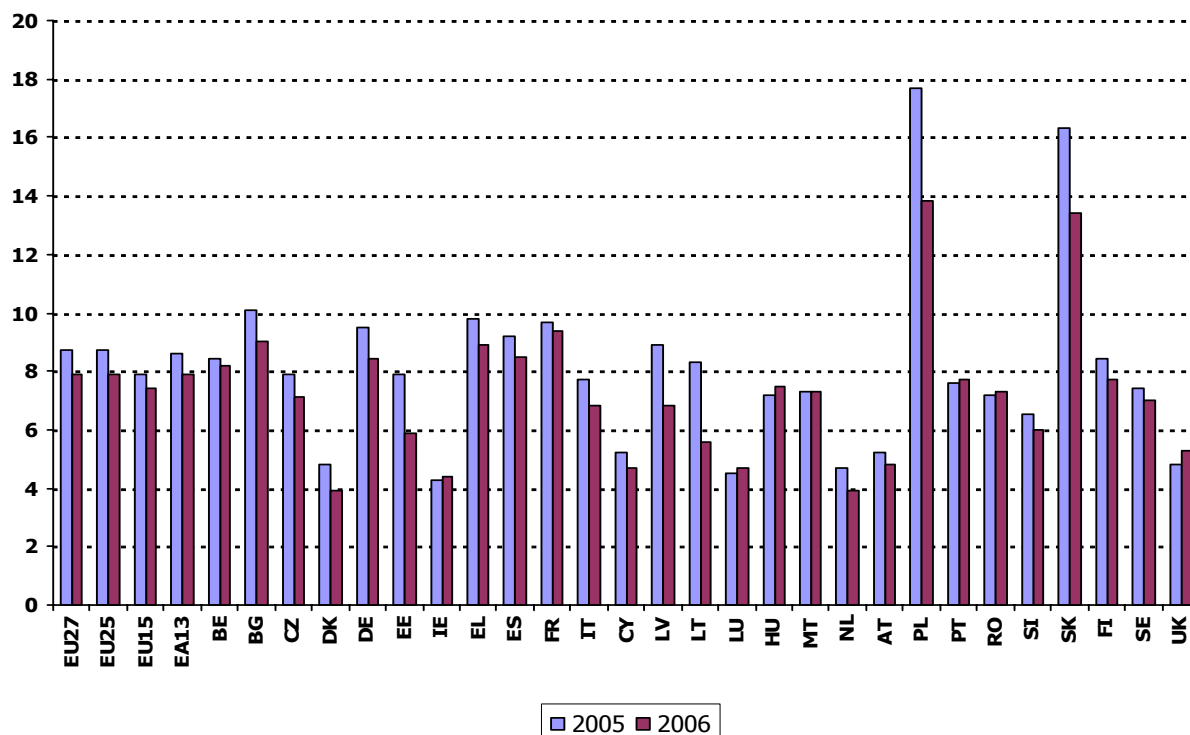
Πηγή: Eurostat

II-B. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

II-1β. Ποσοστό Ανεργίας

(άνεργοι ως μερίδιο του εργατικού δυναμικού)

Ως άνεργους θεωρούμε τα άτομα τουλάχιστον 15 ετών τα οποία δεν μένουν σε συλλογικές κατοικίες και δεν θα εργαστούν ή θα ξεκινήσουν να εργάζονται τις επόμενες δυο εβδομάδες καθώς ψάχνουν για εργασία.

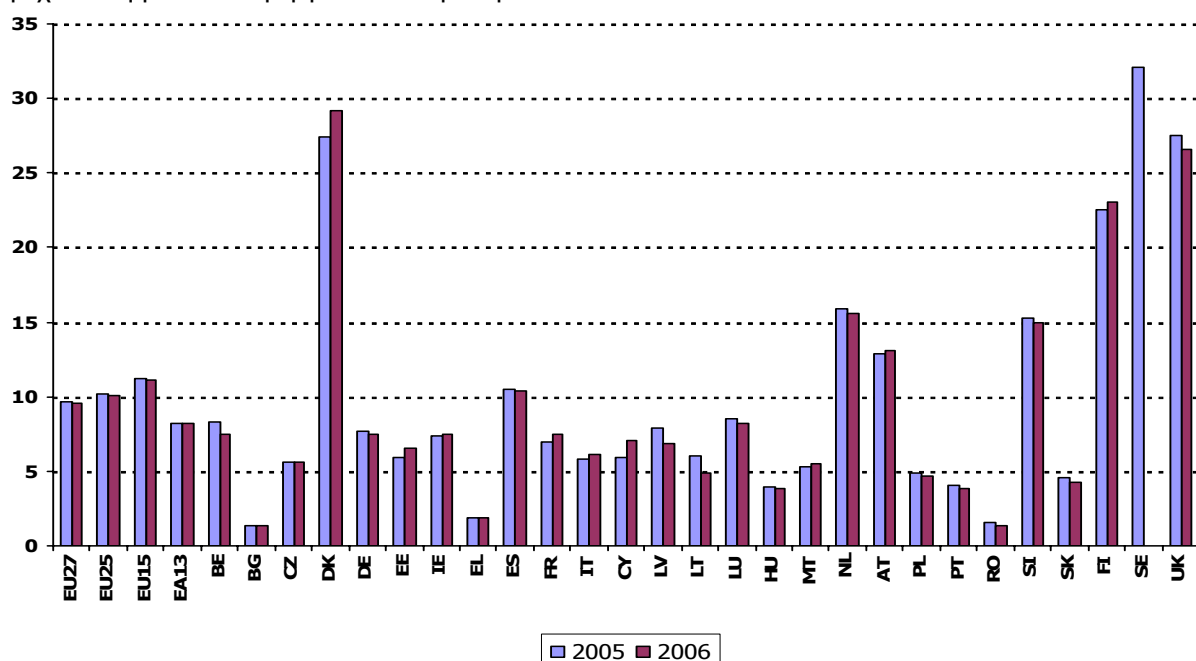
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EU27	:	:	8,6	8,4	8,8	9,0	9,0	8,7	7,9
EU25	9,3	9,0	8,6	8,4	8,7	9,0	9,0	8,7	7,9
EU15	9,2	8,5	7,6	7,2	7,5	7,9	8,0	7,9	7,4
EA13	10,0	9,1	8,2	7,8	8,2	8,7	8,8	8,6	7,9
EL	10,8	12	11,2	10,7	10,3	9,7	10,5	9,8	8,9
Άντρες									
EU27	:	:	7,5	7,5	8,0	8,1	8,2	7,9	7,1
EU25	7,9	7,7	7,3	7,3	7,7	8,1	8,1	7,9	7,1
EU15	7,8	7,1	6,4	6,1	6,5	7,0	7,1	7,0	6,5
EA13	8,0	7,3	6,5	6,3	6,8	7,3	7,5	7,4	6,7
EL	7,0	7,9	7,4	7,1	6,8	6,2	6,6	6,1	5,6
Γυναίκες									
EU27	:	:	10,0	9,7	10,0	10,0	10,1	9,7	8,8
EU25	11,1	10,7	10,1	9,7	9,9	10,1	10,2	9,8	9,0
EU15	11,2	10,3	9,2	8,6	8,8	9,2	9,2	8,9	8,4
EA13	12,7	11,6	10,4	9,8	10,0	10,4	10,4	10,0	9,3
EL	16,7	18,1	17,1	16,1	15,6	15,0	16,2	15,3	13,6

Πηγή: Eurostat

II-2β. Δια Βίου Εκπαίδευση

(% πληθυσμού 25-64 ετών που συμμετέχουν σε προγράμματα εκπαίδευσης ή κατάρτισης)

Η αναφερόμενη περίοδος είναι οι τελευταίες τέσσερις εβδομάδες διεξαγωγής της έρευνας (εξαιρούνται η Γαλλία, η Ολλανδία και η Πορτογαλία για τις οποίες τα στοιχεία αναφέρονται σε εκπαίδευση ή μόρφωση που λαμβάνεται την στιγμή που γίνεται η έρευνα). Στη μόρφωση περιλαμβάνεται η βασική, ανώτερη και ανώτατη εκπαίδευση καθώς επίσης η εκπαίδευση μέσα από την εργασία, σεμινάρια, εξ' αποστάσεως, άνευ διδασκάλου εκπαίδευση κ.τ.λ. Επίσης περιλαμβάνονται ειδικά τμήματα π.χ ξένων γλωσσών, καλών τεχνών όπως επίσης και για διοίκηση επιχειρήσεων, επεξεργασία στοιχείων κ.α. Μέχρι το 1998 ως εκπαίδευση θεωρούνταν η γενική και επαγγελματική εκπαίδευση η οποία σχετίζεται με την τρέχουσα ή μελλοντική εργασία του ερωτηθέντα.

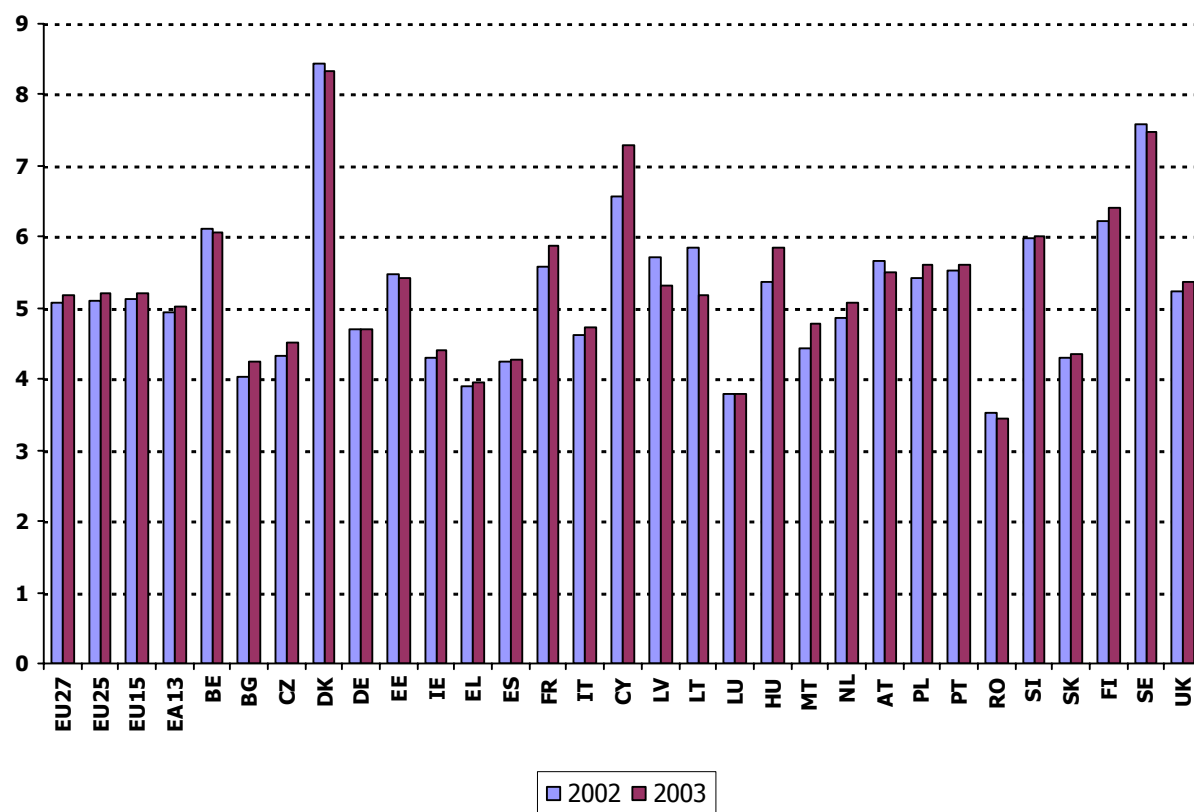

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
ΕΥ27	:	:	7,5e	7,6e	7,7	9,1	10,0	10,4	10,4
ΕΥ25	:	:	8,0e	8,0e	8,2	9,7	10,6	11,0	11,0
ΕΥ15	:	8,5e	8,5e	8,5e	8,8	10,5	11,5	12,1	12,1
ΕΑ13	:	5,3e	5,2e	5,2e	5,4	6,6	7,5	8,4	8,6
ΕΛ	1,0	1,3	1,0	1,1	1,1	2,7	1,8	1,8	1,8
Άντρες									
ΕΥ27	:	:	6,7e	6,6e	6,6	7,9	8,6	8,9	8,8
ΕΥ25	:	:	7,1e	6,9e	6,9	8,3	9,1	9,4	9,2
ΕΥ15	:	7,8e	7,6e	7,5e	7,5	9,1	10,0	10,4	10,2
ΕΑ13	:	5,7e	5,3e	5,2e	5,2	6,4	7,2	8,0	7,9
ΕΛ	1,0	1,2	1,0	1,2	1,1	2,6	1,8	1,9	2,0
Γυναίκες									
ΕΥ27	:	:	7,5e	7,6e	7,7	9,1	10,0	10,4	10,4
ΕΥ25	:	:	8,0e	8,0e	8,2	9,7	10,6	11,0	11,0
ΕΥ15	:	8,5e	8,5e	8,5e	8,8	10,5	11,5	12,1	12,1
ΕΑ13	:	5,3e	5,2e	5,2e	5,4	6,6	7,5	8,4	8,6
ΕΛ	1,0	1,3	1,0	1,1	1,1	2,7	1,8	1,8	1,8

e: εκτίμηση Πηγή: Eurostat

III-B. ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΈΡΕΥΝΑ

III-1β. Δημόσιες Δαπάνες για Εκπαίδευση (% του ΑΕΠ)

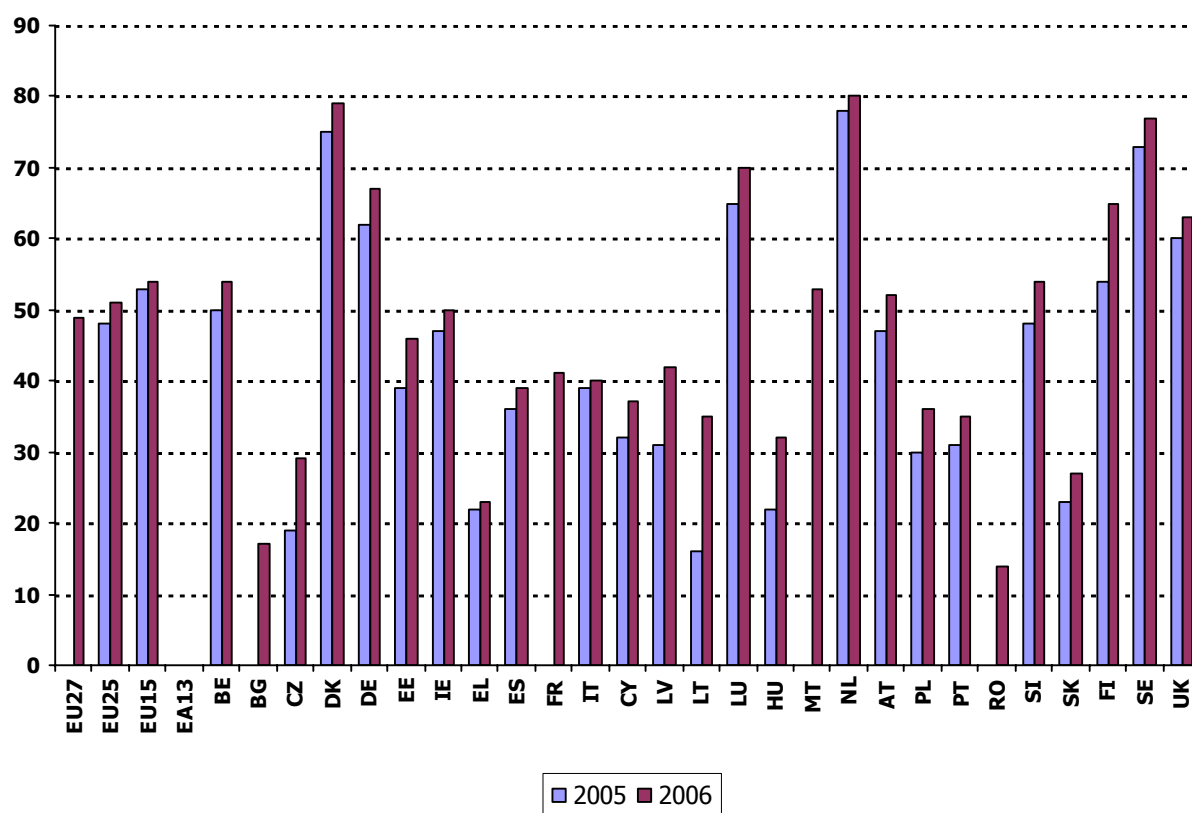
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
EU27	:	:	:	:	:	:	4,97s	5,07s	5,17s
EU25	:	:	4,79s	:	4,77s	4,71s	4,99s	5,10s	5,20s
EU15	:	:	4,86s	:	4,8s	4,73s	5,01s	5,13s	5,20
EA13	:	:	:	:	:	:	4,91s	4,93s	5,02s
EL	2,87	3,09	3,46	3,48	3,63	3,71	3,85	3,90	3,94

s: εκτίμηση Eurostat

Πηγή: Eurostat

III-2β. Πρόσβασης στο Διαδίκτυο (Νοικοκυριά)

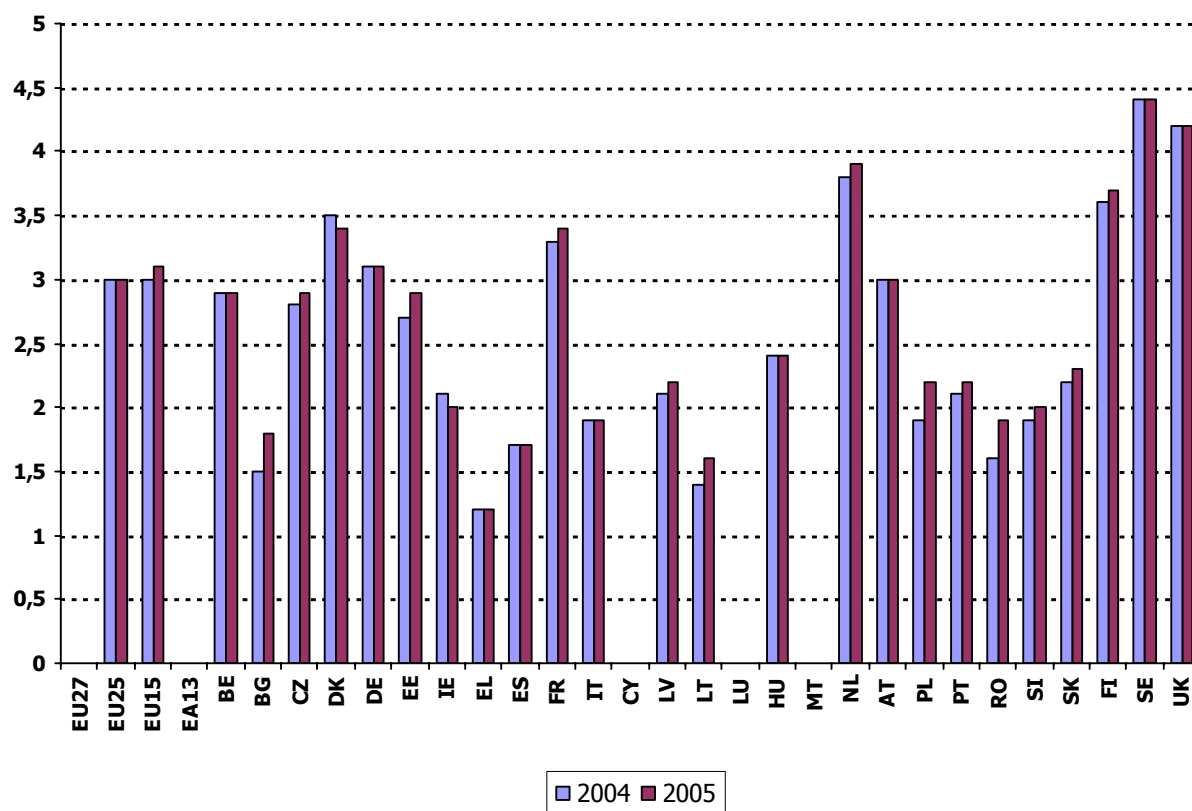
(% των νοικοκυριών που έχουν την δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	49
EU25	:	:	:	:	:	:	42	48	51
EU15	:	:	:	:	39	43	45	53	54
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	:	:	:	:	12	16	17	22	23

Πηγή: Eurostat

III-3β. Δαπάνες για Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (IT) (% του ΑΕΠ)

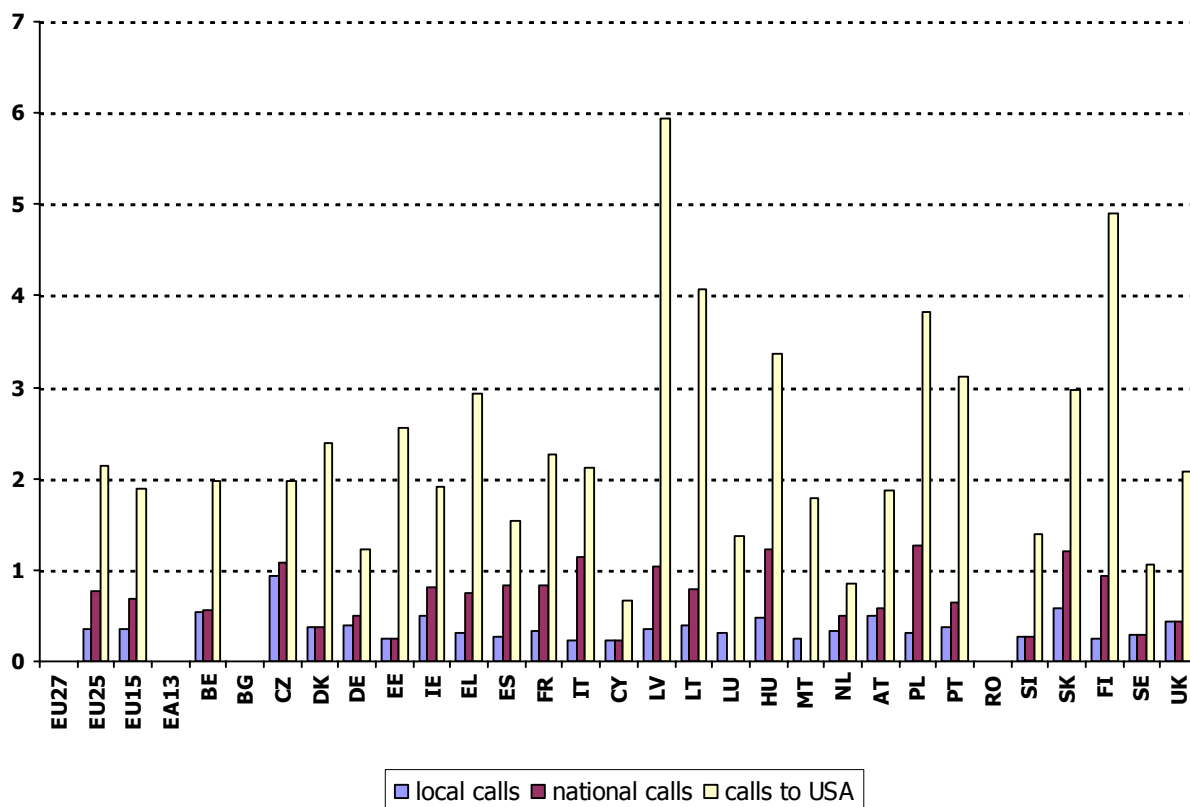
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	:	:	:	:	:	:	3,0	3,0	3,0
EU15	:	:	:	:	:	3,2	3,1	3,0	3,1
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	:	:	:	:	:	1,4	1,3	1,2	1,2

Πηγή: Eurostat

IV-B. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

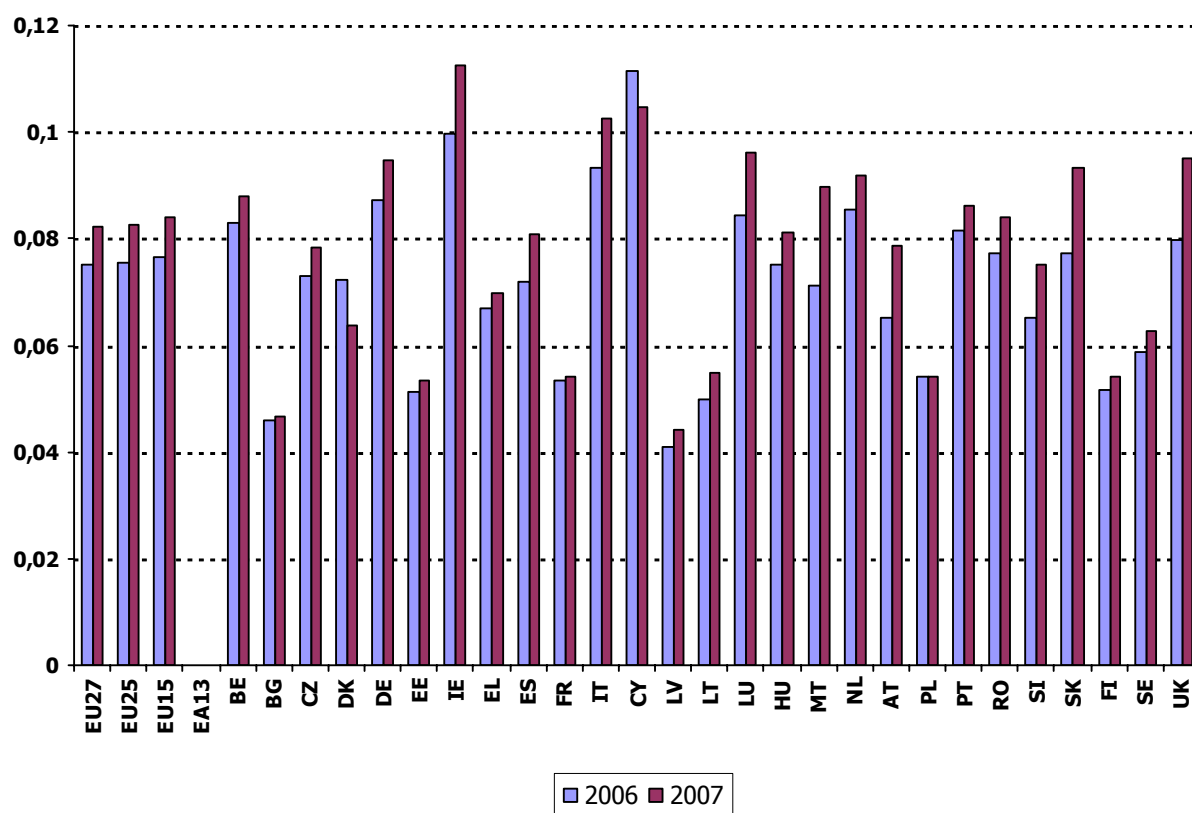
IV-1β. Τιμές Τηλεπικοινωνιών, 2005

(ευρώ/10 λεπτά συνομιλίας)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Local calls									
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	:	:	:	:	:	0,39	0,39	0,38	0,35
EU15	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,39	0,39	0,37	0,35
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	0,16	0,18	0,21	0,31	0,36	0,31	0,31	0,31	0,31
National calls									
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	:	:	:	1,33	1,17	1,08	1,06	0,92	0,76
EU15	2,36	2,14	1,67	1,33	1,14	1,03	1,01	0,87	0,69
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	3,74	3,15	2,78	1,4	0,98	0,77	0,77	0,73	0,74
Calls to USA									
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	:	:	:	:	:	3,12	3,01	2,14	2,13
EU15	6,58	4,51	3,5	3,11	2,65	2,24	2,15	1,87	1,88
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	6,93	5,82	5,82	3,26	2,91	2,95	2,95	2,91	2,93

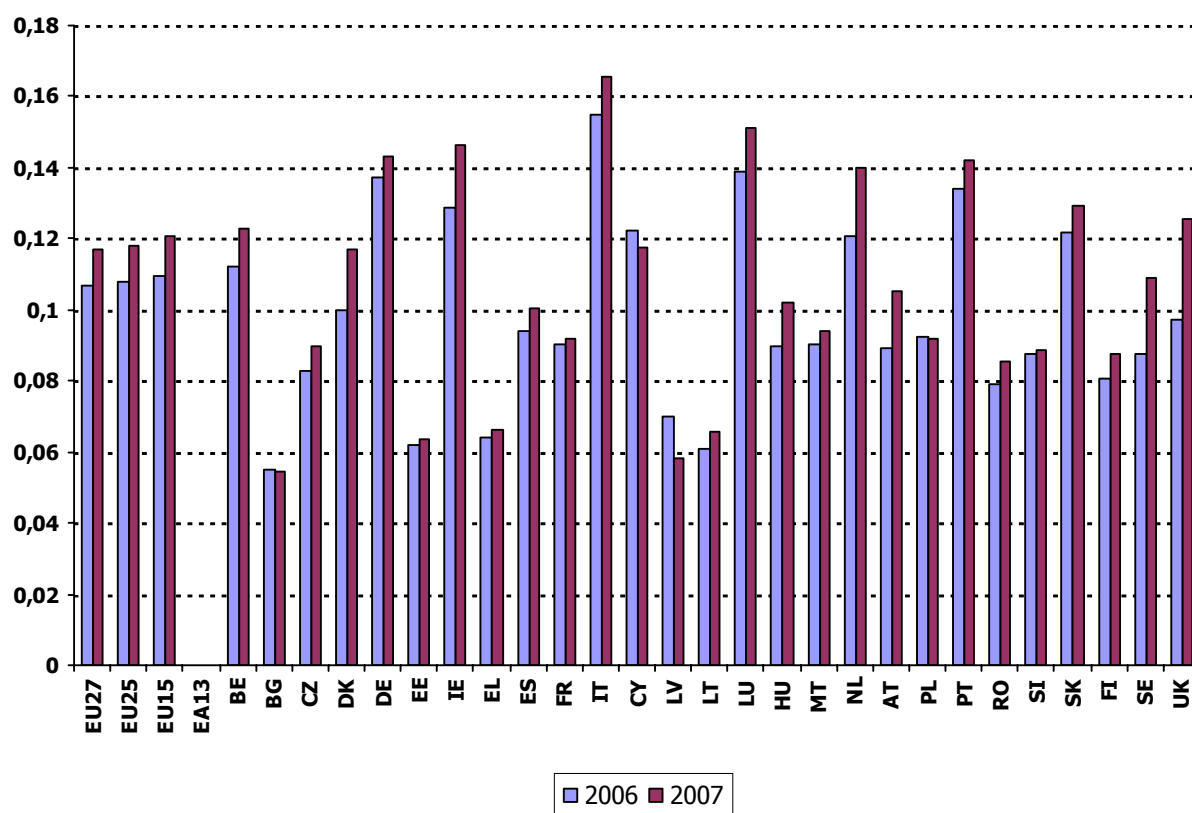
IV-2β. Τιμές Ηλεκτρικού Ρεύματος (Βιομηχανική χρήση) (σε ευρώ ανά kWh)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
EU27	:	:	:	:	:	:	0,0672	0,0752	0,0822
EU25	:	:	:	:	:	0,0623	0,0672	0,0755	0,0825
EU15	0,0636	0,0625	0,0644	0,062	0,0648	0,0634	0,0682	0,0766	0,0839
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	0,0583	0,0571	0,0571	0,059	0,0614	0,063	0,0645	0,0668	0,0698

Πηγή: Eurostat

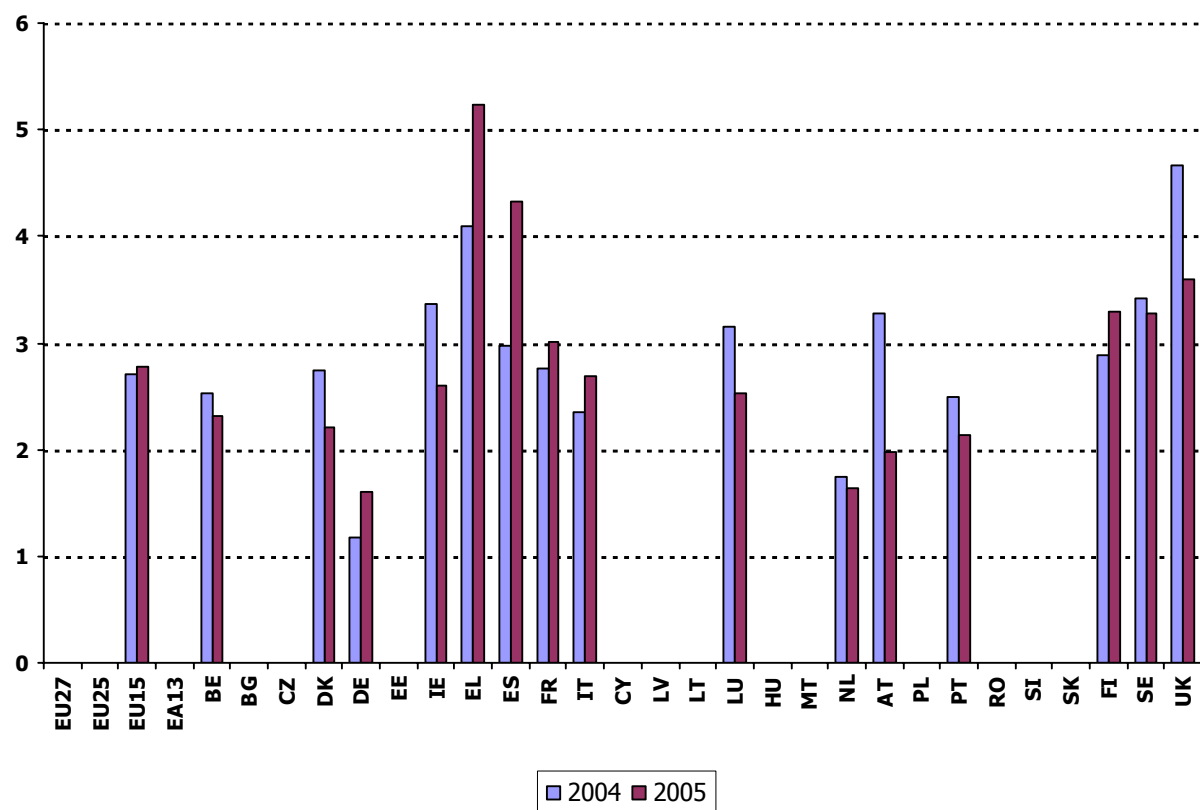
IV-3β. Τιμές Ηλεκτρικού Ρεύματος (Νοικοκυριά) (σε ευρώ ανά kWh)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
EU27	:	:	:	:	:	:	0,1013	0,1068	0,1172
EU25	:	:	:	:	:	0,1002	0,1023	0,1077	0,1183
EU15	0,105	0,1031	0,1027	0,1032	0,1036	0,1027	0,1042	0,1094	0,1205
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	0,0622	0,0564	0,0564	0,058	0,0606	0,0621	0,0637	0,0643	0,0661

Πηγή: Eurostat

IV-4β. Αξία Κρατικών Προμηθειών, για τις οποίες έχει γίνει δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε (% του ΑΕΠ)

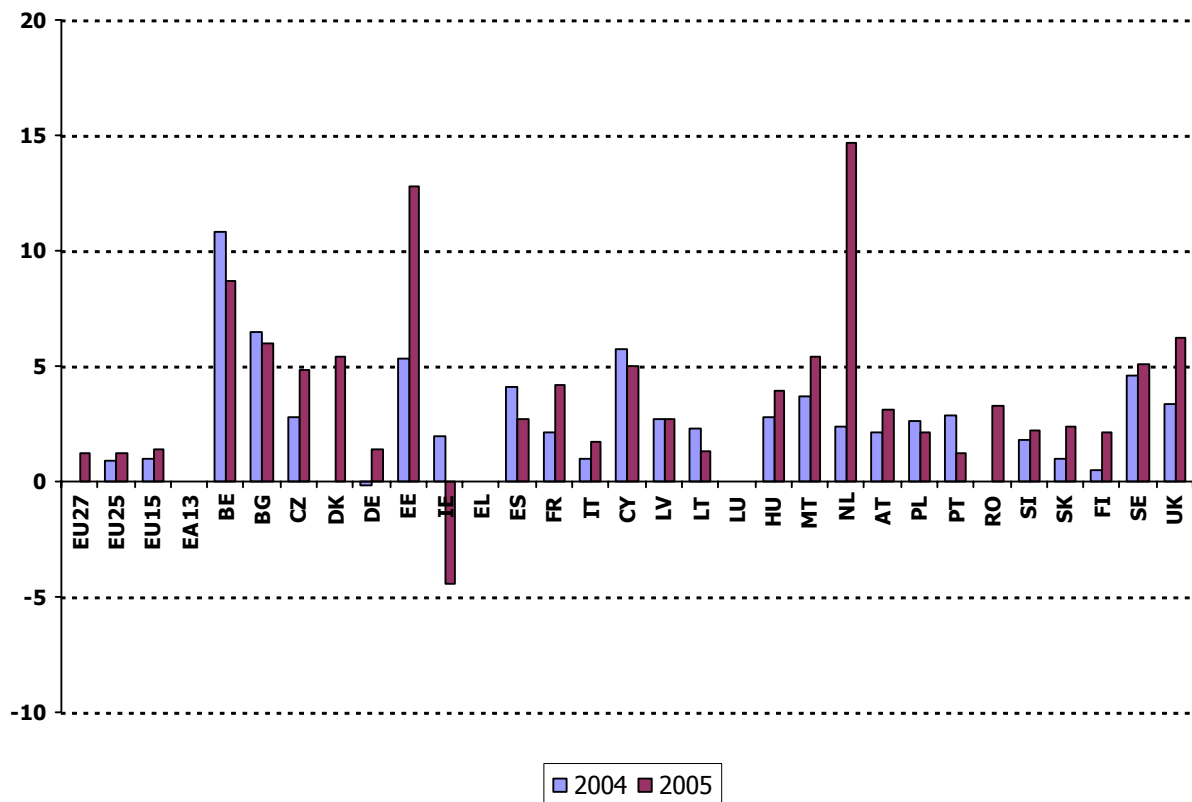

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU15	1,71	1,77	1,78	2,35	2,44	2,61	3,50	2,71	2,78
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	5,45	5,87	5,06	4,22	4,51	5,68	4,89	4,10	5,24

Πηγή: Eurostat

IV-5β. Άμεσες Ξένες Επενδύσεις

(μέση αξία εισροών και εκροών άμεσων ξένων επενδύσεων ως προς το ΑΕΠ επί 100)

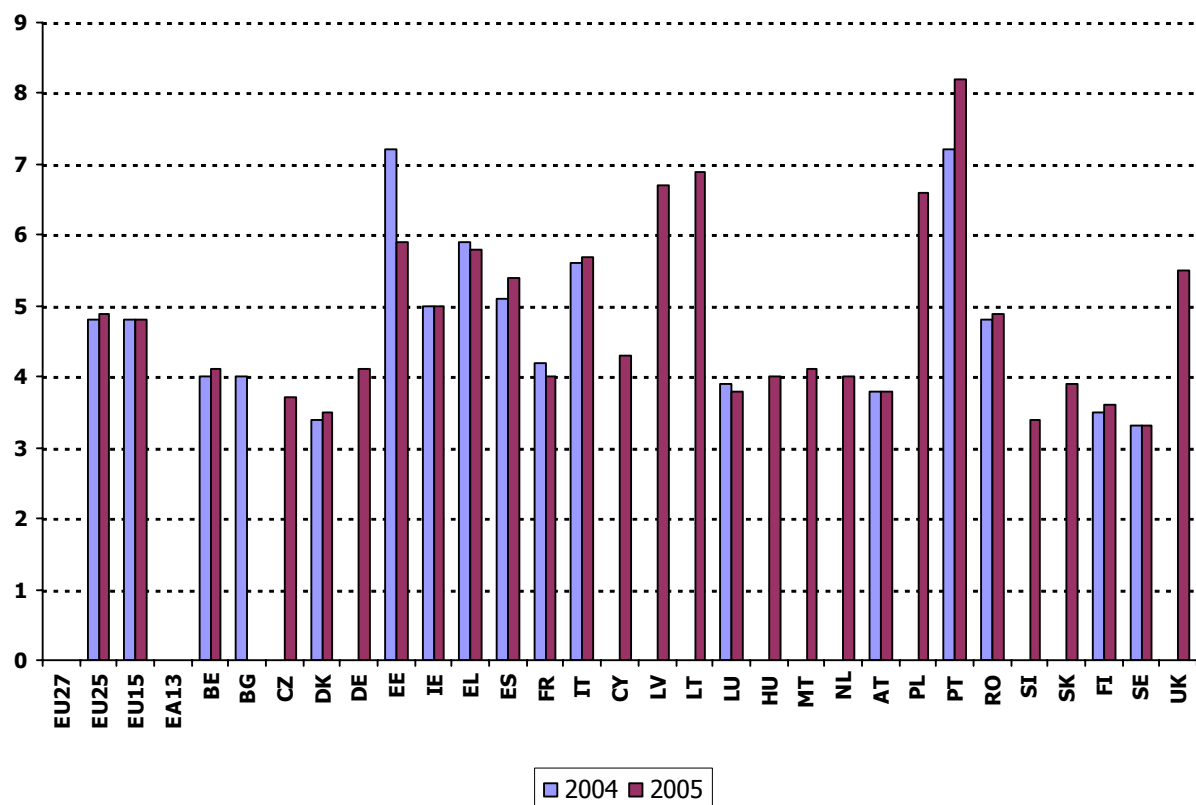
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	1,2
EU25	:	:	:	:	2,4	1,3	1,3	0,9	1,2
EU15	1,1	2,0	2,8	3,6	2,6	1,4	1,4	1,0	1,4
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	:	:	:	1,4	0,9	:	:	:	:

Πηγή: Eurostat

V-B. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

V-1β. Κατανομή Εισοδήματος

(Δείκτης του συνολικού εισοδήματος του 20% του πληθυσμού που αμείβεται με υψηλά εισοδήματα ως προς το 20% του πληθυσμού που αμείβεται με χαμηλά εισοδήματα)

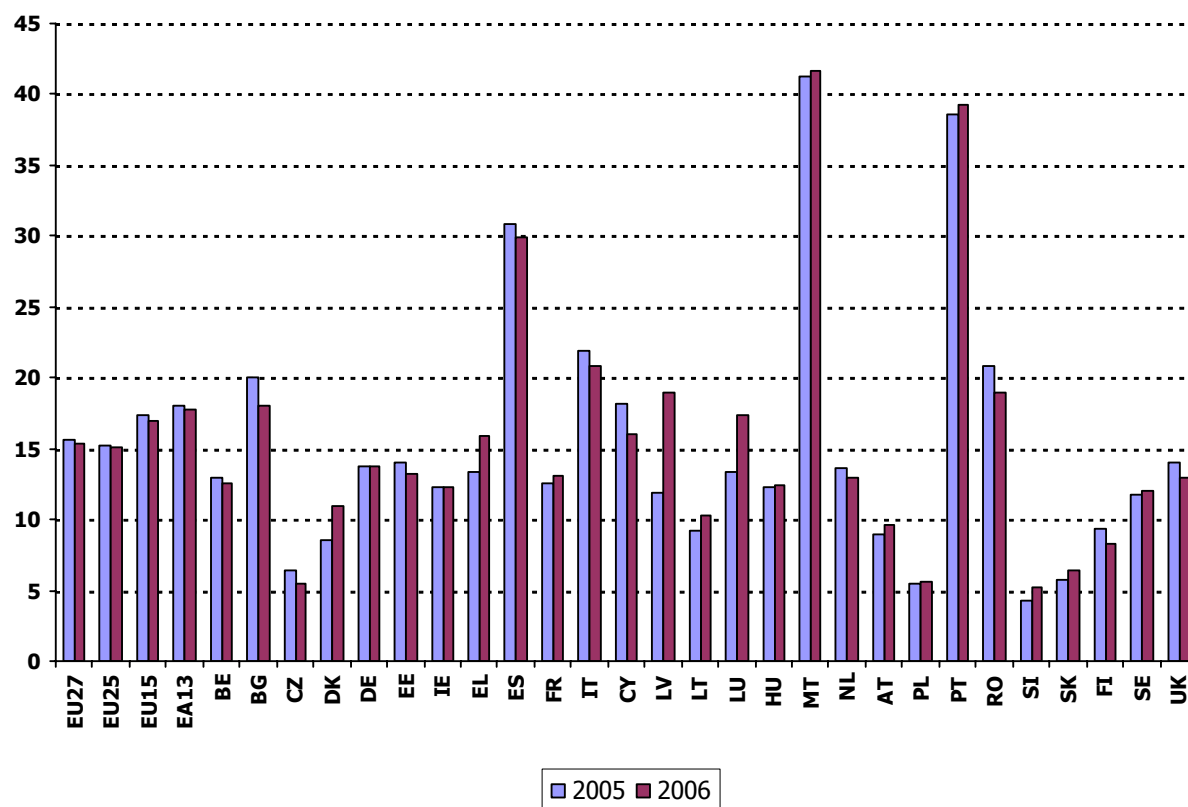
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	:	4,6s	4,6s	4,5s	4,5s	:	4,6s	4,8s	4,9s
EU15	4,7s	4,6s	4,6s	4,5s	4,5s	:	4,6s	4,8s	4,8s
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	6,6	6,5	6,2	5,8	5,7	:	6,4	5,9	5,8

s: εκτίμηση Eurostat

Πηγή: Eurostat

V-2β. Άτομα με Επίπεδο Μόρφωσης μέχρι και Γυμνάσιο (δευτεροβάθμια) χωρίς περαιτέρω Εκπαίδευση ή Κατάρτιση

(ως % πληθυσμού ηλικίας 18-24 ετών με χαμηλή δευτεροβάθμια και δεν είναι σε πρόγραμμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EU27	:	:	17,6	17,3	17,1	16,5	16	15,6	15,3
EU25	:	:	17,3	17	16,6	16	15,5	15,2	15,1
EU15	23,6	20,5	19,5	19,0	18,7	18,1	17,6	17,3	17,0
EA13	:	21,2e	20e	19,5e	19,1	18,6	18,2	18,0	17,8
EL	20,7	18,6	18,2	17,3	16,7	15,5	14,9	13,3	15,9
Άντρες									
EU27	:	:	19,7	19,4	19,3	18,4	18,4	17,6	17,5
EU25	:	:	19,5	19,2	18,9	18	17,9	17,3	17,4
EU15	27,1	22,6	21,8	21,4	21,1	20,3	20,2	19,6	19,4
EA13	:	23,6e	22,6e	22,2e	21,8	21,1	21,2	20,6	20,4
EL	25,5	22,1	22,9	21,3	20,7	19,9	18,3	17,5	20,7
Γυναίκες									
EU27	:	:	15,6	15,2	14,9	14,6	13,6	13,6	13,2
EU25	:	:	15,2	14,8	14,4	14,0	13,0	13,1	12,8
EU15	20,2	18,5	17,2	16,6	16,2	16,0	14,9	14,9	14,5
EA13	:	18,8e	17,4e	16,9e	16,4	16,0	15,2	15,4	15,1
EL	16,1	15,4	13,6	13,4	12,6	11,0	11,6	9,2	11,0

e: εκτίμηση Πηγή: Eurostat